

Naša pedagoška pot

*Spomini na polstoletno
umetnost poučevanja*

Uredili

Nina Krmac

Mojca Kukanja Gabrijelčič

50
let

Knjižnica Ludus · 50 · ISSN 2630-3809
Urednica zbirke · Silva Bratož

Naša pedagoška pot

Spomini na polstoletno
umetnost poučevanja

Uredili

Nina Krmac

Mojca Kukanja Gabrijelčič

Naša pedagoška pot: spomini na polstoletno umetnost poučevanja

Uredili · Nina Krmac in Mojca Kukanja Gabrijelčič

Lektoriral · Davorin Dukič

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Knjižnica Ludus · 50 · ISSN 2630-3809

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper · www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Koper · 2024

© 2024 Avtorji

Vse fotografije in dokumenti, pri katerih ni navedeno drugače,
so iz arhiva Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem

Brezplačna elektronska izdaja

<https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-374-6.pdf>

<https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-293-375-3/index.html>

<https://doi.org/10.26493/978-961-293-374-6>

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 214769155

ISBN 978-961-293-374-6 (PDF)

ISBN 978-961-293-375-3 (HTML)

Spoštovani,

ob jubilejnem letu polstoletnega delovanja Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem se lahko skupaj ozremo na prehojeno pot ter s ponosom vrednotimo dosežke, ki so zaznamovali naše neprecenljivo delo in delo fakultete. Skupaj smo namreč v petdesetletnem obdobju soustvarjali zgodbo o pedagoškem delu, vzgoji in izobraževanju, raziskovanju, inovacijah v pedagogiki in etiki ter profesionalnosti, ki so (bile) temeljne vrednote naše ustanove. V tem času so se naša prizadevanja osredotočila na razvoj kompetentnih in zavednih pedagoških delavcev, ki so in bodo nadaljevali zahtevno ter plemenito poslanstvo izobraževanja prihodnjih generacij.

Pogled v prihodnost prinaša tudi nove izzive, skrbi in priložnosti. Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem si bo še naprej prizadevala ohraniti svojo vlogo kot ključni steber izobraževanja v naši regiji in širše, na nacionalni, evropski in tudi svetovni ravni. Zavedamo se, da nas čakajo številne spremembe v izobraževalnem sistemu, ki jih bomo s skupnimi močmi reševali z veliko mero odgovornosti, inovativnosti in ustvarjalnosti. Naša vizija ostaja jasna: ustvarjati prostor, kjer se prepletata znanje in raziskovanje, kjer se spoštuje raznolikost mnenj in kjer se spodbuja osebna rast vsakega posameznika.

Naša naloga je, da z zanosom nadaljujemo pot, ki so jo začrtali naši predhodniki, in da pri tem ohranjamo zavezanost kakovosti, etiki in družbeni odgovornosti. Naj bo pričujoča jubilejna monografija spomin na pretekla leta in hkrati navdih za nadaljnje korake v prihodnost.

Srčna hvala vsem, ki ste prispevali k razvoju naše fakultete in s tem k razvoju družbe, v kateri živimo in delujemo. Vaš trud in predanost sta temelj naše skupne zgodbe, ki jo pišemo že 50 let in jo bomo z enako zagnanostjo pisali tudi v prihodnje.

Dr. Mara Cotič

Dekanja Pedagoške fakultete
Univerze na Primorskem

Kazalo

Predgovor · 9

Odmevi preteklosti: zgodovinski pregled in spomini dekanov skozi desetletja · 13

Od oddelka do fakultete · 15

Od oddelka članice Univerze v Ljubljani do članice Univerze na Primorskem
Dr. Lucija Čok · 21

Želeti, uspeli in postati center edukacijskih znanosti
Dr. Rado Pišot · 31

Mojih trideset let na razrednem pouku v Kopru
Dr. Stanko Pelc · 37

Petdeset let Pedagoške fakultete v Kopru
Dr. Mara Cotič · 45

Spomini zaposlenih · 57

Iz izkušenj preteklosti za pogum v prihodnosti
Dr. Dragan Marušič · 59

Spomini na UP PEF
Dr. Klavdija Kutnar · 61

Obuditev spominov ob petdesetletnici Pedagoške fakultete
Dr. Miroslava Cencič · 63

Moj pogled na proces nastajanja študijskega programa Inkluzivna pedagogika
Dr. Majda Cencič · 67

Prve profesorice razrednega pouka na Tržaškem
Majda Mihačič, Tiziana Križmančič in Kristina Kovačič · 75

Sodelovanje z okoljem · 81

Centri in inštitut
Dr. Nina Krmac, dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič in vodje centrov · 83

RA-RA – Raziskovalno-razvojna enota predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem v sodelovanju z lokalnim okoljem
Dr. Sonja Rutar, dr. Mojca Žefran in dr. Silva Bratož · 87

Pogovori · 91

Prva in druga generacija študentk Pedagoške fakultete v Kopru

Pogovorni večer ob 50-letnici Pedagoške fakultete v Kopru

v znamenju pristnih osebnih zgodb

Lovrenc Habe in dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič · 93

O pedagoškem in raziskovalnem prispevku dr. Tatjane Vonta na Pedagoški fakulteti

Univerze na Primorskem

Z dr. Tatjano Vonta se je pogovarjala dr. Sonja Rutar · 97

Pogovor z Orijano Gregorič, strokovno sodelavko z najdaljšim stažem dela na fakulteti

Z Orijano Gregorič se je pogovarjal Lovrenc Habe · 105

Alja Polanec, prejemnica Priznanja Univerze na Primorskem za študente

Univerze na Primorskem

Z Aljo Polanec se je pogovarjal Lovrenc Habe · 113

**Spomini zaposlenih, študentov in diplomantov Pedagoške fakultete
v Kopru · 119**

Na poti v prihodnost · 137

O pomenu pedagoškega poklica v 21. stoletju

Dr. Tomaž Grušovnik · 139

Predgovor

Ob petdesetletnici Pedagoške fakultete v Kopru z velikim ponosom predstavljamo strokovno monografijo, ki osvetljuje bogato zgodovino in razvoj naše ustanove. V monografiji smo zbrali spomine, poglede in zgodbe nekaterih posameznikov, ki so s svojim delom, študijem in predanostjo oblikovali ter soustvarjali našo fakulteto v preteklih desetletjih.

Uvodni del monografije predstavlja nekaj spominov vseh dekanov in prve rektorice Univerze na Primorskem, ki so fakulteto vodili skozi različna obdobja ter pustili svoj pečat razvoja in prepoznavnosti. Njihovi vpogledi v pedagoške prelomnice, izzive vzgoje in izobraževanja ter dosežke ponujajo dragoceno zgodovinsko perspektivo ter osvetljujejo neprecenljiv prispevek k rasti in napredku naše institucije. Ker smo si prizadevali zagotoviti celovit in strukturiran pregled vodenja fakultete skozi različna časovna obdobja, smo rektorje in dekane predstavili v časovnem zaporedju njihovega delovanja, ne glede na pomembnost njihovih delovnih nalog ali funkcij. Tak pristop nam omogoča, da bralcem ponudimo objektivni pregled nad zaporedjem dogodkov, kar je ključno za razumevanje razvoja in napredka naše ustanove skozi čas.

Monografija v nadaljevanju predstavlja zapise preteklega rektorja, ki je poučeval tudi na Pedagoški fakulteti, ter zdajšnje rektorice, katere prva zaposlitev je bila prav tako v našem hramu znanosti. V nadaljevanju so predstavljeni zapisi nekaterih upokojenih visokošolskih učiteljev in preteklih študentk, ki so postale prve profesorice razrednega pouka na Tržaškem. Njihove zgodbe, izkušnje in refleksije o delu ter življenju na Pedagoški fakulteti in v širši izobraževalni skupnosti nudijo vpogled v pomembno vlogo, ki so jo imele pri izobraževanju in oblikovanju generacij učiteljev.

Sledi predstavitev vseh centrov in inštituta, ki so pomemben steber naše fakultete, kjer podrobneje predstavimo Center raziskovalno-razvojne enote predšolske vzgoje in model večjezičnega vrtca.

Osebna pričanja in intervjuji z različnimi posamezniki, ki so pomembno zaznamovali študijsko in obštudijsko področje ter življenje na naši fakulteti, so dragocen prispevek monografije. V poglavju osebnih zgodb izpostavljam tudi srečanje študentov prve in druge generacije, ki so z nami delili svoje spo-

mine in izkušnje s študijem ter z začetki svoje poklicne poti. Njihove zgodbe ponujajo edinstveno retrospektivo na pretekla desetletja izobraževanja, kar omogoča vpogled v razvoj izobraževalnega sistema in karier, ki so jih študenti gradili po zaključku študija. So namreč dragocen vir informacij in navdiha, saj razkrivajo, kako se je izobraževanje skozi leta spreminjalo in prilagajalo novim izzivom ter potrebam.

Posebno mesto v tem delu zavzema tudi intervju z visokošolsko učiteljico, ki je pomembno skrbela za razvoj izobraževanja v predšolskem obdobju in s svojim delom ter inovacijami postavila temelje za nadaljnji razvoj tega ključnega področja izobraževanja.

V zadnjem delu monografije smo zbrali izjave, zapise, anekdote in spomine naših študentov, diplomantov, visokošolskih učiteljev ter strokovnih delavcev, ki so predstavljeni po abecednem vrstnem redu. Njihove zgodbe prinašajo živahen in iskren pogled na življenje ter delo na Pedagoški fakulteti in odražajo bogato paleto izkušenj, ki so jih pridobili v času svojega študija in dela pri nas.

Monografija je nastala v želji po ohranitvi skupnega, kolektivnega spomina vseh, ki smo del te pomembne pedagoške zgodbe. V upanju, da bo kolektivni spomin priklical dogodke, ki zadevajo vse soudeležene v pomembni, pol stoletja trajajoči zgodbi Pedagoške fakultete, želimo nam in našim zanamcem pustiti del svoje zgodovine.

Tiste, ki je oralna ledino, utirala pot mlajšim generacijam, spreminjala življenje in bogatila slovenski pedagoški prostor. Naj bo monografija opomnik in spodbuda za nadaljnje uspehe ter razvoj Pedagoške fakultete v prihodnjih letih.

Na tem mestu bi se radi zahvalili vsem, ki so pripomogli k nastajanju opusa spominov, še posebej pa Orijani Gregorič, ki je pomembno prispevala nastanku monografije. Njena pomoč pri zbiranju dokumentarnega gradiva in predanost sta bila ključnega pomena pri iskanju informacij. Orijana, hvala za trud!

Dr. Nina Krmac in dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič
Urednici in visokošolski učiteljici

**Prav veliko zanimivih, lepih let smo doživeli,
Enkrat je bilo bolj, drugič manj burno.
Tekli so dnevi, tedni, meseci in leta kar urno,
Da bi častitljivo petdesetletnico dohiteli.
Enake težave in radosti so se nam nastavljale skozi leta,
Sam sem jih občutil tudi z oblikovanjem urnikov abotnih.
Evidentno so sledile želje po popravkih sprotnih
Ter odziv, da se izvedba tako le en semester prepleta.
Ljubljanska mati je nad koprsko enoto prav dolgo bdela,
Eksistenco samostojno pa si je UP PEF vendarle izborila
Tedaj ko se je primorska univerza končno ustanovila.
Učitelje in vzgojitelje začetnike smo v šole in vrtce napotili,
Po bolonjski reformi so se jim pridružili še drugi pedagoški profili.
Pedagoška fakulteta je postala res priznana in prepoznavna,
Edinstvena po pristnih medčloveških odnosih in zdravi klimi.
Fakulteta smo ljudje – naj nam bo še naprej zdrava skupnost glavna.**

Dr. Darjo Felda
Minister za šolstvo (2023–2024)

*Odmevi preteklosti:
zgodovinski pregled
in spomini dekanov
skozi desetletja*

Od oddelka do fakultete

Vodenje kopskega oddelka/enote Pedagoške akademije/fakultete Univerze v Ljubljani

Marca 1974 je bil za vodjo novo ustanovljenega oddelka imenovan Vlado Rotar. Prva predstojnica kopskega Oddelka za razredni pouk Pedagoške akademije Univerze v Ljubljani je bila od novembra 1974 Olga Bertok, ki je nato oddelek vodila več kot desetletje, in sicer do konca septembra 1986.

Prilagamo zapis govora Olge Bertok, takratne predstojnice kopskega Oddelka za razredni pouk Pedagoške akademije Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, ob praznovanju desetletnice delovanja oddelka v Kopru, 21. januarja 1984:

Spoštovani tovariši in tovarišice, dragi diplomanti.

V imenu Pedagoške akademije v Ljubljani oziroma Oddelka za razredni pouk v Kopru pozdravljam vse, ki boste s svojo prisotnostjo prispevali k svečanemu obeležju desetletnice obstoja oddelka.

Pozdravljam:

- predstavnike Komiteja za vzgojo in izobraževanje SR Slovenije;
- predstavnike Zavoda SR Slovenije za šolstvo;
- vse predstavnike družbenopolitičnih dejavnosti;
- predstavnike obalnih občin;
- dekana Pedagoške akademije v Ljubljani;
- ravnatelje osnovnih in srednjih šol;
- predavatelje in sodelavce oddelka;
- učiteljice – mentorice;
- naše diplomante in študente;
- vse ostale cenjene goste.

V priprave in kasnejši začetek dela dislociranega oddelka v Kopru so vloženi nemajhni napor družbenopolitičnih dejavnikov in nekaterih prizadevnih in vztrajnih posameznikov, ki jih pri tem ni vodila samo službena dolžnost, ampak predvsem prepričanje v moč in pomen kvalitetnega dela razrednega učitelja. Teh je pa pred desetimi leti v šolah

Olga Bertok, prva
predstojnica Oddelka
za razredni pouk

obalno-kraških občin primanjkovalo vedno več in vedno več strokovno neusposobljenih ljudi je poučevalo.

Poleg zagotovitve materialnih in kadrovskih pogojev je bilo treba preglasiti tudi konservativno misleče – včasih tudi odgovorne ljudi, ki so bili prepričani, da je visoko in višje šolstvo domena prestolnice.

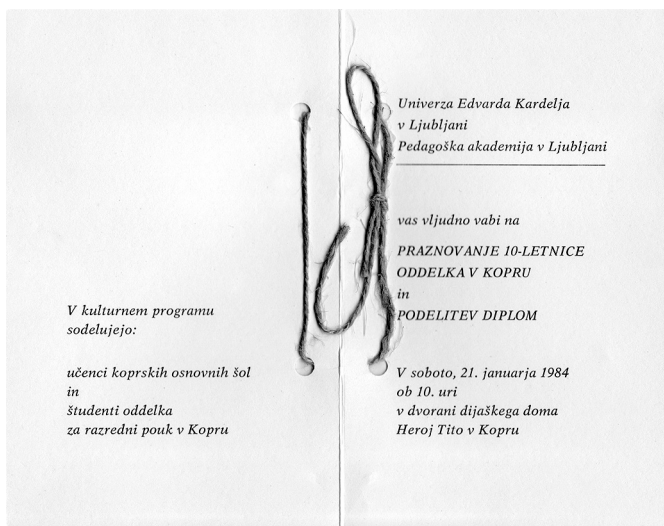
Če se je po ukinitvi učiteljišča in pred odprtjem oddelka na našem območju odločalo za učiteljski poklic vedno manj srednješolcev in vedno manj osnovnošolcev za vpis na pedagoško gimnazijo, pa se je zatem zanimanje za študij na razrednem pouku povečalo.

V desetih letih se je vpisalo 278 študentov. Da se za študij v Kopru srednješolci niso odločali predvsem zaradi bližine domu, ampak bolj zaradi nagnjenosti do poklica, potrjuje 154 dosedanjih diplomantov, ki so se v absolutni večini zaposlili kot razredni učitelji, le manjši odstotek diplomantov je študij nadaljevalo ali preusmerilo.

Na oddelk so se vpisovali učenci iz občin Koper, Izola, Piran in Sežana, v manjšem številu iz Ilirske Bistrice in Postojne.

Do študijskega leta 1980/1981 smo vpisovali tudi študente ob delu. Med 61 vpisanimi so bile predvsem učiteljice razrednega pouka z diplomo nekdanjega učiteljišča. Med temi študenti je bil osip največji, do sedaj jih je diplomiralo 15. Vzroki osipa so predvsem premajhna zunanja motivacija za študij, obremenitev na delovnih mestih se je večala in nena zadnje teoretično sicer dorečena, v praksi pa žal neuresničljiva polna uveljavitev zlasti učiteljice matere in gospodinje.

Vabilo na praznovanje
10-letnice Oddelka v Kopru
leta 1984

V okviru oddelka je pospešeno dokončala študij tudi skupina študentov ob delu, ki so bili vpisani na oddelek za matematiko-fiziko ljubljanske Pedagoške akademije.

Upravičenost obstoja je oddelek ponovno potrdil ob vpisu desete generacije študentov, ko se je vpisala skupina petih študentk italijanske narodnosti. Študirajo po začasno prilagojenem predmetniku, ki jim omogoča predavanja v materinščini pri temeljnih predmetih in opravljanje vseh oblik praktičnih dejavnosti na osnovnih šolah z italijanskim učnim jezikom. Nova smer znotraj že utečenega dela pomeni nove naloge in sprotno reševanje problemov tako na matični šoli v Ljubljani kot na oddelku v Kopru.

Vendar pa je začetek usposabljanja učiteljev za šole z italijanskim učnim jezikom nov vsebinski prispevek v kulturno sožitje dveh narodnosti.

Kljub formalni in neformalni odgovornosti za delo dislociranega oddelka v Kopru s strani matične šole – Pedagoške akademije v Ljubljani in kljub njeni vsestranski pomoči bi oddelek bolj živel kot živel, če ne bi bilo od vsega začetka tolikšnega sodelovanja z okoljem.

Regijo in enoto je povezoval koordinacijski odbor, ki je bil imenovan pri Skupščini obalne skupnosti Koper.

Materialno je delo ves čas podpirala obalna oziroma Občinska izobraževalna skupnost Koper. Osnovne materialne pogoje za začetek dela je z odstopitvijo svojih prostorov pred desetimi leti omogočilo nesebično

in razvojno gledanje kolektiva in takratne ravnateljice OŠ Pinko Tomažič v Kopru. Po dveh letih smo se nato preselili pod gostoljubno streho Doma učencev Heroj Tito.

Po desetih letih skupnega dela lahko trdim, da je predavatelje, največ je bilo zunanjih sodelavcev z Obale, pripeljala na oddelok odgovornost in želja sodelovati pri oblikovanju novih, prepotrebnih pedagoških delavcev. Kadrovske probleme smo ves čas reševali tudi ob pomoči sodelavcev iz Ljubljane in dislociranega oddelka v Novi Gorici. Žal pa smo tudi mi plačali davek materialne nemoči, a tudi premajhne odgovornosti naše družbe za vzgojo pedagoških kadrov. Kadrovsko se samostojno nismo mogli tako okrepiti, da bi oddelok lahko postal manjši pedagoški center. Vse moči smo morali posvetiti predvsem delu s študenti. Prednost tega dela pa je bila precejšnja individualizacija.

Večji kadrovski problemi so nastali ob vpisu študentov italijanske narodnosti. Z odgovornostjo smo iskali res dobre predavatelje. Tu nam je pomagala s svojimi delavci Pedagoška akademija iz Pulja in Oddelok za romanistiko ljubljanske univerze.

Okviren prikaz desetletnega dela bi bil enostranski, če ne bi poudarili mentorske vloge osnovnih šol Janka Premrla – Vojka, Pinka Tomažiča, Dušana Bordona in kasneje Antona Ukmarja, v zadnjem času pa še šole z italijanskim učnim jezikom ter vsestranske podpore ravnateljev teh šol.

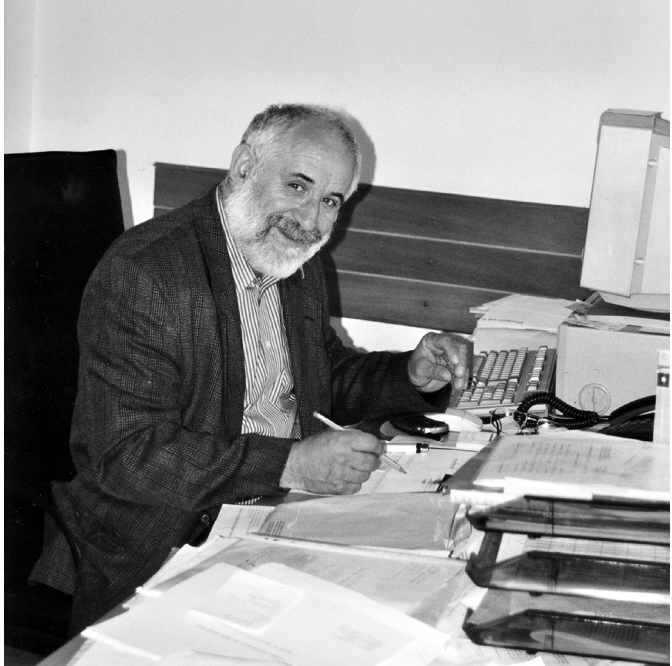
Problemi in težave, ki se jim nismo mogli izogniti, so bolj ali manj skupni vsem oddelkom razrednega pouka. Želeli je le, da se ne bi ponavljali v prihodnji reformi visokega šolstva za usposabljanje učiteljev.

Rezultati desetletnega dela in obenem ocena tega obdobja so predvsem uspešno ali manj uspešno delo naših diplomantov po šolah obalno-kraškega območja. Praznina, ki so jo polnili, je bila pred desetimi leti zaskrbljujoča. Današnji uspehi pa naj bodo v zadoščenje vsem, ki so kakorkoli prispevali k vzgoji in izobraževanju mladih pedagoških moči na oddelku v Kopru, zato se vsem v imenu študentov in delavcev iskreno zahvaljujem.

Oktobra 1986 prevzame predstojništvo oddelka dr. Lucija Čok, ki ga vodi do leta 1996. V letu 2003 je dr. Čok postala tudi prva rektorica Univerze na Primorskem.

V letih od 1996 do 2000 je oddelok vodil dr. Mirko Slosar.

Od leta 2000 pa do 2003, v letu, ko se je oddelok odcepil od Pedagoške

Dr. Mirko Slosar

fakultete Univerze v Ljubljani in postal samostojna fakulteta, ga je vodil dr. Rado Pišot. V istem letu, aprila 2003, je dr. Pišot postal prvi v. d. dekana, oktobra 2003 pa je bil izvoljen za prvega dekana nove, tretje slovenske Pedagoške fakultete, ene od ustanovnih članic Univerze na Primorskem.

Od oddelka članice Univerze v Ljubljani do članice Univerze na Primorskem

Dr. Lucija Čok

Predstojnica oddelka Pedagoške fakultete

Univerze v Ljubljani v Kopru (1986–1996)

in prva rektorica UP (2003–2007)

Nekaj poudarkov iz prvih treh desetletij izobraževanja učiteljev v Kopru

Da bi razumeli obstoj in razvoj Pedagoške fakultete v Kopru, od oddelka Pedagoške akademije v Ljubljani (PA UL leta 1974) do fakultete, članice Univerze na Primorskem (UP PEF leta 2003), je treba pripoznati prizadevanja pionirjev njenega nastanka, analizirati cilje in vsebine njenih programov študija, razumeti njeno poslanstvo ter rast do današnjih dni. Med najprizadevnejšimi za nastanek oddelka PA v Kopru so bili tako lokalne oblasti (obalne občine) in društva (Obalno društvo pedagoških delavcev) ter posamezniki (Vlado Rotar, Milan Marušič, Olga Bertok, Tomaž Bizajl, Miran Hasl, Sergej Pirjevec, Jože Hočevar in mnogi drugi). V tem prispevku ne moremo zajeti vseh zaslužnih posameznikov in pomena njihovih dejanj. Osredinili se bomo na specifiko, ki je nastanek in obstoj pedagoškega izobraževanja v Kopru ohranila tudi v vihnih časih ter utrdila v ugledu, ki ga ima danes.

Po reformi pedagoškega izobraževanja in ukinitvi učiteljišč (1968) je zanimanje za učiteljski poklic na Obali usihalo. Na pedagoško gimnazijo v Kopru se je vpisovalo vse manj mladih. Pomanjkanje učiteljev je posledično povzročilo tako zapiranje podružničnih šol kot nadomeščanje učiteljev z neustreznimi kadri.¹ V analizah potreb po učiteljih se je izkazalo, »da grozi šolstvu na Obali katastrofa«.² Pobude, da se poleg Novega mesta in Nove Gorice oddelk višješolskega izobraževanja učiteljev postavi tudi v Kopru, je k uresničitvi obalnih načrtov prispevala predvsem specifika obalno-kraške regije (obmejnost, narodnostna sestava prebivalstva, komparativne gospodarske danosti ipd.). Vendar ni šlo gladko.

Prizadevanja ustanoviteljev – najprej oddelka, kasneje enote PA Univerza

¹ Milan Marušič, *Korenine slovenske šole v Istri* (Koper: samozaložba, 1996).

² »Koncept razvoja pedagoškega študija na Obali 1981–1985« (SRS Skupščina obalne skupnosti Koper, 1980).

Edvarda Kardelja v Ljubljani – so naletela na nejevero odločevalcev, da se dislociran oddelk v Kopru zmore postaviti.³ Najbolj so na Izobraževalni skupnosti RS nasprotovali predlogu o študiju matematike in fizike, čeprav je Komisija za organizacijo študija Obalnega sveta Koper za ta študij pridobila kar 15 kandidatov. Vlado Rotar, vodja Oddelka za razredni pouk v ustanavljanju,⁴ je vztrajal in sklical kandidate na pogovor, čeprav kasneje tega študija ni bilo mogoče ponuditi. Podporo je iskal tudi pri Aleksandri Kornhauser, podpredsednici Kavčičeve vlade, vendar je 17. maja 1974 s PA dobil odgovor o odlogu ustanovitve oddelka na kasnejši čas.⁵ Pritiski na PA s strani Obalnega sveta so se nadaljevali in bili učinkoviti. Zagotovljeni so bili namreč materialni pogoji za zagon oddelka, kandidati in kandidatke za vpis v študij, nastanitev za bodoče študente, prostori za izvedbo študija, kakovostni predavatelji in izrazita politična podpora nastanku oddelka. Predlog o ustanovitvi oddelka je bil sprejet, Vlado Rotar je oktobra 1974 16 kandidatom in kandidatkam z zadovoljstvom sporočil začetek višješolskega študija razrednega pouka in jim poslal začasni razpored predavanj.⁶ Podporo ustanovitvi oddelka je javno izrazil tudi Tomaž Bizajl, tedaj predsednik Komiteja za izobraževanje v Kavčičevi vladi. Število vpisanih na oddelk v Kopru je raslo, v študijskem letu 1977/1978 jih je bilo 55 (22 na rednem in 30 na izrednem študiju). Skupaj se je v prvih petih letih na oddelk vpisalo 143 študentov. Oddelk je imel tudi šest redno zaposlenih predavateljev in eno pisarniško moč ter 11 zunanjih sodelavcev. Predstojnica oddelka je postala Olga Bertok.⁷

Več analiz razvoja obalnega območja, pripravljenih na osnovi strategij RS, se je zavzemalo za usposabljanje pedagoškega kadra, ki naj bi hkrati predstavljal zametek za bodoče znanstvenoraziskovalno delo na obalnem območju Slovenije.⁸ Med razvojnimi cilji najdemo tudi povezovanje vseh dislociranih oddelkov visokošolskega študija in višjih šol na Obali ter njihovo povezovanje s trgom dela pri oblikovanju študijskih programov in posledično oblikovanje enovitega, vertikalno ter horizontalno prehodnega sistema izobraževanja.⁹ V predlogih programske usmeritve oddelka PA v Kopru že takrat najdemo izraženo potrebo po učiteljih za izvajanje programa osnovnih šol na naro-

³ »Oddelki Pedagoške akademije v Kopru« (Izobraževalna skupnost SRS, 28. junij in 25. julij 1973).

⁴ »Imenovanje V. Rotarja za vodjo oddelka za razredni pouk v Kopru« (SRS Obalni svet, Komisija za volitve in imenovanja, 29. marec 1974).

⁵ Pismo direktorja F. Plevnika V. Rotarju (17. maj 1974). Arhiv UP PEF.

⁶ Pismi V. Rotarja Pedagoški akademiji, s prilogi: Razpored predavanj (20. in 26. september 1974).

⁷ »Poročilo o delu oddelka za razredni pouk v Kopru« (21. december 1978).

⁸ »Koncept razvoja pedagoškega študija na Obali (1981–1985)« (Skupnost obalnih občin, 1980), 2.

⁹ »Koncept razvoja«, 6.

dnostno mešanem območju, predlog popravka predmetnika in učnih načrtov za vključevanje italijanščine kot obveznega predmeta ter usposabljanja študentov za izvajanje pouka italijanskega jezika na razredni stopnji.¹⁰ V istem dokumentu je tudi ugotovljeno, da mora oddelek v Kopru za potrebe šol z italijanskim jezikom izobraževati tudi učiteljice in učitelje, ki so se do tedaj izobraževali na Pedagoški akademiji v Pulju. Oddelek pa naj v študij vključuje tudi učitelje iz šolske prakse, ki nimajo višješolske izobrazbe, in naj omogoči, da si jo pridobijo.

Postopoma, po usmeritvi izobraževanja učiteljev razrednega pouka na višjo raven, je nastala tudi potreba po višji izobrazbi vzgojiteljev predšolskih otrok. Prav tako so za zgodnje poučevanje in učenje jezikov v šolski praksi (tudi za poučevanje italijanskega jezika kot drugega jezika) nastajala didaktična izhodišča ter usmeritve. SEP TEMPUS 3767¹¹ je prvi med projekti, namenjenimi oblikovanju podlag za usposabljanje razrednih učiteljev za zgodnje poučevanje jezikov, ponudil vzorčne učne enote in za pouk specifična gradiva.¹² Iz sredstev tega evropskega projekta je oddelek že leta 1995 dobil sodobno računalniško opremo – prve osebne računalnike za pedagoško delo.

Širjenje programov oddelka (nadgradnja obstoječega programa Razredni pouk – izobraževanje ob delu, nov program Predšolska vzgoja, program za izpopolnjevanje učiteljev za poučevanje italijanskega jezika v prvem obdobju osnovne šole) je vodstvo PA UL sprejemalo z mešanimi občutki. Vodstva PA so temu kazala naklonjenost, nekatera pa so bila tudi manj naklonjena. Ko je postal predstojnik Oddelka za razredni pouk v Ljubljani Mirko Slosar, se je celo rodila zamisel, da postane oddelek v Kopru enota tega ljubljanskega oddelka. To se sicer ni zgodilo, pač pa se je pod predstojništvom Rada Pišota uresničila zamisel o študiju matematike in računalništva. V študijskem letu 2001/2002 je koprski oddelek – tedaj že preoblikovane Pedagoške akademije v Pedagoško fakulteto – vpisoval v dvopredmetni univerzitetni program MA-RA (Matematika in računalništvo). Nadgradnja vsebin tega programa je nakazovala kasnejši nastanek nove Fakultete za informacijske, matematične in računalniške znanosti po predlogu Dragana Marušiča.¹³

¹⁰ »Koncept razvoja«, 8.

¹¹ SEP TEMPUS 3767 Teaching Second and Foreign Languages in pre-primary and Primary Level, Univerza v Ljubljani, Università degli Studi di Udine, Université Stendhal III Grenoble, Pädagogische Akademie des Bundes in Kärnten, 1992–1995; koordinatorica projekta Lucija Čok.

¹² Silvana Schiavi Fachin, ur., *Activity Packs for Language Teachers* (Videm: Kappa Vu, 1996).

¹³ Rado Pišot, »Sodobna, odprta, konkurenčna«, pogovor vodila Majda Suša, *Primorske novice*, 7. val, 3. marec 2001.

Srečanje oddelka leta 1998:
dr. Mirko Slosar, dr. Vida
Medved Udovič, Ada
Fabjan, Vlado Rotar, Orijana
Gregorič, dr. Rado Pišot

Oddelek je v sodelovanju z Republiškim komitejem za vzgojo in izobraževanje že leta 1984 ob prehodu iz Oddelka na Enoto PA V Kopru začel vzpostavljati program usposabljanja razrednih učiteljev iz zamejstva. V Italiji je bilo tedaj usposabljanje učiteljev na višješolski ravni še v povojih. Italijanska reforma v pripravi naj bi šele leta 1993 razrednim učiteljem omogočila višje oblike študija. Usposabljanje razrednih učiteljev iz zamejstva v okviru študija ob delu se je izvajalo najprej na dislociranem oddelku PA v Novi Gorici. Ta je v študijskem letu 1989/1990 prenehal z delom, vpisane študentke so zaključile študij v Novi Gorici.¹⁴ Že v študijskem letu 1986/1987 pa se je 30 kandidatk iz zamejstva vpisale na Enoto PA v Kopru. Predavanja so se izvajala v Trstu (slovensko Učiteljske A. M. Slomška), vaje, hospitacije in nastope pa so imele študentke na koprskih osnovnih šolah. Več zaporednih generacij zamejskih učiteljic je kasneje nadaljevalo študij v Kopru. Svezina njihovih razprav, razpiranje dimenzij dveh pedagoških stvarnosti, pojavi v rabi slovenščine kot učnega jezika v Italiji in dinamika sobivanja več narodnosti v obmejnem prostoru so tudi učiteljem na Enoti ponujali spodbude za preučevanje neposrednega okolja.¹⁵

Poznavalci procesa nastajanja Univerze na Primorskem kot tretje javne univerze v Sloveniji lahko prepoznajo, kako se ovire pri nastajanju visokega šolstva zunaj središča politične in strokovne moči države niso zlahka premagovale. Vendar so se vztrajnost primorskih izobražencev in pedagogov ter pritiski lokalnih skupnosti, da si priborijo centre znanja zunaj prestolnice, ohranjali. Njihova modrost, moč argumentov in zmožnost vzpostavitve kolegialnih odnosov med odločevalci na vrhu piramide¹⁶ so Enoti v Kopru omogočili,

¹⁴ »Zapisnik razgovora na Republiškem komiteju za izobraževanje« (4. november 1983).

¹⁵ »Študij zamejskih učiteljic na Pedagoški akademiji« (poročilo predstojnice Lucije Čok, 1. junij 1987).

¹⁶ Jože Mencinger, rektor Univerze v Ljubljani, Lucija Čok, ministrica MŠZŠ do 1. decembra 2002, Pavle Zgaga, dekan UL PEF, Rado Pišot, predstojnik Enote UL PEF v Kopru.

da se je ob ustanavljanju nove javne univerze iz enote UL konstituirala in stopila na novo pot kot Pedagoška fakulteta, članica Univerze na Primorskem.

Specifika poslanstva oddelka Pedagoške fakultete UL v Kopru

Izobraževanje za dvojezičnost

Ciljna prizadevanja snovalcev pedagoškega izobraževanja v specifičnem medkulturnem in narodnostno mešanem obmejnem prostoru so naletela na podporo lokalnih šolskih oblasti, predvsem enote Zavoda RS v Kopru.¹⁷ Prav tako je poleg Enote tudi italijanska narodnostna skupnost potrdila potrebo po usposabljanju učiteljev šol z italijanskim jezikom in podprla vsebine usposabljanja razrednih učiteljev v šolah s slovenskim jezikom v didaktiki drugega jezika, ob poglobljenem učenju jezika samega. Lucija Čok, predstojnica Oddelka PA v Kopru (1986–1995), je poleg vodenja Oddelka kot italijanistka in preučevalka večjezičnosti s projekti, z gradivi in usposabljanjem učiteljev usmerjala prizadevanja, da se je študij na oddelku strokovno odzval na te pobude. Profesorjev in sodelavcev iz PA v Ljubljani, ki so svoje delo opravljali tudi v Kopru, je bilo vse več. Radi so prihajali na Obalo in vse bolj se je utrjevala akademska skupnost tudi zunaj matične ustanove, ki ji je po letu 1987 Orijana Gregorič kot tajnica Oddelka dodala še pridih gostoljubja. Mladi obetajoči visokošolski kadri so začeli svojo akademsko pot prav tu.

Skoraj ob istem času se je pod okriljem Sveta Evrope in njegove Divizije za jezike spričo novih družbenih stvarnosti skupnega evropskega prostora vse bolj uveljavljala potreba po zgodnejšem uvajanju tujega jezika v obvezno izobraževanje. O zgodnjem spoznavanju (senzibilizaciji) in učenju drugega jezika, predvsem jezika manjšin (inicijaciji), so slovenski osnovnošolski pedagogi spregovorili na posvetih kadrovskih šol že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja.¹⁸ Takrat sta Lucija Čok in Cveta Razdevšek Pučko kandidirali in pridobili dva projekta TEMPUS (SEP 3767 in SEP 11187), ki sta ob pomembni finančni podpori tako raziskovanju kot materialni podlagi pouku spodbudila kasnejše preoblikovanje izobraževanja razrednih učiteljev (šolanje mlajših otrok, integracija otrok s posebnimi potrebami, poučevanje tujega jezika na razredni stopnji, timsko poučevanje, povezano z dodatno učiteljico v prvem razredu, itd.). Vsakemu izmed naštetih področij je bila v podporo komparativna raziskava usposabljanja razrednih učiteljev v evropskih šolskih sistemih. Predlog prenove je ciljal na prenovo teh ravni: raven sistema (oblikovanje no-

¹⁷ »Izobraževanje pedagoških delavcev za potrebe šolstva narodnosti in izobraževanja za dvojezičnost« (pismo ZRSŠ Enota Koper Strokovnemu svetu PIS, 19. maj 1983).

¹⁸ France Žagar, in Marjan Blažič, ur., *Usposabljanje razrednih učiteljev pri nas: zbornik prispevkov* (Ljubljana: Pedagoška akademija, 1988).

Partnerji projekta TEMPUS 3767 pri snovanju strategij: Pedagoška akademija UL, Enota Koper, Université Shendal Grenoble III, Pädagogische Akademie des Bundes in Kärnten, Università degli Studi di Udine (osebni arhiv avtorice)

vih študijskih programov), vsebina študija (več poudarka specialnim didaktikam) in didaktična raven (od timskega poučevanja, formativnega vrednotenja znanja do refleksije in kognicije). Kompetitivnost v sistemu izobraževanja je Cveta Razdevšek Pučko¹⁹ ocenila kot priložnost za zvišanje standardov pri študiju in poklicu razrednega učitelja.

Delavnica 5B Sveta Evrope, na kateri je sodelovalo 40 držav (80 udeležencev), je potekala junija 1995 v Portorožu pod mentorstvom Johna Trima²⁰ in sodelujočih strokovnjakov Sveta Evrope. Takrat je John Trim, uvodničar na konferenci, sporočil učiteljem:

Z obsežnim znanjem, vedenjem in izkušnjami, ki jih prispevate v širjavo evropskega ekspertnega znanja, ob skupnem delu uresničujete vizijo mednarodne edukacije za naše učence po vsej Evropi, da bo vsak Evropejec od predšolske vzgoje skozi primarno, sekundarno in visokošolsko izobraževanje, vse do odraslosti, razvil sposobnosti in samozaupanje, ki mu bodo pomagali spoprijemati se s številnimi izzivi večjezične in večkulturne stvarnosti enaindvajsetega stoletja.

Projekt Drugače v drugačno šolo²¹ je tudi jezikoslovcem ponudil osnovo za

¹⁹ Cveta Razdevšek Pučko, *Evropski trendi v izobraževanju razrednih učiteljev: zbornik prispevkov k projektu Tempus S_JEP-11187-96 Respect* (Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 1998), 24.

²⁰ John Leslie Melville Trim (1924–2013), angleški jezikoslovec, strokovnjak Sveta Evrope in avtor prvih predlogov ravni jezikovnega praga (SEJO).

²¹ Drugače v drugačno šolo: učiteljica asistentka v prvem razredu, aplik. proj. Strokovnega sveta RS za šolstvo in šport, 1991–1994. Vodji projekta sta bili Cveta Razdevšek Pučko in Slavko Gaber.

nadaljnje iskanje ustreznosti in utemeljenosti profila učitelja drugega jezika na razredni stopnji. Poleg uveljavljenega načela »en človek – en jezik« je strokovnjake bolj vznemirjalo razmišljanje, kdo je primernejši za ta pouk: učitelj jezikoslovec ali razredni učitelj, strokovnjak za zgodnje učenje jezika. Poleg opredelitve timskega pouka tujega jezika, ustreznosti oblik poučevanja, učnih strategij in načina vrednotenja dosežkov so strokovnjaki zgodnjega učenja jezikov ponudili nekaj temeljnih rešitev. Po vzoru angleškega pouka na zgodnji stopnji v drugih okoljih so strokovnjaki PA in UL FF zastavili didaktični pristop večjezičnega ozaveščanja v vrtcih, pripravili ustrezna gradiva in učbenike za razredno stopnjo ter usposabljali vzgojitelje za senzibilizacijo za tuji jezik v okviru vzgojnih dejavnosti.

Skupina avtorjev je v priročniku za učitelje s smernicami za učenje/poučevanje tujega jezika v drugem triletju osnovne šole²² celostno zajela razsežnost uvajanja tujega jezika na razredno stopnjo. Irena Kovačič je v recenziji priročnika zapisala:

Gradivo ni zgolj običajni »priročnik za učitelje«, marveč ima večje ambicije: učiteljem želi ponuditi osnovo za način razmišljanja in pedagoški pristop, ki bo dovolj skladen z razmišljanjem avtorjev in njihovim konceptom poučevanja tujih jezikov na zgodnji stopnji, da bodo lahko predlagani koncept uspešno uresničevali v praksi.

Po mnenju druge recenzentke, Barice Marentič Požarnik, je vsebina priročnika ustrezna in ciljno usmerjena v novosti primarnega izobraževanja:

Vsekakor je struktura besedila (izbor in razpored poglavij) ter tudi obdelava in predstavitev rezultat visoke strokovnosti, dosedanjega študijskega in praktičnega ukvarjanja s to problematiko in (običajno nelahkega) interdisciplinarnega sodelovanja avtorjev.

Dokaz, da je priročnik doživel dolgoročno uporabo pri poučevanju drugega/tujega jezika v šolski praksi, je dejstvo, da ga v različnih gradivih učitelji in drugi strokovnjaki še vedno citirajo in uporabljajo v ta namen.

Po temeljitem premisleku je Pedagoška fakulteta v Ljubljani (Čok, Razdevšek Pučko, Rojko) v sodelovanju z nekaterimi strokovnjaki Filozofske fakultete (Skela, Komar, Grosman, Šuštaršič) pripravila tudi program izpopolnjevanja

²² Lucija Čok, Janez Skela, Berta Kogoj in Cveta Razdevšek Pučko, *Učenje in poučevanje tujega jezika: smernice za učitelje v drugem obdobju osnovne šole* (Ljubljana: Pedagoška fakulteta; Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 1999).

učiteljev in učiteljic razrednega pouka za poučevanje tujega jezika v drugem obdobju osnovne šole. Vlogo za akreditacijo tega programa je fakulteta predložila v presojo Svetu za visoko šolstvo, ki je na seji 15. decembra 1997 izdal naslednji sklep:²³

Svet za visoko šolstvo RS zelo priporoča uvedbo študijskega programa za izpopolnjevanje učiteljev in učiteljic razrednega pouka za poučevanje tujega jezika v drugem obdobju osnovne šole Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani.

Na začetku svojih prizadevanj UL PA sicer ni uspela pritegniti k sodelovanju jezikoslovcev z UL FF. Njeno empirično prakso na širšem področju razrednega pouka so na UL FF podcenjevali in znana je bila krilatica pod geslom »Do you tič ali miš English«, s katero so želeli sporočiti, da PA nima ne znanja ne intelektualnega potenciala za uveljavljanje teorije in empirične prakse pri uvajanju tujega jezika na razredno stopnjo. Mnenja so bila različna tudi o profilu učitelja, ki bi ta pouk izvajali. Preseči je bilo treba tudi nesoglasja med timom raziskovalcev in kurikularnimi komisijami za tuje jezike, ki so bile takrat ustanovljene, glede časa in delovanja. Zgodnje učenje in poučevanje tujega jezika v obveznem izobraževanju bi namreč moralo tudi zakonsko vstopiti v šolski sistem. Ta čas je bil za raziskovalce še vedno tipanje v praznem prostoru nastajajoče prakse v Sloveniji ter zgledovanje po uveljavljenih teorijah in praksi, ki so nastajale v tujini. Uvedba pouka italijanščine v osnovnih šolah narodnostno mešanega območja obalnih občin (1959), ustanovitev oddelka (1974), ki je temu pouku namenil posebno pozornost, in projekti preučevanja zgodnjega učenja jezikov, ki so jih na oddelku izvajali (1994–2002),²⁴ so prispevali h kasnejšemu uvajanju tako drugih kot tujih jezikov na zgodnjo raven izobraževanja v Sloveniji. Torej je oddelek prehiteval predlog rešitev kurikularnih strokovnjakov oz. je predstavljal primer dobre empirične prakse.

Po akreditaciji študijskega programa za izpopolnjevanje razrednih učiteljev in učiteljic za pouk tujega jezika na razredni stopnji so se polemike o profilu učitelja umirile, neposredni učinki v praksi so dokazali, da je razred-

²³ Skladno s 6. členom Meril za akreditacijo študijskih programov (1994) je Svet za visoko šolstvo v mnenju o uvedbi študijskega programa navajal eno izmed naslednjih ocen: zelo priporoča, priporoča, ne priporoča, odsvetuje.

²⁴ Kurikulum tujega jezika na razredni stopnji, nosilka razvojnega projekta Lucija Čok, UL PEF in MŠŠ, 1994–1995; Vzgoja za sožitje v šolah narodnostno mešanega okolja Slovenske Istre, nosilka razvojnega projekta Lucija Čok, MŠŠ in ZRS Koper, 1997–1998; *Literacy as Correspondence: An Integrated Approach to Multiliteracy*, nosilka mednarodnega projekta Lucija Čok, Council of Europe, European Centre for Modern Languages, Gradec, 2000–2002.

Začetek uspešnega sodelovanja treh pedagoških fakultet: dr. Rado Pišot, dekan UP PEF, Lucija Čok, rektorica UP, Cveta Razdevšek Pučko, dekanja UL PEF, Bojan Borstner, dekan UM PEF (Foto Primožič)

ni učitelj z znanjem jezika lahko prav tako uspešen, kot je lahko uspešen diplomirani jezikoslovec, če le ima dovolj znanja in izkušenj s poučevanjem otrok.²⁵ S komplementarnim povezovanjem jezikoslovja in didaktike jezikov, pedagoške psihologije in kurikularnih teorij, družbenega jezikoslovja ter kulturnih študij je enota PEF v Kopru v sodelovanju s FF Univerze v Ljubljani in PEF Univerze v Mariboru ponudila predloge ter oblikovala rešitve za zgodnje uvajanje tujega jezika v obvezno izobraževanje. Poudariti je treba, da je Program izpopolnjevanja učiteljev in učiteljic razrednega pouka za poučevanje tujega jezika v drugem obdobju osnovne šole nastal na Enoti PA v Kopru in je bil najprej koncipiran za poučevanje italijanščine na zgodnji stopnji šolanja na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre.

UP PEF se je pod okriljem matične univerze razvijala in širila svoje programe, sledila je evropskim trendom izobraževanja učiteljev in edukaciji sorodnih znanosti ter postala pomembna članica Univerze na Primorskem. Skupaj z njo in drugimi članicami ponuja mladim generacijam nove poti do znanja, jih vzgaja v pozitivni drži do globalnega sveta in soočanja z izzivi sodobnosti.

²⁵ Lucija Čok, »Prispevek edukacijskih ved k zgodnjemu uvajanju tujega jezika v obvezno izobraževanje«, v *Vsak otrok si zasluži najboljšega učitelja*, uredila Cveta Razdevšek Pučko (Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 2020), 35–54.

Želeti, uspeti in postati center edukacijskih znanosti

Dr. Rado Pišot

Prvi dekan Pedagoške Fakultete
Univerze na Primorskem (2003–2007)

Z novo univerzo smo leta 2003 na slovenski obali pridobili novo jedro izobraževanja učiteljev, Pedagoško fakulteto Koper Univerze na Primorskem. Iskanje novih poti in znanj v prostoru edukacijskih ved ter stalna skrb za učiteljev profesionalni razvoj so bili izzivi, ki smo si jih zaposleni v svojem poslanstvu takrat jasno zapisali in podčrtali. Po treh desetletjih od dne, ko je prvi visokošolski program takratnega koprskega oddelka ljubljanske Pedagoške akademije vpisal prvo generacijo študentov, smo v Istri dobili svojo univerzo in svojo fakulteto. Od akademije do fakultete, od enote Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani do UP PEF, od prve generacije dislociranega oddelka 16 študentov (leta 1974) do prvih 390 študentov UP PEF (leta 2003) do 716 študentov (generacija 2006/2007) je pot rasti in razvoja do konca prvega obdobja, ko mi je bilo zaupano vodenje fakultete.

V letu 2000 smo se veliko ukvarjali s tem, da bi enota UL PEF ohranila predstojnika, vendar temu ni bilo najbolj naklonjeno takratno vodstvo Oddelka za razredni pouk UL PEF. Takratni predstojnik doc. dr. Mirko Slosar je želel, da enota deluje v okviru Oddelka za razredni pouk UL PEF. Tako sem nekaj časa deloval v vlogi namestnika predstojnika za predšolsko vzgojo in razredni pouk, toda po številnih zahtevah so bila naša pričakovanja vendarle uslišana in z oktobrom 2000 sem tako prevzel vlogo predstojnika UL PEF, Enote Koper. Ekipa vodstva in strokovne podpore na koprski enoti UL PEF je bila majhna, dela in nalog ob ustanavljanju in prehajanju pa ogromno. Z Orijano Gregorič, ki je bila duša celotne strokovne pomoči, organizacije procesov in številnih, do takrat nam povsem neznanih aktivnosti v zvezi z vzpostavljanjem podlag za doseganje pogojev preoblikovanja v fakulteto nisva imela omejenega urnika. Probleme in aktivnosti, ki so se kopičili, smo reševali z vnemo, veseljem in željo po naši novi »hiši«. Spomnim se, ko mi je ob priliki povsem zasedenega urnika pozno popoldan prinesla na mizo še eno nujno opravilo, je k temu priložila še iz *Dela* izrezano »iskrico«, na kateri je pisalo: »Če želiš, da bo delo narejeno, ga daj najbolj zaposlenemu človeku!«

Energija ob nastajanju nove univerze na Primorskem je bila izredno pozi-

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
UNIVERSITÀ DELLA PRIMORSKA
UNIVERSITY OF PRIMORSKA
Titov trg 4, SI - 6000 Koper
teli.: 386 5 611 75 00
faks.: 386 5 627 20 00
e-mail: info@upr.si
http://www.upr.si

Datum: 18. 11. 2003
Številka: 388/03

Članom senata Univerze na Primorskem

**VABILO NA SLAVNOSTNO SEJO SENATA
UNIVERZE NA PRIMORSKEM**

Vabimo vas,
da se udeležite **slavnostne seje Senata Univerze na Primorskem**,
ki bo v **petek, 21. novembra 2003, ob 14.00 uri**
v sejni dvorani Pretorske palače, Titov trg 4, Koper.

Predlagam naslednji **dnevni red**:

1. Potrditev dnevnega reda in ugotovitev sklepčnosti
2. Sprejetje sklepa o izvolitvi rektorice Univerze na Primorskem
3. Imenovanje dekanja Visoke šole za zdravstvo Izola in dekana Pedagoške fakultete Koper
4. Zdravica novoimenovani rektorici, dekanji in dekanu

Namestnik predsedujoče senatu:
prof. dr. Anton Gosar, l. r.

Priloga:
Ad 2) Predlog sklepa o izvolitvi rektorice Univerze na Primorskem

Vročiti:

- članom Senata
- članom Upravnega odbora UP
- članom Sveta zaupnikov
- predsedniki študentskih svetov članic UP
- arhiv

**Vabilo na slavnostno
sejo senata**

tivna. Kot takratnemu predstojniku oddelka UL PEF – Enote Koper moram priznati, da nam je bila ekipa vodstva UL PEF s takratnim dekanom dr. Pavletom Zgago izredno naklonjena. Ravno tako je v celotnem postopku ustanavljanja nove Pedagoške fakultete UP izredno tvorno sodeloval takratni rektor UL dr. Jože Mencinger.

Pedagoška fakulteta Koper je bila ustanovljena 29. januarja 2003, z dnem ustanovitve Univerze na Primorskem.

V izredno zahtevnih postopkih »prevzema« 390 študentov, ki so se morali posamezno odločiti za prehod in zaključek študija na novi univerzi, smo z vodstvom UL in UL PEF odlično sodelovali in se v ta namen srečevali skoraj na tedenski ravni. V tem času sem preživel največ časa na cesti med Koprom in Ljubljano. Srečanja med takratno v. d. direktorice Univerze na Primorskem

Dr. Vida Medved Udovič,
mag. Claudio Battelli,
dr. Mirko Slosar, Orijana
Gregorič, dr. Božidar Opara,
dr. Lucija Čok, dr. Rado Pišot,
sedi Ada Fabjan (osebni
arhiv avtorja)

v nastajanju dr. Lucijo Čok, rektorjem UL dr. Mencingerjem, dekanom UL PEF dr. Zgago in mano, takrat še v. d. dekana Pedagoške fakultete v ustanavljanju, so potekala v sproščenem, lahko bi rekel prijateljskem vzdušju in v pričakovanju. »Starajte se počasi«, nam je zaželel popotnico ob nastajanju nove Pedagoške fakultete rektor Mencinger. Mislim, da so takrat v krogu vodilnih v Ljubljani uvideli potrebo po ustanovitvi tretje pedagoške fakultete in verjeli v nas bolj kot nekateri skeptiki iz vrst domačih visokošolskih učiteljev.

Toda takrat se je najzahtevnejše delo šele začelo. Marec in april 2003 sta minila v intenzivnih pripravah vseh dokumentov za prehod in prenos dejavnosti z UL na UP (sporazumi, sezname, privolitve študentov, učiteljev ...). Sredi aprila 2003 smo izvedli konstitutivno sejo začasnega senata (dr. Borota, dr. Brodnik, dr. Medved Udovič, dr. Marušič, dr. Cotič, dr. Pišot, v. d. dekana, in predstavnik študentov E. Kovačič), ki je imel nalogo pripraviti pravne podlage in druge pogoje za nemoteno delovanje UP PEF Koper. Že konec meseca aprila smo sklenili tripartitno pogodbo o načinu in pogojih oz. razdelitvi delavcev, študentov, osnovnih sredstev, denarnih sredstev in terjatev ter poslovanja in načelih ravnanja podpisnikov med ministrstvom, MŠZŠ RS ter UL PEF in UP PEF.

V nadaljevanju smo do začetka naslednjega študijskega leta morali vzpostaviti celotno kadrovsko in organizacijsko strukturo, sistemizacijo, pripraviti vse potrebne akte in pravilnike, izpeljati volitve ter vzpostaviti organe in komisije. Z entuziazmom in energijo, ki nam jo je dajala želja po naši fakulteti in naši univerzi, sta iz dneva v dan rasli obe. Izzivi in pričakovanja so postali naši življenjski cilji, ki so se prenesli tudi v osebno življenje. Spomnim se, kako sva s soprogo na dopustu na Krku vse večere pisala akte in pripravljala potrebno

gradivo. Pa sploh ni bilo težko, ni predstavljalo neke obremenitve ali odrekanja prostemu času, delali smo z neverjetno motivacijo, vnemo in veseljem. Zavedali smo se, da postavljamo temelje akademskega okolja, ki bo služilo številnim generacijam. Bili smo prvi na tej poti. Minljivi kot vsi, pa vendar bo pečat našega dela ostal vedno zapisan v zgodovino, saj smo prispevali prve sledi na nepopisan list zgodbe Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem.

Jeseni 2003 (8. oktobra 2003) je napočil dan D, konstitutivna seja prvega Senata UP PEF. Ta je pričel delovati v sestavi dr. B. Borota, dr. A. Brodnik, dr. M. Cencič, dr. M. Cotič, dr. V. Medved-Udovič, dr. M. Pergar-Kuščer, dr. R. Pišot, dr. T. Vonta, dr. B. Zgrablič ter predstavnici študentov M. Rogelja in M. Tomazin. Na tej seji sem bil izvoljen za prvega dekana UP PEF. Takrat je to bil to le še en val v toku dogodkov, ki so nas izpolnjevali v želji, da postavimo nov center znanja. Šele danes se dobro zavedam, da smo lahko upravičeno ponosni. Dosegli smo cilj, v katerega nekateri niso verjeli in ki ga je to okolje nujno potrebovalo. Ob ustanovitvi Luke Koper leta 1957 in Znanstveno-raziskovalnega središča RS leta 1994 je bila ustanovitev UP gotovo največji vzvod razvoja Slovenske Istre.

Za nemoteno nadaljevanje dela in umestitev nove fakultete v nacionalni prostor je bil pomemben tudi podpis sporazuma o sodelovanju in urejanju medsebojnih razmerij med UP PEF in UL PEF. Kmalu smo se na našo pobudo začeli tudi redno srečevati dekani vseh treh slovenskih pedagoških fakultet. Prvo srečanje je bilo ravno pri nas. Prof. Cveta Razdevšek Pučko (dekanica UL PEF) in prof. Bojan Borstner (dekan UM PEF) sta me navdušena sprejela v ekipo in skupaj smo spreminjali proces izobraževanja učiteljev. Usklajevali smo se pri vseh pomembnih vprašanjih pedagoškega poklica v Sloveniji ter jih skupno zagovarjali pred političnimi odločevalci.

Počasi se je v teh mesecih od nastanka in zagona vzpostavljala ekipa vodstva tudi na naši novi fakulteti. Tanja Marsič, mlada pravnica, je prevzela vlogo tajnika fakultete, oblikovala se je ekipa prodekanov, v kateri so prav vsi pomembno prispevali k nadaljnjemu uspešnemu delu. Niso bili vsi pripravljeni spopasti se z novimi izzivi in si nakopati dodatnega dela. Še danes sem hvaležen dr. Andreju Brodniku, dr. Bogdani Borota in dr. Darju Feldi, ki so bili pripravljeni nesebično pridružiti se in prispevati, da je nova fakulteta dobila pravi zagon. To pionirsko delo je bilo izredno pomembno, da je Pedagoška fakulteta UP danes lahko uveljavljena v slovenskem prostoru.

V leto 2004 smo se podali veliko bolj pripravljeni. Z radovednostjo in s pričakovanji smo oblikovali svojo podobo. Logotip, slavnostne toge, insignije, predstavitveni material za študente ... Na videz nepomembne malenkosti, ki pa so nas za večno zaznamovale. Imeli smo svojo univerzo in svojo pedagoško fakulteto. Kasnejše razhajanje z univerzo in nerazumno obnašanje ne-

Dr. Rado Pišot, dr. Lucija Čok
in dr. Nadja Plazar (osebni
arhiv avtorja)

katerih posameznikov do pionirjev istrskega akademskega prostora ne more zmanjšati, kaj šele izničiti ponosa, da smo zmogli vse napore in dosegli cilj – ustanovitev Univerze na Primorskem. Tudi naša mlada univerza je stopila ob bok stoletnim slovenskim akademskim inštitucijam in prepričan sem, da bo uspešno nadaljevala pot. Usmerjali jo bodo ljudje in odnosi, ki jih akademsko okolje pričakuje, generira pa jih vodstvo. Zato tako Univerzi na Primorskem kot Pedagoški fakulteti UP želim veliko sreče in treznega premisleka pri tlakovanju nadaljnje poti, ki naj vodi do uspešnega doseganja poslanstva – izobraževanje kakovostnih učiteljev, ki bodo kos sodobnim izzivom zelo zapletene družbene situacije. Akademska svoboda in zagotavljanje okolja, prijaznega intelektualnemu angažmaju ter svobodi misli, naj bo vodilo nadaljnjih korakov.

... na tej poti v spodbudo!

V prvi predstavitveni brošuri za študente UP PEF smo leta 2005 zapisali:²⁶

Tako kot je spremenljiv učenec, kateremu namenjeni smo učitelji, tako je spremenljivo znanje, ki ga potrebujemo, da ga razumemo.

Vsekakor pa si želimo ob pripravi učitelja za katedrom novega obdobja smiselno predvideti tudi določene varovalke, ki bodo zagotavljale prilagajanje procesa novim, spreminjajočim se pogojem »učee se družbe«.

Pridobiti in ponuditi znanja, ki bodo omogočala iskanja nadaljnjih odgovorov; izbrati in ponuditi potrebne kompetence, ki bodo študentu

²⁶ Rado Pišot, »Vse o Pedagoški fakulteti Koper« (prva predstavitvena brošura za študente UP PEF, 2005).

Dr. Cveta Razdevšek Pučko,
dekanja UL PEF, dr. Rado
Pišot, dekan UP PEF, dr.
Lucija Čok, rektorica UP, dr.
Bojan Borstner, dekan UM
PEF (fotografija Foto
Primožič)

zagotavljale nadaljnji razvoj ob kakovostnem učenju drugih ter središču svojega dela približati otroka z vsemi posebnostmi in intenzivnostjo spreminjanja.

Mediterranska odprtost in radoživost v procesu izobraževanja učiteljev.

Še danes sem prepričan, da sta lahko ti dve dimenziji vodilo do odličnosti pedagoškega raziskovanja in kakovosti študijskih programov za izobraževanje učiteljev na najvišji ravni. Morda je kdo mnenja, da do odličnosti pedagoškega akademskega sveta vodita le ekstremna serioznost in strogost, pa vendar je bilo moje vodilo vedno, da le ob dobrem počutju in v sproščenem vzdušju lahko poteka kakovosten učni proces. Takrat sta motivacija za delo in vključenost na najvišji ravni. Seveda lahko tako spodbudno okolje oblikujejo le kakovostni odnosi in ustrezna komunikacija – tako med zaposlenimi, visokošolskimi učitelji in sodelavci kot študenti. Če k generiranju dobrih odnosov prispevata še visoka raven družbene odgovornosti ter doseganje ustreznih etičnih in moralnih norm, dobimo laboratorij, v katerem je uspeh zagotovljen. Kot dekan UP PEF sem si vedno prizadeval, da bi lahko sledili omejenim kriterijem, ki so zagotovilo odličnega delovnega vzdušja in dobrega počutja vseh udeleženi v procesu izobraževanja učiteljev. Brskanje po spominu in starih arhivskih zapisih me navdaja z veseljem, da nam je to v veliki meri tudi uspevalo. V procesih posodabljanja študijskih programov sem si prizadeval, da se v študijske programe vključujejo vsebine, kot so nevropsihološke osnove učenja, igra in njene razsežnosti, komunikacijske tehnike v procesu poučevanja, znanje kot vrednota mobilnosti ... Nekatera prizadevanja so dobila svoj epilog, druga morda še bodo.

Mojih trideset let na razrednem pouku v Kopru

Dr. Stanko Pelc

Dekan Pedagoške Fakultete

Univerze na Primorskem (2007–2008)

V prispevku predstavljam svoj osebni pogled na zadnjih trideset let izobraževanja učiteljev v Kopru in na svojo vlogo na ustanovi, ki to izobraževanje izvaja oz. ga je izvajala. Ustanovi, ki je v tem treh desetletjih iz skromne Enote Oddelka za razredni pouk ljubljanske Pedagoške fakultete zrasla v veliko fakulteto z raznolikimi študijskimi programi. Po številu vpisanih študentov se danes uvršča pred mariborsko in ne zaostaja prav dosti za svojo nekdanjo matično fakulteto iz Ljubljane. Nenazadnje pa je tudi največja fakulteta Univerze na Primorskem. Tri desetletja, o katerih tule pišem, sem bil vpet v delo na obravnavani ustanovi kot visokošolski učitelj za področje družboslovja. A to ni vse, kar sem počel. Ves čas sem imel poleg učiteljske še številne druge vloge, od predstojnika Oddelka za razredni pouk in prodekana za študijske zadeve v Ljubljani do današnjega predsednika Akademskega zbora fakultete. Podobno velja tudi za mojo formalno zaposlitev. V času, ko sem delal na Enoti v Kopru, sem bil seveda zaposlen na ljubljanski fakulteti. Po ustanovitvi Univerze na Primorskem sem se zaposlil na njej in bil najprej matični sodelavec na Fakulteti za humanistične študije. Kasneje je ta matičnost postopoma prešla z Oddelka za geografijo na Oddelek za razredni pouk na Pedagoški fakulteti.

Preden se lotim razkrivanja moje vloge in mojih pogledov, naj na kratko osvetlim, kako sem se sploh pojavil v zgodbi ustanove, katere petdesetletnico proslavljamo v letu 2024. Menim, da so nekatere stvari, ki se zgodijo, rezultat sistematičnih prizadevanj, druge pa v veliki meri plod različnih naključij. V mojem primeru je bil zaključek doktorata rezultat prvega, zaposlitev v visokem šolstvu pa drugega. Prof. Metod Vojvoda, ki je na Oddelku za razredni pouk v Ljubljani in na njegovi enoti v Kopru poučeval geografski del družboslovja, se je namreč odločil za upokožitev, jaz pa sem približno ob istem času ugotavljal, da kot sveži doktorand potrebujem primerno službo. Leta 1994, ko je naš visokošolski sistem še nekoliko »dišal« po socializmu, je to pomenilo, da so na fakulteti lahko zaposlili naslednika profesorja, ki se upokojuje. Ta je prvo leto prevzel tretjino obveznosti, drugo leto dve tretjini in

tretje leto še vse ostalo. Učitelj, ki se je upokojeval, je v vsem tem času, kljub ustrezno zmanjšani obveznosti, prejemal polno plačo. Plača novega učitelja pa je bila odvisna od deleža zaposlitve. Da nisem bil samo tretjinsko zaposlen, sem sprejel še pedagoško delo na Oddelku za geografijo v Mariboru in še na mariborski Fakulteti za gradbeništvo. Tako sem postal neke vrste potujoči učitelj, saj sem že v prvem študijskem letu poučeval tudi v Kopru. Moj predhodnik je bil namreč pri izvajanju dela v koprski Enoti odvisen od javnega prometa, ki že takrat ni bil ravno uporabniku prijazno urejen, zato mi je kot prvo tretjino obveznosti prepustil prav predavanja, seminarje in terenske vaje v Kopru.

Ljubljanska pedagoška fakulteta in njena enota v Kopru

Moj prvi stik s koprsko enoto je bil avtobusni izlet sodelavcev ljubljanske fakultete na takratno dvajsetletnico enote Oddelka za razredni pouk. V spomladanskem semestru študijskega leta 1994/1995 sem nato začel pridobivati prve pedagoške izkušnje s skupinico koprskih študentk. Če me spomin ne vara, jih je bilo nekaj čez dvajset. Tu je bila zato socialna dinamika povsem drugačna kot v veliki predavalnici v Ljubljani, kamor se je nagnetlo krepko čez 100 študentk. Tudi sicer je bilo pri njih zaznati nekaj tistega mediteranskega temperamenta, ki jih je delal drugačne od ljubljanskih, »osrednjeslovenskih« kolegic (kolegi so bili takrat bolj kot ne redke izjeme). Povprečna učna uspešnost je bila, po moji osebni presoji, nekoliko nižja kot v Ljubljani, a sta bili zato socialna povezanost in angažiranost toliko večji. Večina učiteljev nas je takrat prihajala iz Ljubljane in za vse, kar smo potrebovali, je poskrbela Orijana Gregorič. Enako je veljalo tudi za študentke. Takrat smo študentom v indekse še vpisovali inskripcije in frekvence, ocene pa zapisovali na prijavnice in vse to je šlo skozi njene roke in potem nazaj do študentov ali pa v njihove osebne mape.

Leta 1995 je na Pedagoški fakulteti v Ljubljani dekanско mesto za naslednjih šest let prevzel prof. Miran Čuk. Ta si je, poleg prof. Saše A. Glažarja, za drugega prodekana izbral mene in mi zaupal področje študijskih in študentskih zadev. Pred tem sem bil, že po pol leta dela na fakulteti, imenovan za predstojnika Oddelka za razredni pouk. To je bila moja prva upravna vez z Enoto v Kopru, ki je sicer imela svojo predstojnico oz. predstojnika, a je bila hkrati tudi del oddelka, saj se je v Kopru izvajal le študij razrednega pouka. To je bil čas, ko je bilo treba na »centrali« v Ljubljani pokazati ustrezno mero razumevanja za potrebe Enote po rasti in razvoju, in menim, da sem bil v vodstvu fakultete tisti, ki je znal tem potrebam najbolj prisluhniti. Je pa tudi res, da takrat v to, da bo prej kot v desetletju v Kopru ustanovljena nova univerza, vse

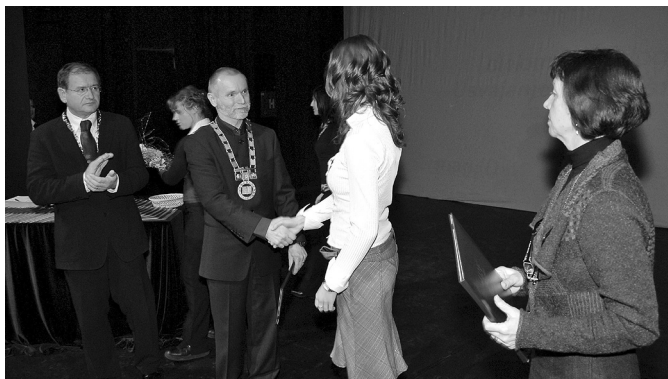
do zadnjega ni verjel skoraj nihče, razen tistih, ki so si za to najbolj prizadevali. Od mojih tedanjih sodelavcev velja vsekakor omeniti prvo rektorico prof. Lucijo Čok in tretjega rektorja prof. Dragana Marušiča. Vsak po svoje in vsak na svoj način sta se trudila za to, da ima Koper danes univerzo. Prva najprej v vlogi predstojnice Enote, nato Znanstveno-raziskovalnega središča in nazadnje s položaja ministrice. Drugi pa je na Enoto, četudi morda bolj kot ne z glavo skozi zid, pripeljal matematiko. V času mojega prodekanovanja v Ljubljani smo namreč na Enoti v Kopru začeli izvajati študijski program Predšolska vzgoja in nato še Matematika in računalništvo. Prvi program je bil po svoje logična razširitev področja usposabljanja učiteljev s prvega obdobja osnovne šole še na predšolsko obdobje, drugi pa je bil že v izhodišču obsojen na skromen vpis, saj je taisti program še v Ljubljani težko zapolnil razpisana vpisna mesta. Je bil pa zato ta naš koprski program neke vrste odskočna deska za kasnejšo ustanovitev Fakultete za matematiko, naravoslovje in tehnologijo.

»Osamosvojitve« in prva leta samostojne fakultete

Ko se je v Ljubljani naši vodstveni ekipi iztekel drugi mandat, v Kopru pa je bila nova univerza vse bolj realnost, sem bil sam na tem, da se zaposlim na Oddelku za geografijo v Mariboru, kjer sem tudi pridobil naziv izrednega profesorja. A spet je naključje hotelo, da je ravno takrat v Mariboru končala doktorat in pridobila docenturo kolegica, domačinka, ki je tako prevzela predmete, ki sem jih do tedaj izvajal jaz. V Ljubljani moje mariborske izvolitve niso priznali in zato sem se jeseni 2003 zaposlil na Oddelku za geografijo na Fakulteti za humanistične študije Koper na ravnokar ustanovljeni Univerzi na Primorskem. Seveda sem nadaljeval tudi z delom na Oddelku za razredni pouk naše nove fakultete. Ker sem bil zelo vpet v delo Oddelka za geografijo, sprva kot namestnik predstojnika in nato še kot predstojnik, na Fakulteti za humanistične študije pa sem opravljal tudi delo prodekana, sem na Pedagoški fakulteti zgolj oddelal svoje ure predavanj in seminarjev, globljega vpogleda v dogajanje na fakulteti v prvih letih njenega obstoja pa nisem imel. Tako je bilo vse do izteka mandata prvega dekana prof. Rada Pišota. Ta se je odločil, da ne bo ponovno kandidiral, in ker očitno ni bilo nikogar, ki bi prevzel njegovo vlogo, sta me on in naša trenutna dekanja prof. Mara Cotič vprašala, če bi bil pripravljen kandidirati za dekana. Kaj dosti nisem razmišljal, tudi ne spraševal, ampak sem ponujeni izziv takoj sprejel.

Moje leto »kriznega« upravljanja fakultete

Jeseni leta 2007 sem se vselil v dekansko pisarno na Cankarjevi ulici 5, ne vedoč, da bom moral reševati zelo zagatno finančno situacijo fakultete. Ta

Podelitev diplom v letu
2007: rektor UP dr. Rado
Bohinc in dekan UP PEF
dr. Stanko Pelc

si je nabrala za skoraj četrto milijona evrov dolgov. Razlog je bil, kolikor mi je znano, da se je spremenil način financiranja visokega šolstva. Od nekdanje centralne evidence vseh visokošolskih učiteljev in sodelavcev, za katerih plače je poskrbela država, ne glede na to, na kateri univerzi oz. fakulteti so delali, se je prešlo na financiranje v celotnem znesku za posamezno visokošolsko ustanovo v skladu s kriteriji. Glavna med temi sta bila število vpisanih študentov in število diplomantov. Nova koprski fakulteta je v izhodišču dobila premalo denarja za izvajanje študija, ker ob »osamosvojitvi«, tako mi je bilo rečeno, ni »imela« nobenega diplomanta. Vsi, ki so študirali v Kopru, so bili namreč diplomanti Pedagoške fakultete v Ljubljani, saj so dobili diplomsko listino ljubljanske univerze. Tako je bilo treba študij v Kopru izvajati z bistveno manj sredstvi kot v Ljubljani, stroški na skupino študentov pa so bili enaki. Poleg tega so bili stroški izvajanja študija za peščico študentov matematike in računalništva izjemno visoki, saj se je vse splošne pedagoške predmete zanje izvajalo posebej.

Ko se je bilo treba odločati, katerega od računov moramo plačati takoj, s katerim pa lahko še malo zamujamo, ko smo razmišljali, kje in od koga najeti posojilo za zagotavljanje likvidnosti, mi je postalo jasno, da sem v bistvu neke vrste krizni manager, ki klesti stroške, kjer je le mogoče. A ko smo se odpovedali vsemu nenujnemu, je ostalo samo še dvoje: ali dobiti več denarja ali pa krčiti število kontaktnih ur. Za več denarja je bilo treba na ministrstvo. Tam so sicer priznali, da se zavedajo nastale napake, a so tudi jasno povedali, da se tega ne da več popraviti. So pa obljubili, da bodo poskušali zagotoviti dodatna sredstva; kdaj in kako, je ostalo odprto. Drug možni vir, ki kratkoročno sicer ni mogel prinesiti rešitve, dolgoročno pa precej verjetno, je bil izredni študij. Fakulteta je imela kar nekaj prošenj delavskih univerz in podobnih izobraževalnih ustanov z različnih koncev Slovenije, ki so želele, da

bi pri njih izvajali izredni študij predšolske vzgoje. Kot dekan sem se tako odpravil do Slovenskih Konjic in Ptuja in na podlagi pogovora s tamkajšnjimi partnerji predlagal Senatu UP PEF, da razpiše izredni študij na teh dveh lokacijah. Iz previdnosti smo postavili tudi pogoj, da se bo študij izvajal na samo eni lokaciji, če prijav ne bo dovolj. A teh je bilo na obeh lokacijah dovolj že prvo leto in še dolgo potem. S tem je fakulteta dobila prve in pomembne izkušnje z izvajanjem izrednega študija na dislociranih enotah. To je postal tudi pomemben in stalen dodatni vir njenega dohodka. Obenem smo takrat tudi presegli staro prakso, da pedagoška obveznost na izrednem študiju ne more biti upoštevana v okviru redne delovne obveznosti. Prej je namreč veljalo, da se delo na izrednem študiju lahko plačuje le na podlagi avtorskih in podjemnih pogodb.

Ker kratkoročno izredni študij ni mogel razrešiti finančnih težav fakultete, je bilo nujno pridobiti manjkajoča sredstva za pokritje izgube. Da ta ne bi še naprej skokovito naraščala, sva se z dekanom novoustanovljene Fakultete za matematiko, naravoslovje in tehnologijo prof. Draganom Marušičem dogovorila, da njegova fakulteta prevzame vse stroške za izvajanje strokovnih predmetov za študente matematike in računalništva, splošne pedagoške predmete pa so po novem poslušali skupaj s študenti razrednega pouka.

Ministrstvo je univerzi končno tudi zagotovilo težko pričakovana dodatna sredstva, ki naj bi bila namenjena v prvi vrsti naši fakulteti, a ni bilo nikjer izrecno zapisano, da so to sredstva za Pedagoško fakulteto. Z njimi je tako razpolagala univerza. Ker zagotovila, da bomo denar dobili, ni bilo, sem pripravil krizni scenarij, po katerem bi minimalno skrčili število kontaktnih ur, učitelji pa bi izpadle obveznosti v glavnem nadomestili z izvajanjem izrednega študija in tako obdržali približno enako pedagoško obremenitev, kot so jo imeli prej.

A na senatu fakultete predlog ni bil sprejet. Zato sem takratnemu rektorju napisal, da od njega pričakujem, da univerza fakulteti pred začetkom študijskega leta zagotovi potrebna sredstva za izvedbo študijskih programov, ker v nasprotnem ne morem zagotoviti normalnega izvajanja študijskega procesa, kar posledično pomeni, da tudi funkcije dekana ne morem ustrezno opravljati. To je razumel kot mojo odstopno izjavo in mi odgovoril, da razmišlja, da bi jo sprejel. Prav dolg njegov razmislek ni bil in kmalu je bila za vršilko dolžnosti dekanja imenovana prof. Mara Cotič.

Moje delo na fakulteti v obdobju razvoja in rasti

Fakulteta se je potem kmalu finančno stabilizirala, a ne na račun ustreznega financiranja s strani države (univerze), pač pa predvsem na podlagi lastnih

Dr. Stanko Pelc
na Akademskem zboru
in podelitvi nagrad leta 2013

prihodkov, kar sem lahko spremljal kot predsednik Upravnega odbora UP PEF, dokler tega organa UP ni ukinila.

Ob problematiki nezadostnega oz. neustreznega financiranja študijskih programov velja omeniti, da je to tudi posledica napake, ki smo jo v Sloveniji naredili ob bolonjski prenovi. V predbolonjskih časih so naši univerzitetni študijski programi imeli štiri leta organiziranih študijskih dejavnosti, ki jim je sledilo leto absolventskega staža. Lahko bi rekli, da je študij že takrat trajal pet let, le da je bilo zadnje leto namenjeno opravljanju preostalih izpitov in izdelavi diplomskega dela. Ob bolonjski prenovi bi morali to upoštevati in obseg predavanj, seminarjev in vaj se v skupno petih letih ne bi smel nič povečati, pač pa zgolj ustrezno prerazporediti v pet razpoložljivih let ($3 + 2$ ali $4 + 1$). Namesto tega se je večinoma poskušalo skoraj vse iz prejšnjih štirih let stlačiti v tri- ali štiriletni prvostopenjski študij, potem pa se je k temu dodalo še nekaj za drugo stopnjo. Zato je bil za izvajanje druge stopnje potreben dodaten denar, tega pa država, kolikor vem, ni zagotovila. Celo v primeru novih študijskih programov druge stopnje, ki niso nastali iz prejšnjih univerzitetnih (npr. Zgodnje učenje), se to ni zgodilo.

A naj se vrnem nazaj k moji vlogi na naši fakulteti. Pred imenovanjem za dekana sem moral formalno postati matični sodelavec fakultete, na kateri bom dekan. Tako je moja matičnost prešla na Pedagoško fakulteto, na Oddelku za geografijo pa sem opravljal svoje obveznosti v nekoliko zmanjšanem obsegu. Po prenehanju mandata se to ni spremenilo, pač pa sem prevzel še dodatne predmete na Oddelku za predšolsko vzgojo in tako sem sčasoma postal stoddostno zaposlen na Pedagoški fakulteti. Poleg svojega učiteljskega dela sem si začel tudi sistematično prizadevati za množičnejšo uporabo sis-

tema za upravljanje učenja Moodle. Za tega so nam kolegi, ki danes delajo na UP FAMNIT, že leta 2006 pripravili prvi tečaj. Kot napreden uporabnik sem kmalu pridobil tudi upravljalvske pravice, kar je bilo še posebej dobrodošlo v času pandemije. Takrat mi je to omogočalo, da sem pomagal sodelavcem, ki so se pri poučevanju na daljavo občasno znašli v kakšni nerazrešljivi zadregi. Vsemu trudu navkljub in ob vseh že izvedenih ter tekočih projektih pa so digitalne kompetence številnih visokošolskih učiteljev in sodelavcev še vedno skromnejše, kot bi si želeli. A napredek je opazen in stanje se izboljšuje. Zavedati se je treba, da v tako kompleksnem sistemu, kot je visokošolska ustanova, hitre spremembe pač niso mogoče.

Napredek in razvoj naše fakultete v zadnjem desetletju in pol je bil nedvomno izjemen. Odpirali so se novi programi, nove lokacije izrednega študija, dobivali smo nove in nove sodelavke in sodelavce in vsaj za študijska programa Razredni pouk ter Predšolska vzgoja vem, da sta postala vseslovenska in tudi ne več tako izključno dekliška kot v devetdesetih letih, pred nastankom univerze.

Ko razmišljam o tem, kakšno fakulteto smo ustvarili v vseh teh letih, se mi zdi, da ni daleč od resnice trditev, da opazno drugačno od številnih drugih visokošolskih ustanov. Drugačno po našem odnosu do študentov, ki je za moje pojme topel, človeški, odprt in oseben. Menim, da si večinsko prizadevamo za to, da študentje za nas niso samo številke, kljub temu, da jih je na naših najpriljubljenejših programih nekajkrat več kot pred dvema ali tremi desetletji. Mislim, da je bil tudi naš sloves »študentom prijazne fakultete« primerjalna prednost, zaradi katere smo lahko začeli izvajati izredni študij v Slovenskih Konjicah in na Ptuj. Prostorsko sta obema lokacijama veliko bližje drugi dve pedagoški fakulteti, ki pa, resnici na ljubo, v času, ko smo tam začeli z izvajanjem izrednega študija, nista bili pretirano zainteresirani za to dejavnost.

Za konec

Ko sem bil pred tremi desetletji na praznovanju dvajsetletnice kopske enote Razrednega pouka, si niti približno nisem mogel predstavljati, da bo ob petdesetletnici to že dobri dve desetletji tretja slovenska pedagoška fakulteta, ki prav v ničemer ne bo posebej zaostajala za ostalima dvema. Tudi tega si nisem mogel misliti, da bom kdaj njen dekan. A se je zgodilo tudi to, resda v času največje krize, in tudi trajalo je zgolj leto dni. Nedvomno je bilo to težko leto, a smo v njem postavili zdrave temelje za razvoj, ki ga je potem začrtala in udejanjala naslednja vodstvena ekipa s prof. Maro Cotič na čelu.

Svojo akademsko kariero sem začel s poučevanjem družboslovja na študijskem programu Razredni pouk, in to pred tremi desetletji prav v Kopru.

To na nekoliko drugačen način počnem še danes, ko se ta kariera, vseskozi prepletena z ustanovo, katere petdesetletnico obhajamo, končuje.

Čeprav se neizbežno bliža čas, ko bodo moje delo na Pedagoški fakulteti prevzeli mlajši, se poslavljam vesel, da sem bil zraven v času njenih porodnih krčev in njenega razcveta. Upam in verjamem, da bo fakulteta z vnemo, s predanostjo in strokovnostjo svojih sodelavcev še naprej ostajala eden od stebrov naše mlade, ambiciozne univerze.

Petdeset let Pedagoške fakultete v Kopru

Dr. Mara Cotič

Dekanja Pedagoške Fakultete
Univerze na Primorskem (2009–2025)

Velikokrat se sprašujem o sedanjosti in prihodnosti visokošolskega izobraževanja ter njegovem mestu v svetu. Predvsem razmišljam o mestu in pomenu izobraževanja kot vede in s tem povezanim poslanstvom naše fakultete. Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta (UP PEF) izobražuje in pripravlja študente za bodoče pedagoške poklice in ima tako v luči vseh družbenih sprememb pomembno nalogo, da edukaciji kot vedi razširi prostor in osmisli njen pomen.

Ko pogledam na leta, ki sem jih preživela na fakulteti kot učiteljica ali dekanja, ugotavljam, da je bil ves čas prisoten zelo jasen vzorec – ne glede na situacijo, v kateri se je fakulteta znašla, ne glede na zunanje in notranje izzive, s katerimi smo se v teh letih spopadali, tudi v času nestabilnih gospodarskih razmer, smo kot fakulteta vedno našli pot in iz vsake situacije izšli močnejši. Skupaj smo namreč v vseh teh 50 letih dosegli ogromno – fakulteto smo pozicionirali kot odlično in prepoznavno pedagoško, znanstveno ter umetniško institucijo. Zavedam se, da so ključ do uspeha vedno bili ljudje – študenti in zaposleni.

Zgodovina razvoja Pedagoške fakultete

Korenine UP PEF segajo več kot sto let v zgodovino. Tradicija vzgoje učiteljev v primorski regiji je prisotna že 152 let, učiteljišče v Kopru je bilo namreč ustanovljeno leta 1872. Pouk je potekal v štirih jezikih (v nemščini, kot uradnem jeziku, italijanščini, hrvaščini in slovenščini). Na učiteljišču so poučevali pomembni kulturniki – Viktor Bežek, Vladimir Nazor, dr. Franc Kos –, obiskovali pa so ga tudi številni (kasneje znani) dijaki – France Bevk, Karel Širok, Viktor Car Emin, Josip Ribičič ...

Leta 1909 je bilo učiteljišče premeščeno v Gorico. Slovensko učiteljišče je bilo ustanovljeno po drugi svetovni vojni leta 1947 v Portorožu, nato je bilo preseljeno v Koper. Leta 1968 je bila izvedena reforma izobraževanja razrednih učiteljev (pedagoška gimnazija, pedagoška akademija). Leta 1991 je pedagoška akademija postala pedagoška fakulteta.

Dislocirani oddelek Pedagoške akademije Univerze v Ljubljani je bil ustanovljen leta 1974 v Kopru predvsem zaradi dvojezičnega prostora. Tako smo

Dr. Mara Cotič
na znanstveni konferenci

izobraževali in tudi sedaj na fakulteti izobražujemo študente italijanske ter slovenske manjšine za učitelje razrednega pouka tako za italijanske šole v Sloveniji kot slovenske šole v Italiji, kar je dajalo oz. daje naši fakulteti v tem narodno mešanem prostoru poseben pomen. Prva generacija je štela 16 študentov, in sicer smo izvajali samo program razrednega pouka. Leta 2003 je Pedagoška fakulteta s 390 študenti postala samostojna članica Univerze na Primorskem. V akademskem letu 2024/2025 ima fakulteta 1.700 študentov in je po številu študentov največja fakulteta na Univerzi na Primorskem.

Pedagoška dejavnost

Na UP PEF izobraževanje študentov gradimo tako na izsledkih najnovejših znanstvenih spoznanj na področju izobraževanja kot na primerih dobre prakse in številnih izkušnjah, ki jih študentom kakovostno približamo. Vsi programi, ki jih izvajamo, morajo omogočati, da študenti razvijajo vse potrebne kompetence za bodoči poklic: strokovne, psihološko-pedagoške, didaktične, socialne ... Bodoči široko izobraženi intelektualec bo pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela sposoben enakovredno upoštevati otrokovo oz. učenčevo čustveno in spoznavno dojemljivost ter strokovno podlago različnih predmetnih področij, od slovenskega jezika, matematike,

naravoslovja do digitalne pismenosti, umetniških področij, športa ... Pri otrocih oz. učencih bo tako razvijal zmožnosti, s katerimi bodo svoje pridobljeno znanje uporabljali za razumevanje, prikazovanje in kritično tolmačenje stvarnosti ter zavestno delovanje v njej.

Prvi programi, ki smo jih izvajali pod okriljem Univerze na Primorskem, so bili Razredni pouk, Predšolska vzgoja in Matematika z računalništvom, ki je bila zasnova nove Fakultete za naravoslovje, matematiko in tehnologijo (UP FAMNIT). Vsi študijski programi UP PEF so bili z bolonjsko reformo prenovljeni, posodobljeni in akreditirani na Nacionalni agenciji RS za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS). Plod tega procesa so sodobnejši, mednarodno primerljivi in vsebinsko kompetentni programi, ki upoštevajo najnovejša spoznanja o konceptih vzgojno-izobraževalnega dela v izobraževalnih ustanovah.

Programi 1. stopnje, ki jih izvajamo, so Razredni pouk (UN), Predšolska vzgoja (VS), Pedagogika (UN) in Socialna pedagogika (UN). Pred tremi leti smo začeli izvajati umetniški program Vizualne umetnosti in oblikovanje, ki predstavlja podstat za bodočo Akademijo vizualnih umetnosti. Umetniški študijski program na naši univerzi ne pomeni zgolj obogatitve študijske ponudbe niti ni zgolj pomembna pridobitev za mesto Koper in Obalo nasploh v smislu nove kulturne ponudbe. Je še nekaj več: spodbuja namreč ustvarjanje novega sveta, novih obzorij bivanja. Dejstvo, da smo ga odprli na Pedagoški fakulteti, pa ob tem priča o še enem njegovem pomembnem poslanstvu: o tem, da je pomembno ustrezno vizualno opismenjevanje tudi okolje, da bo lahko vloga umetnosti v človekovem življenju zasijala v polnem smislu.

Vse bolonjske programe 1. stopnje smo nadgradili s programi 2. stopnje (magistrski študij) in programi 3. stopnje (doktorski študij).

Programi 2. stopnje so Razredni pouk, Zgodnje učenje, Andragogika, Inkluzivna pedagogika in Socialna pedagogika. Na doktorskem študiju izvajamo dva programa: Edukacijske vede ter Zgodnje učenje in poučevanje. Pomembno je poudariti, da imamo na večini programov omejen vpis. V akademskem letu 2023/2024 smo začeli izvajati program 2. stopnje Vizualne umetnosti in oblikovanje (VUO).

UP PEF je razvila številne študijske programe do te mere, da študentom omogoča kakovostno izobraževanje na vseh treh stopnjah študija, še vedno pa obstaja nekaj vrzeli, ki jih želimo v naslednjem obdobju odpraviti z nadgradnjo študijskih vertikal, z vzpostavitvijo novih študijskih programov. Študijske programe bomo razvijali v sodelovanju z okoljem in vključevanjem v mednarodne mreže. Novi programi odgovarjajo na aktualne družbene izzive in v tej smeri bo UP PEF nadgradila tudi obstoječe študijske programe.

Na osnovi analize potreb trga dela smo razvili enovit magistrski študijski program Logopedija, ki smo ga že oddali v akreditacijo.

Razvoj magistrskega študijskega programa Izobraževalna matematika izhaja iz ugotovljenih izobraževalnih potreb oz. potreb trga na področju vzgoje in izobraževanje po magistrskih profesorjih matematike; predlog za razvoj je nastal na podlagi analize potreb po učiteljih matematike v osnovni srednji šoli. Program smo že oddali v akreditacijo na NAKVIS.

Izvajamo tudi dva študijska programa za izpopolnjevanje: Pedagoško-andragoško izobraževanje in Specialnopedagoško izpopolnjevanje za delo z izbrano skupino otrok s posebnimi potrebami.

Na pedagoškem področju imamo še veliko izzivov. Hiter razvoj sodobne družbe in velike spremembe v vsakdanjem načinu življenja otrok ter njihovih družin že nekaj časa narekujejo premislek o razvijanju in implementiranju novih načinov vzgoje in izobraževanja. Ti naj bi vključevali sodobne, inovativne pristope, s poudarkom na spodbujanju ustvarjalnosti, kritičnosti in digitalnih kompetenc. V zadnjih letih je bilo iz Evropskih strukturnih skladov financiranih kar nekaj projektov, katerih cilj je bil uvajanje informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) v poučevanje in učenje, vendar pa rezultati raziskav kljub temu kažejo, da učitelji še vedno izražajo potrebo po dodatnem izobraževanju ali podpori pri didaktični uporabi IKT. Obenem pa ugotavljamo, da študentje sami še ne znajo ustvariti dodane vrednosti in ocenjujejo, da bi potrebovali več kompetenc na področju didaktične uporabe IKT, kljub temu da so pogosto označeni kot »digitalni domorodci«. Ob tem želim poudariti, da koncepta učenja in poučevanja z digitalno tehnologijo ne gre enačiti z uporabo IKT.

Za učinkovito izvajanje pouka na daljavo bi tako bilo treba najprej preučiti naslednje:

- načine vzpostavljanja učinkovitega učnega okolja (podpora učencem, ki zajema tako podporo v ožjem smislu pridobivanja znanja kot tudi podporo v smislu svetovanja, usmerjanja, delovanja v izolirani situaciji, vzpostavljanja učeče se skupnosti na daljavo ipd.);
- razvijanje kompetence učenja, uresničevanje didaktičnih načel (npr. načelo nazornosti, postopnosti), didaktičnih vidikov takega načina poučevanja (načrtovanje, izpeljava, evalvacija, tudi preverjanje in ocenjevanje);
- uvajanje raziskav s ciljem ugotavljanja učinkov z digitalno tehnologijo, tudi v kontekstu ugotavljanja primernosti takšnega načina poučevanja za različne starosti, področja glede na psihosocialni vidik itd.

Konstitutivna seja
akademskega zbora leta
2003; dr. Bogdana Borota,
mag. Claudio Battelli,
Giuliana Jelovčan, dr.
Matejka Grgič, dr. Rado
Pišot in dr. Mara Cotič

Strokovni delavci UP PEF
v letu 2007: Staš Bevc, Petar
Vujović, Dunja Frelih, Nenad
Jović, Tatjana Kostov,
Marjeta Bešter, Tanja Marsič,
Jana Flego, Lilijana Ivetac,
Ines Ugrin Filipič, Jasna
Bajec, Ramiz Kamenčič,
Orijana Gregorič, Žanin
Čopi, Suzana Đurić
in Lara Gorela

Skrb za zaposlene

Kolektiv UP PEF šteje 129 zaposlenih, od tega 99 visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter 30 strokovnih sodelavcev. Vodenja nisem nikoli razumela avtoritarno, ampak kot odgovornost in skrb za ljudi. Povzemam nekaj meni najpomembnejših misli o vodenju: vodja ni naziv, ampak je tisti, ki daje navdih. Biti uspešen vodja pomeni pomagati svojim ljudem, da jim uspe. Vodja tako ni prvi, ampak tisti, ki stoji zadnji v vrsti in mora poskrbeti, da ni nihče pozabljen, da nihče ne zaostaja in da ekipa sledi skupno začrtani poti. To so bile tudi ključne misli, ki so me vsa ta leta vodile kot dekanjo naše fakultete, včasih bolj, včasih manj uspešno.

V mojih preteklih mandatih je bila ena glavnih skrbi ustvarjanje spodbudnega delovnega okolja za dobro počutje vseh zaposlenih in iskanje možnosti za dodatna izobraževanja ter njihov celovit profesionalni in osebni razvoj tako na pedagoškem, znanstvenoraziskovalnem, umetniškem kot strokovnem področju.

Podelitev diplom UP PEF,
Avditorij Portorož, maj 2013

Dekanja, dr. Mara Cotič,
na podelitvi diplom
v letu 2014

Študenti

Sodelovanje zaposlenih in študentov je na UP PEF od samega začetka zelo dobo. Študenti aktivno in tvorno sodelujejo v vseh organih ter delovnih telesih fakultete, na znanstvenoraziskovalnem področju, prav tako so izredno aktivni tudi na Univerzi. Predvsem smo vsa leta na fakulteti podpirali in spodbujali interesne ter obštudijske in umetniške dejavnosti, s katerimi si študenti pridobivajo pomembne življenjske izkušnje in kompetence ter tako dajejo celotni študentski izkušnji dodano vrednost in prispevajo k oblikovanju celovitega in uspešnega pedagoškega delavca.

Prostorska problematika

Z vprašanjem prostorske problematike se UP PEF spopada že zelo dolgo. Pot do pridobitve ustreznih prostorov in s tem sistemske rešitve za prostorsko sti-

Palača Corner na Cankarjevi
5 v Kopru – sedež UP PEF

sko zaposlenih in študentov ni bila lahka in v teh letih smo velikokrat naleteli na vrsto ovir. Večletna prizadevanja se sedaj končno obrestujejo in pričakujem, da se bodo v letošnjem študijskem letu odprla vrata za selitev UP PEF v nove prostore. To bo pomembna prelomnica za fakulteto, saj bo končno pridobila celovito prostorsko podobo. Novopridobljene prostore bo treba prenoviti, pri čemer bomo prenovo in izkoristek prostorov izpeljali z upoštevanjem širšega mnenja vseh zaposlenih. UP PEF je pred dvema letoma pridobila tudi telovadnico (obnovljena telovadnica nekdanje Srednje tehniške šole) in plesno dvorano, kar odpira tudi vrsto priložnosti za dodatne dejavnosti fakultete in bogatitev fakultetnih vsebin. Poleg tega je za izvajanje programa VUO pridobila še prostore na Čevljarski in Kidričevi ulici v starem mestnem jedru Kopra.

Umetnost

UP PEF je v zadnjih letih vse več pozornosti usmerjala v nadaljnji razvoj in nadgradnjo drugih dejavnosti fakultete. Poleg nenehne zasnove novih študijskih programov fakultete, ki jih narekujejo potrebe v vzgojno-izobraževalnem prostoru in sem jih predstavila v prejšnji točki, je UP PEF svojo pozornost usmerila v razvoj umetniške dejavnosti.

Fakulteta promovira umetniške dejavnosti svojih visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter študentov. Umetniške dejavnosti, ki jih fakulteta organizira, so s področja uprizoritvene, glasbene, plesne in gledališke umetnosti. Vsako leto jih organizira več, in sicer na vseh navedenih področjih. Pri tem se dvigujejo tudi kvaliteta umetniških in kulturnih dogodkov, prepoznavnost ter

kakovost umetniških dejavnosti za študente, razvijajo se ustvarjalni potenciali slednjih. Pri delovanju fakultete na umetniškem področju prihaja do izraza povezovanje s kulturnim okoljem, strokovno javnostjo ter kulturnimi in z izobraževalnimi institucijami na lokalni, nacionalni ter mednarodni ravni. Na takšen način poteka promocija ne samo fakultete, ampak celotne Univerze na Primorskem.

Na podlagi vseh navedenih dejavnosti na fakulteti že izvajamo 1. in 2. stopnjo umetniškega programa VUO.

Znanstvenoraziskovalno delo

Tudi na področju znanstvenoraziskovalnega dela je bil v vseh letih obstoja naše fakultete narejen velik napredek. UP PEF je (bila) vključena v 27 CRP-ov oz. temeljnih projektov ter 33 mednarodnih projektov, posebej pa smo ponosni na tri raziskovalne programe

Raziskovalni programi

Raziskovanje učenja in poučevanja v sodobni družbi

Člani programske skupine našega prvega raziskovalnega programa so preučevali dejavnike kakovostnega poučevanja in učenja v sodobni družbi. Osredinjeni so bili predvsem na naslednja vsebinska področja: (1) analiza temeljnih dejavnikov pouka, ki pomembno vplivajo na kakovost in trajnost doseženega znanja učencev; (2) učenje in poučevanje naravoslovja ter matematike; (3) usposobljenost učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju za načrtovanje, izvajanje ter evalviranje vzgojno-izobraževalnega dela.

Digitalno prestrukturiranje deficitarnih poklicev za družbo 5.0 (industrijo 4.0)

Današnja družba se sooča z vrsto problemov tako na gospodarskem in družbenem kot kulturnem področju. Vsi ti problemi pa imajo skupno iztočnico, to je izobraževanje. Iz analize obstoječega stanja se jasno kaže, da so rešitve na področju izobraževanja, predvsem v Sloveniji, nesistemske. Te rešitve le redko temeljijo na dejanskih potrebah družbe in sistematičnih raziskavah. Če želimo poklice, ki so danes pretežno deficitarni – mnogokrat so to poklici, ki so zahtevni in zahtevajo intenziven študij ter kompleksna znanja – narediti atraktivnejše, morajo biti raziskave kariernih možnosti ozko povezane s potrebami trga dela in z njegovimi zahtevami. Če želimo stopiti v korak z razviti družbami, mora biti naš razvoj skrbno načrtovan in pravočasno izveden (in to čim prej!).

Dr. Mara Cotič
na Akademskem zboru
leta 2014

Vseživljenjsko učenje za trajnostno družbo prihodnosti

V raziskovalnem programu preučujemo in gradimo model vseživljenjskega učenja za trajnostno družbo prihodnosti, ki je danes izrednega pomena za razvoj posameznika in družbe.

Znanstveni sestanki

UP PEF vsako leto organizira že zelo prepoznaven mednarodni znanstveni sestanek.

Znanstvene objave

UP PEF skladno s srednjeročno strategijo UP ter z ambicijo pridobivanja raziskovalnih projektov zelo povečuje objavlanje v revijah, ki so vključene v ustrezne baze WoS ali SCOPUS.

Povečanje števila izdanih monografij

V zadnjem obdobju je Založba UP pomembno pridobila na pomenu, saj so znanstvene monografije, ki jih izda, po klasifikaciji ARRS kategorizirane kot »zelo kvalitetni dosežki«. Ker se zavedam, da je za družboslovno področje izdajanje monografije pomemben način predstavljanja in širjenja najnovejših znanstvenoraziskovalnih spoznanj, so naši napori usmerjeni tudi v podporo zaposlenim za objavlanje v monografijah.

Promocija znanstvenoraziskovalnih dosežkov zaposlenih

Zaposleni na UP PEF so bili v preteklem obdobju večinoma uspešni, tudi zelo uspešni pri objavi znanstvenoraziskovalnih rezultatov. Ključno pa je, da se

znanstvene objave tudi ustrezno promovirajo, saj se na tak način zagotavlja večja prepoznavnost obsega in kvalitete raziskovalnega dela zaposlenih na UP PEF. S tem namenom smo vzpostavili mehanizem rednega objavljanja najpomembnejših raziskovalnih dosežkov.

Večina naših sedanjih projektov je vezana na izobraževalno tehnologijo, ki v vzgojo in izobraževanje prinaša velike, lahko rečemo revolucionarne spremembe. V 21. stoletju se pouk in učni proces nasploh spreminjata tudi zaradi vse pogostejše uporabe izobraževalne tehnologije. Smiselna in nameniska uporaba izobraževalne tehnologije pri pouku lahko izboljša učenje. Uporaba digitalnih tehnologij pri pouku ima dve glavni funkciji: (1) podporo organizaciji učiteljevega dela (npr. izdelava učnih gradiv, formativno in sumativno ocenjevanje učencev ipd.) ter (2) podporo novim načinom izvajanja in predstavljanja različnih vsebin. Uporaba digitalnih tehnologij in virov v učnem procesu omogoča izdelavo bogatih učnih okolij z uporabo različnih digitalnih gradiv in digitalnih podpornih orodij, apletov, animacij ter simulacij; podpira različne pristope k poučevanju, kot so modeliranje, simulacija, eksperimentiranje in raziskovanje pa tudi reševanje problemov in avtentičnih nalog. Poleg tega poudarja pomen dobro premišljene zasnove in didaktično ustrezne uporabe digitalnih tehnologij v procesu poučevanja in učenja, zlasti z vidikov razvijanja intuicije, razumevanja konceptov, raziskovanja odnosov, izdelovanja natančnih grafičnih predstavitev, postavljanja in dokazovanja domnev, uporabe različnih strategij reševanja problemov itd.

Vendar pa številni raziskovalci opozarjajo tudi na pasti in previdnost pri uporabi izobraževalne tehnologije pri pouku. Večina raziskovalcev poudarja, da je smiselno upoštevati, da se digitalna orodja uporabljajo kot dodatek k drugim učnim metodam in ne kot nadomestilo zanje, tako pri načrtovanju programa usposabljanja učiteljev kot pri izvajanju programa.

Vpetost v lokalno in mednarodno okolje

UP PEF uspešno deluje v okviru mednarodnega sodelovanja in vpetosti v mednarodni znanstvenoraziskovalni ter izobraževalni prostor, s čimer bo tudi nadaljevala. Podpisali smo pogodbe o sodelovanju z institucijami različnih držav, s katerimi smo opredelili konkretne oblike sodelovanja, kot so študijske izmenjave, skupni projekti, sodelovanje pri organizaciji znanstvenih sestankov in konferenc ipd.

Veliko izvajamo aktivnosti mobilnosti v okviru programa Erasmus+, pri čemer je cilj povečati vse oblike izmenjav (pedagoškega in nepedagoškega osebja ter študentov), zlasti pa mobilnost študentov UP PEF v druge države. Poleg programa mobilnosti se je UP PEF v okviru programa Erasmus+ kot

Podelitev nagrade Primorski
um leta 2013 (fotografija
Leo Caharija)

vodilni in sodelujoči partner vključevala tudi v program strateških partnerstev. Povečanje omenjenih aktivnosti je v skladu z novim programom Erasmus+ 2021–2027, ki v prihodnjem obdobju predvideva trikratno povečanje programskega proračuna.

Zelo uspešno se povezujemo z institucijami v obmejnem območju med Slovenijo in Italijo ter Slovenijo in Hrvaško, in sicer tako v okviru skupnih projektov (Interreg ipd.) kot pri sodelovanju ter izmenjavi izkušenj na znanstvenoraziskovalnem in izobraževalnem področju.

V okviru »internacionalizacije doma« bo UP PEF nadaljevala s spodbujanjem sodelovanja gostujočih predavateljev in vključevanja tujih študentov v učni proces. Spodbujala bo internacionalizacijo kurikula, in sicer zlasti z integracijo mednarodnih in medkulturnih dimenzij v učne vsebine ter učne izide.

Spomini zaposlenih

Iz izkušenj preteklosti za pogum v prihodnosti

Dr. Dragan Marušič

Rektor Univerze na Primorskem (2011–2019)

Po povratku iz tujine sem se konec 80. let zaposlil na PEF UL in znotraj svojih obveznosti predaval tudi na njeni koprski enoti. Ko smo sredi jeseni leta 1994 s slavnostno sejo Senata PEF UL v sejni sobi koprskega gledališča obeležili 20. obletnico koprske enote, je bila to tedaj edina relevantna institucija visokega šolstva v Kopru – in kot se je izkazalo dobrih osem let kasneje, ena ključnih pri ustanovitvi UP. Takrat je namreč zakonodaja velevala, da je potreben, torej nujen, pogoj za ustanovitev univerze obstoj vsaj dveh fakultet. Da pa si je neka visokošolska institucija lahko nadela ime »fakulteta«, je potrebovala vsaj dva univerzitetna programa. Temu pogoju je koprski enoti uspelo zadostiti z akademskim letom 2001/2002, ko se je študijskima programoma Razredni pouk in Predšolska vzgoje z matične ljubljanske fakultete pridružil še univerzitetni študijski program Matematika in računalništvo. Študij s področja matematike in računalništva se je sicer nekaj let kasneje prenesel na novonastalo fakulteto, a moja povezanost z »inkubatorjem« naravoslovja na UP je ostala ves čas živa. Tudi in predvsem skozi pestrih osem let mojega rektorovanja, ko se je nastavljalo temelje v svet polno odprte univerze, je bil UP PEF za univerzo ter zame ves čas točka miru in stabilnosti.

Otvoritev likovne razstave
v Galeriji Meduza, Koper,
2013 (fotografija
Marjan Vrabec)

A to je zdaj mimo. Če je v preteklem desetletju burja vlekla znotraj univerze, je zdaj viharo zunaj nje. Na očeh vseh, ki to le hočejo videti, se nam lomijo osnovni življenjski postulati. Vrednote vsake skupnosti – njen aksiomatski vrednostni sistem – se v največji meri prenašajo in s tem rekurzivno ohranjajo iz roda v rod, skozi njen izobraževalni sistem. Zato se ne gre čuditi, da je ob zunanjih vdorih v homeostazo skupnosti vedno prav izobraževalni sistem prva tarča. Tudi danes, ko se ga poskuša zlomiti z vdorom izkrivljene ideologije, nekompatibilne z najelementarnejšimi življenjskimi postulati. In ker je UP PEF tista fakulteta naše univerze, ki je v svoji dejavnosti najneposredneje povezana prav z izobraževalnim sistemom te države, ji v naslednjih letih želim veliko tehtnih premislekov. Pa modrosti tudi. In seveda poguma.

Spomini na UP PEF

Dr. Klavdija Kutnar

Rektorica Univerze na Primorskem (2019–)

Začetek moje poklicne poti seže v poletje 2003, ko sem zaključila dodiplomski študij Matematike in fizike na UL PEF. Tiste poletne dni sta se mi odpirali možnosti za zaposlitev na delovnem mestu asistentke tako na Univerzi v Ljubljani (UL) kot na Univerzi na Primorskem (UP). V bistvu sem bila že odločena, da se bom prijavila na prosto delovno mesto na UL, ko sem prejela informacijo o priložnosti na UP. Še danes ne vem, kaj je bilo tisto, da sem se praktično čez noč odločila, da si želim biti del UP.

Tako sem se 15. decembra 2003 (pri 22 letih) zaposlila na UP PEF kot visokošolska sodelavka asistentka za področje matematike. V okviru zaposlitve sem izvajala seminarske vaje na matematičnih predmetih dodiplomskega študijskega programa Matematika in računalništvo, in sicer vse do študijskega leta 2007/2008, ko so se študijski programi s področja matematike ter računalništva in informatike prenesli na UP FAMNIT. Januarja 2005 sem sicer postala mlada raziskovalka na UP PEF in z letom 2006 formalno prenehala z zaposlitvijo na UP PEF zaradi prenosa raziskovalne dejavnosti na UP PINT (danes UP IAM), sem pa kljub temu sodelovala pri izvajanju seminarskih vaj na UP PEF. Med takratnimi študenti so bili tudi danes vidnejši strokovnjaki s področja matematike oz. računalništva. Med njimi so mi najbolj ostali v spominu Simon Dražič, Tine Mezgec, Tine Šukljan in Nina Chiarelli.

Četudi je moja formalna zaposlitev na UP PEF trajala zgolj nekaj kratkih let, jo nosim globoko v srcu. Gre za mojo prvo zaposlitev nasploh in torej prvi stik z UP, kjer sem zaposlena še danes. Od asistentke preko mlade raziskovalke sem v zadnjih 21 letih napredovala do redne profesorice in rektorice UP.

Na UP sem torej začela delati preko UP PEF. Sočasno pa sem skupaj z Boštjanom Frelihom in z Gorazdom Lahom začela tudi s podiplomskim študijem na Univerzi v Mariboru (UM). Bilo je težko. Dva dni na teden smo se iz Ljubljane vozili v Maribor na predavanja, preostale tri dni pa iz Ljubljane v Koper, da smo izvedli (seminarske) vaje. In to v časih, ko avtocestni križ še ni bil zgrajen. Ob tem je bilo treba najti čas za priprave na vaje in študij za izpite. Nekako nam je, verjetno zaradi mladosti in jasnih ciljev, uspelo. Gorazd Lah si je čez nekaj let izbral drugačno kariero, z Boštjanom Frelihom pa nama je zadnjih pet let zaupano vodenje UP kot celote. Delo opravljava z vso odgo-

Podelitev diplom na Univerzi v Ljubljani, november 2003: Boštjan Frelih, Klavdija Kutnar in Gorazd Lah mesec dni pred formalno zaposlitvijo na UP PEF kot visokošolski sodelavci asistenti za področje matematike (fotografija dr. Marko Razpet)

vornostjo in ponosom. Pri tem pa ima posebno vlogo UP PEF. Četudi nama ta članica univerze povzroča nemalo skrbi in izzivov, jih z veseljem rešujeva. Po osnovni izobrazbi sva namreč oba profesorja matematike in se zato verjetno toliko bolj zavedava vloge UP PEF na univerzi. Oba sva prav na UP PEF pridobila svoje prve delovne izkušnje in saj veste, prvega ne pozabiš nikoli ...

Obuditev spominov ob petdesetletnici Pedagoške fakultete

Dr. Miroslava Cencič

Upokojena profesorica

Naša pedagoška šola praznuje petdeset let. To ni posebej dolgo obdobje v primerjavi z 38 leti, ko sem delovala v tej ustanovi, ki so bila bliskovito kratka.

Pogled nazaj nam prikaže veliko dinamiko tega obdobja. Spremenilo se je poimenovanje naše države. Trikrat se je spremenil tudi denar, s katerim so nas plačevali, in ki je bil najprej plača, potem pa osebni dohodek. Spremenil se je tudi način izplačevanja. Dolgo smo ga dobivali na roke v kuverti ali po pošti, potem na čekovne knjižice, ko smo plačevali s čeki, nazadnje pa kar na kartico, ko ga dobimo v roke s pritiskom na gumb na bankomatu ali pa ga porablamo tako, da ga niti ne vidimo.

Magično število tri velja. Trikrat se je spremenilo poimenovanje ustanove za učiteljsko izobraževanje (višja pedagoška šola, pedagoška akademija, pedagoška fakulteta). Spremenilo se je tudi trajanje izobraževanja, ukinjeno je bilo tradicionalno štiri- in petletno srednješolsko učiteljsko izobraževanje, po končani srednji šoli se je poklicno izobraževanje začelo na dveletni višji šoli in prešlo na štiriletno fakulteto, ki se podaljšuje v petletno. Spremenilo se je tudi poimenovanje pedagoških predmetov na višji in visoki šoli pa tudi poimenovanje osnovnošolskih predmetov. Spreminjalo se je tudi število izobraževalnih ustanov. Ljubljanska pedagoška akademija je odprla tri dislocirane oddelke za razredni pouk, nato pa je dva ukinila in ostal je samo še v Kopru.

Spremenilo se je tudi poimenovanje vodstvenega in učiteljskega kadra ter diplomantov študija. Najprej smo imeli predstojnike, potem smo dobili dekane, začeli smo kot višji predavatelji, po reformi pa smo se morali potruditi, da smo postali doktorji in najmanj docenti, ki so jim pri preobsežnem delu pomagali asistenti.

Diplomanti pedagoške šole so bili najprej učitelji in predmetni učitelji, po reformi pa so postali profesorji. Spreminjali in predelovali smo tudi študijske programe. Napredek pedagoške znanosti je od nas zahteval te spremembe, ampak učiteljski duh je ostajal vseprisoten.

To pot sem kot dejavnik prehodila tudi sama, deloma na oddelku v Kopru.

Moja pot v Koper se je začela, ko so v tem kraju odprli višjo pedagoško šolo. Eno leto prej je začel delovati oddelek za razredni pouk v Novi Gorici.

Sprejeta sem bila na goriško enoto za predavatelja pedagoških in psiholoških predmetov z nazivom predavatelj višje šole, ki se je kmalu preimenoval v višji predavatelj. Oba zavoda sta bila zunanja oddelka ljubljanske pedagoške višje šole. Na obeh je primanjkovalo strokovnega kadra. Rešitev se je iskala v medsebojnem sodelovanju. Ljubljanska uprava pedagoške šole, ki je upravljala oba oddelka, me je določila za predavatelja nekaterih pedagoških predmetov tudi v Kopru. Dolžnost sem sprejela, kljub veliki preobremenitvi, ne le s predavanji temveč predvsem s pripravami na zahtevnejše pedagoško delo. Iz mojega doma v Šempetru mi je avtobus, ki je odpeljal med 4. in 5. uro zjutraj, omogočil pravočasni prihod v Koper. Z veseljem sem se vračala v kraj z lepimi spomini na poučevanje na učiteljišču. Nič mi ni bilo tuje. Srečevala sem se s svojimi nekdanjimi poklicnimi kolegi in tudi svojimi dijaki, ki so nekateri postali že moji sodelavci na višji šoli.

Na koprskem zavodu nas je v tesni pisarni sprejela prijazna tovarišica tajnica in nam postregla z okusno kavo. Zbornice ni bilo. »Prišleki« smo se gnetli v majhnem prostoru, ki je bilo hkrati tajništvo, predstojništvo in zbornica. Bilo je živahno in prijetno, saj smo se srečevali s kolegi, ki so prihajali iz Ljubljane, poklepetali o vsakdanjih stvareh pa tudi o resnih študijskih problemih. Ko pa se je oddelek vsestransko razvijal, smo dobili zbornico, kjer smo imeli vsak svoj poštni predal in več posebnih pisarn ter uradnih oseb pa prostore za tajništvo in predstojništvo, kjer je bilo treba potrkati na vrata in počakati za vstop.

Oddelek v Kopru si je tudi kadrovsko opomogel, dobil je dva izvrstna predavatelja, izkušena praktika. Takrat smo Goričani imeli odmor. A bil je kratek. Prehitro smo za vedno izgubili oba.

Na pomoč smo spet prišli Goričani. Razmere so se spreminjale in spremenilo se je tudi moje potovanje. S kolegico Vojko Stepančič sva se tedensko izmenjavale za volanom ter zapeljale kar po avtocesti sosednje države. Po poti je stekel živahen pogovor. Spotoma sva razpravljale o raznovrstnih problemih, nekajkrat mimogrede pripravile načrte za pedagoško dodatno izobraževanje učiteljev, kjer sva povezovala splošno didaktiko in specialno didaktiko spoznavanje družbe. Na povratku pa so se najini pogovori sukali okoli kuharske umetnosti. Poskrbeti je bilo treba za družino, ki sva jo pustile samo doma.

Po desetih letih delovanja sta bila ukinjena oddelka v Novi Gorici in Novem mestu. Moja pot je potekala po drugih tirih, enkrat v Ljubljano, enkrat v Koper, včasih pa kar krožno, iz Šempetra v Koper in Ljubljano, nato domov, včasih z avtom, včasih pa kombinirano z vlakom in avtobusom. Ta čas ni bil povsem izgubljen, misli so iskale odgovore na vprašanja in se usmerjale v

Udeleženci konstitutivne seje Akademskega zbora UP PEF aprila 2003: dr. Milena Valenčič Zuljan, dr. Marija Grginič, dr. Miroslava Cencič in dr. Tatjana Devjak

reševanje poklicnih ter domačih družinskih dolžnosti pa tudi v opazovanje vrtov in balkonov, ki so švigali mimo mene, ter občudovanje cvetja, ki naj bi cvetelo tudi na mojem domačem vrtu.

Moji nadrejeni v Kopru so bili dve tovarišici predstojnici, en gospod dekan in ena gospa dekanja pa dve tajnici, tovarišica Mira in smejoča mladenka Orjana, ki sta znali postreči z dobro kavo. Vse hranim v lepem, spoštljivem spominu.

Da vse teče in se spreminja, je bilo čutiti tudi pri študentih. Vsi študentje so imeli indekse z osebniimi podatki in s seznamami predmetov. Vanje smo podpisovali inskripcijo in frekvenco ter beležili ocene kolokvijev in izpitov. Prve generacije študentov so me spominjale na moje skrbne, vestne, prisrčne učiteljske, ker so redno obiskovale predavanja, disciplinirano sodelovale in vestno opravljale dolžnosti. Potem pa so postajale sproščenejše in »pogumnejše«. Razlike so postajale očitne tudi v medsebojnih študentskih odnosih, kar se je kazalo pri opravljanju timskih seminarskih nalog in pisnih izpitih. Prva leta so si skoraj polglasno prišepetavali in drug drugemu pošiljali lističe, prežati je bilo treba, da smo jih prestregli. Potem so imeli lističe le za samopomoč pod prozorno nogavico nad kolenom. Spreminjal se je tudi stil oblačenja, ki je sledil modi. Precej časa so mladino oklepale pretesne kavbojke, dolgi lasje pa greli vratove dečkov. Dekleta so nekaj časa kazala popek, nekaj časa hrbet in nekaj časa gole gležnje, kar pozimi ni bilo prijetno, tudi v sončnem Kopru ne.

Leta so bliskovito minevala. Retrospektiva pokaže, da sem prav tu v Kopru sodelovala pri usposabljanju učiteljskih kandidatov na srednji, višji in visoki šoli. Vendar na višji in visoki šoli nisem bila v Kopru nikoli formalno nameščena, temveč je bilo moje delo dopolnitev delovne obvesti v Novi Gorici ali v

Ljubljani, največkrat pa kot nadurno delo. Obremenitve so presegale delovno obveznost, a nisem čutila utrujenosti. Koper in Koprčane sem imela zelo rada. Po formalni upokojitvi sem še pol desetletja opravljala polno delovno obveznost na svoji matični ustanovi v Ljubljani in še dvajset let na koprski pedagoški ustanovi, predavala didaktiko in nazadnje še zgodovino slovenskega šolstva.

Kljub temu da sem bila v Kopru vedno »pomožna«, so predstojniki ocenili, da delo opravljam vestno in odgovorno. Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta Koper mi je tako leta 2005 podelila PRIZNANJE in naziv zaslužna visokošolska učiteljica.

S koncem predavanja pa se ni končalo sodelovanje z Univerzo na Primorskem. Po pogodbi »nič ne dobim in nič ne plačam« je ta leta 2018 izdala moje zadnje strokovno delo, *Osnovna šola na Slovenskem narodnostnem ozemlju*, 540 strani obsegajočo znanstveno monografijo.

Ves čas, ko sem obujala spomine pri pisanju tega sestavka, so se mi vsiljevali verzi Puškinove pesnitve, kjer pravi nekako tako: »Vse preide in vse mine, in kar mine, je ljubo.« Tako prijetni, dragi spomini osrečujejo tudi pozna življenjska leta.

Moj pogled na proces nastajanja študijskega programa Inkluzivna pedagogika

Dr. Majda Cencič

Upokojena profesorica

Z Oddelkom za razredni pouk Pedagoške akademije v Kopru sem začela sodelovati v študijskem letu 1987/1988, ko so vpisali prve študente visokošolskega študija za razredni pouk. V tem študijskem letu sem postala tudi asistentka za didaktiko prof. dr. Francetu Strmčniku, ki je vodil predavanja. Od študijskega leta 2005/2006 pa sem prekinila zaposlitev na Univerzi v Ljubljani, Pedagoški fakulteti (UL PEF) in se zaposlila za polni delovni čas le na Univerzi na Primorskem, Pedagoški fakulteti (UP PEF) kot docentka za predmeta Pedagoška metodologija in Didaktika. Tako bi lahko obudila spomin na marsikatero dogajanje na ustanovi za usposabljanje slovenskih učiteljev v Kopru, ki ima dolgo tradicijo, saj sega v obdobje Avstro-Ogrske.

Usmerila pa sem se v nastajanje študijskega programa, ki je bil, če se ne motim, zasnovan kot prvi v Sloveniji. Vsak, ki je sodeloval pri nastajanju programa, ima svoje spomine, poglede in izkušnje na ta proces, zato podajam svoj pogled, ki sem ga dopolnila z nekaterimi še shranjenimi podatki.

Začetki

Evripidu pripisujejo pregovor (če ga parafraziram), da ni nič težjega kot začetek, a kaj je osnovnejšega kot dober začetek? Glede na pregovor lahko zapišem, da je nov dveletni bolonjski študijski program 2. stopnje začel nastajati pod dekanom dr. Stankom Pelcem, dokončno pa je nastal pod dekanstvom dr. Mare Cotič. Pri načrtovanju in pripravi novega pedagoškega študijskega programa druge stopnje ter pri pisanju vloge za pridobitev soglasja zanj in za njegovo akreditacijo nas je sodelovala manjša skupina sodelavcev, ki smo bili imenovani na seji Senata UP PEF 5. oktobra 2007. Iz te skupine bi izpostavila glavnega strokovnjaka tega področja, doc. dr. Božidarja Oparo, ki se mu res iskreno zahvaljujem za usmerjanje, strokovne napotke, stalno podporo in nato promoviranje novega študijskega programa, ki je bil meni, kot koordinatorici programa, popolna neznanka. Aktivno sta pri oblikovanju programa sodelovali tudi mladi kolegici, dr. Anja Zorman in dr. Maja Mezgec. Dr. Darjo

Felda nas je usmerjal pri strukturi programa, dr. Mara Cotič pa je poskrbela, da smo dobili dovolj potrdil o možnosti zaposlitve po končanem študiju. Za ustrezno odpošiljanje različnih dopisov je poskrbela Orijana Gregorič. Korištni so bili še različni neformalni pogovori s kolegicami in kolegi, od katerih smo prejeli marsikateri napotek ali informacijo. Za našo skupino bi parafrazirala misel, ki sem jo zasledila v knjigi Marlo Morgan z naslovom *Imenovali so jo Dvoje src* (Nova Gorica: Eno, 1996) v kateri piše, da človek ne tke mreže, saj je le nitka v njej, in kar naredi mreži, naredi sebi.

Z osnutkom programa smo začeli na prvem sestanku, februarja 2008. Razmišljali smo o utemeljitvi programa, kompetencah, vsebini, predmetih in potencialnih nosilcih novih učnih predmetov. Program smo naslovili Pedagogika drugačnih otrok. (Mislim, da nas je na nekem neformalnem pogovoru dr. Sonja Rutar preusmerila na današnji naslov programa, Inkluzivna pedagogika (IP).)

Program smo načrtovali kot nadgradnjo in nadaljevanje študijskega programa 1. stopnje, ki je imel naslov Edukacijske vede. Program 1. stopnje je bil zasnovan zelo splošno, široko, družboslovno in pedagoško-psihološko, 2. stopnja pa bi bila specifičnejša, ožje usmerjena in bi izhajala iz potreb prakse po široko usposobljenem strokovnjaku za delo z različnimi skupinami otrok. Utemeljevali smo, da je program tudi odraz prakse in da izhaja iz potreb učiteljev ter vzgojiteljev, ki se vsakodnevno srečujejo z otroki, »ki jim niso kos«, saj jim primanjkuje znanja, spretnosti oz. kompetenc s področja dela z otroki, ki se drugače obnašajo, reagirajo, imajo drugačne sposobnosti ali družinsko in kulturno okolje.

V prvem osnutku programa smo že opredelili delovna področja, delovne naloge in zaposlitev bodočih magistrrov IP. Oblikovali smo celo osnutek predmetnika z učnimi predmeti ter imenovali možne nosilce učnih predmetov, ki so bili večinoma z drugih univerz in fakultet, saj je bil dr. Božidar Opara na UP takrat edini habilitirani profesor za to področje.

Kot zanimivost navajam prvi osnutek predmetnika s strokovnimi predmeti, ki so vključevali predvsem nekatere specialne didaktike oz. metodike za delo z različnimi skupinami otrok s posebnimi predmeti in potencialne nosilce, ki smo jih najprej evidentirali:

- Metodika dela s slepimi in slabovidnimi (dr. Darja Grum, UL FF);
- Metodika dela z gluhi, naglušnimi in govorno jezikovnimi motnjami (dr. Stane Košir, UL PEF);
- Metodika dela z otroci z znižanimi učnimi sposobnostmi in otroci z učnimi težavami (mag. Marko Strle);

- Metodika vzgoje in izobraževanja nadarjenih in talentiranih (dr. Tina Vršnik Perše, Pedagoški inštitut Ljubljana);
- Metodika dela z otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami (dr. Ivo Škoflek, UL PEF);
- Metodika individualizacije vzgoje in izobraževanja (dr. Majda Končar, UL PEF);
- Poklica orientacija in poklicno izobraževanje drugačnih otrok (dr. Janko Muršak, UL FF);
- Socialna integracija in podporne oblike (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Pravno varstvo drugačnih otrok (dr. Alenka Šelih, UL Pravna fakulteta);
- Delo s starši – starši kot partnerji (dr. Egidija Novljan, UL PEF).

Kasneje smo razmišljali tudi o učnem predmetu Duševno zdravje in psihoterapija, katerega nosilec bi bil dr. Andrej Marušič, a nam slednjega ni uspelo pritegniti k našemu programu.

Okvirni osnutek programa smo že naslednji mesec, natančneje 7. marca 2008, predstavili na Senatu UP PEF. Povedali smo še, da bomo naredili primerjavo treh primerljivih programov iz različnih držav, tj. Velike Britanije (MA in Special and Inclusive Education, Roehampton University, School of Education, London); Italije (Pedagogista della marginalità e della disabilità, Università di Macerata, Facoltà di Scienze della Formazione, Macerata) in Hrvaške (Edukacijska rehabilitacija, Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb). Recenzije oz. ekspertna mnenja pa naj bi pripravili slovenski strokovnjaki s tega področja: red. prof. dr. Miran Čuk (UL PEF), doc. dr. Majda Končar (UL PEF) ter doc. dr. Stanislav Košir (UL PEF). Kasneje je kot recenzentka programa s koristnimi priporočili in napotki sodelovala še red. prof. dr. Majda Schmidt (UM PF).

Na senatu smo še dodali, da smo v fazi izdelave programa in da zbiramo učne načrte, nosilce ter različna potrebna potrdila. Dveletni magistrski program pa smo že naslovili kot IP in navedli, da naj bi imel vsak letnik 60 kreditnih točk (KT).

Program Inkluzivna pedagogika (IP)

V vlogi za pridobitev soglasja k študijskemu programu 2. stopnje IP UP PEF smo za potrebe akreditacije študijskega programa navedli, da je program pripravila UP PEF, da pa v njem sodelujejo tudi profesorji z UL, UM in Univerze v Zagrebu. Zapisali smo, da smo mnenja recenzentov upoštevali glede na možnosti (npr. dopolnili bibliografske podatke nosilcev predmetov, dodali dokazila o izpolnjevanju pogojev za izvedbo praktičnega usposabljanja,

Slavnostna podelitev
priznanj UP PEF iz leta 2011,
dr. Mara Cotič in dr. Majda
Cencič

dodali študijsko literaturo, navedli, da bodo izvajalci tudi sodelavci, ki poučujejo otroke s posebnimi potrebami v praksi in udeležujejo načelo inkluzije ipd.). Utemeljili smo, da se nekatera, npr. andragoška znanja pridobijo na prvi stopnji študijskega programa Edukacijske vede, znanja o timskem delu pa si študenti pridobijo pri predmetu Partnerstvo s starši in okoljem. Nekaterih pripomb, npr. da je program »preozko koncipiran in časovno prekratek«, zaradi sistemske ureditve nismo mogli upoštevati.

Program je bil oblikovan po načelu vseživljenjskega učenja in naj ne bi nudil dokončnih znanj, ampak bi bodoče magistre usmerjal v stalno nadgrajevanje kompetenc oz. v vseživljenjsko učenje.

Končni predmetnik se je precej razlikoval od prvega osnutka. Nekateri načrtovani nosilci so že na začetni stopnji zavrnili sodelovanje, zato smo sodelavce iskali tudi na sosednjih fakultetah, npr., za načrtovani učni predmet z okvirnim naslovom Pravno varstvo drugačnih otrok smo zaprosili kolege na Fakulteti za management, a nismo dobili nosilca/-ke, zato smo predmet umaknili iz osnutka predmetnika.

V predmetniku študijskega programa IP je bil vsak učni predmet ali učna enota (tako obvezni kot izbirni) ovrednoten s 6 KT, tudi praktično usposabljanje, in vsi predmeti so bili semestrski. Magistrskemu delu je bilo namenjenih 30 KT. V prvem letniku je bilo deset učnih predmetov, od katerih sta bila dva izbirna.

Navajam obvezne učne predmete in napisane nosilce, ki so učne načrte sestavili sami ali v sodelovanju s potencialnimi sodelavci, ki še niso imeli ustreznih pogojev za nosilstvo predmeta.

Obvezni predmeti in njihovi nosilci so bili v 1. letniku:

- Metode dela z otroki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami (dr. Ivan Škoflek, UL PEF);
- Metode dela z gluhi, naglušni in z osebami z govorno-jezikovnimi motnjami (dr. Doroteja Jelenc, UL PEF);
- Socialna integracija in podporne oblike (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Metode dela z otroki z znižanimi učnimi sposobnostmi in otroki z učnimi težavami (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Metode dela z nadarjenimi in talentiranimi (dr. Milena Ivanuš Grmek, UM PF);
- Metode dela s slepimi in slabovidnimi (dr. Mira Oberman Babić, Univerza v Zagrebu);
- Individualizacija vzgoje in izobraževanja (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Partnerstvo s starši in okoljem (dr. Tatjana Vonta, UP PEF).

Izbirne predmete naj bi študent po lastnem izboru izbral iz nabora notranjih izbirnih predmetov, tj. predmetov znotraj študijskega programa, ali med zunanjimi izbirnimi predmeti v okviru stroke pa tudi izven nje v različnih študijskih programih.

Predmetnik 2. letnika je vključeval tri obvezne predmete, en (tretji) izbirni predmet, tritedensko prakso in magistrsko delo.

Obvezni predmeti 2. letnika in nosilci so bili:

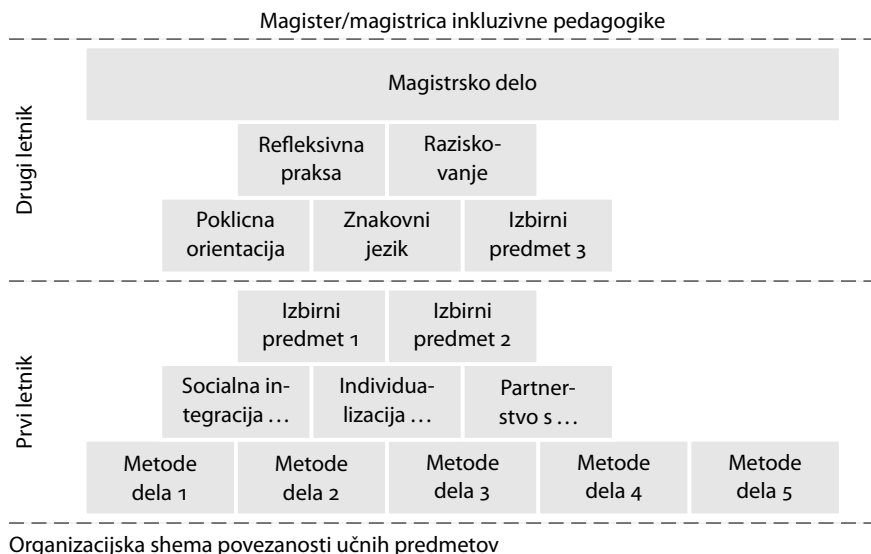
- Poklicna orientacija in poklicno izobraževanje drugačnih otrok (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Znakovni jezik (dr. Božidar Opara, UP PEF);
- Raziskovanje inkluzije (dr. Majda Cencič, UP PEF).

Pri nosilcih je izstopalo ime dr. Božidarja Opare, ki je bil edini strokovnjak za to področje na UP PEF, zato smo morali in uspeli pritegniti še druge strokovnjake z drugih univerz.

V začetku smo navedli šest notranjih izbirnih predmetov:

- Položaj mladih v družbi tveganja;
- Motorična obravnava otrok s posebnostmi v razvoju;
- Pozitivna psihologija;
- Uporaba računalnika pri pouku otrok s posebnimi potrebami;
- Prilagojene vsebine gibalne/športne aktivnosti;
- Gibanje in komunikacija.

Nabor notranjih izbirnih predmetov se je nato širil.

V vlogi za akreditacijo študijskega programa smo program IP predstavili z organizacijsko shemo, v kateri smo predstavili vertikalno in horizontalno povezanost učnih predmetov. Osnovo so v prvem letniku predstavljali predmeti, ki se usmerjajo v nekatere specialne didaktike za delo z različnimi skupinami otrok. Vse specialne didaktike se med seboj povezujejo, povezujejo pa se še s predmeti Socialna integracija in podporne oblike, Individualizacija vzgoje in izobraževanja ter Partnerstvo s starši in okoljem. Predmete prvega letnika sta nadgrajevala dva izbirna predmeta.

Iz slike vidimo, da sta bila v drugem letniku navedena obvezna predmeta Poklicna orientacija in poklicno izobraževanju drugačnih otrok ter Znakovni jezik in en izbirni predmet. Obvezna predmeta sta še Raziskovanje inkluzije, ki naj bi povezoval vsa navedena področja, in Refleksivna praksa. Predmeti se nadgrajujejo z obsežnim magistrskim delom, ki vodi do naziva magister/magistrica inkluzivne pedagogike.

V februarju 2009 smo na informativnem dnevu že predstavili nov študijski program IP tudi z zgibanko. V zgibanki z osnovnimi informacijami o programu IP ter o vpisnih pogojih za vpis v 1. letnik ter za možen vpis v 2. letnik (po merilih za prehode) je bila navedena tudi možnost nadaljevanja študija na UP PEF, ker smo že akreditirali nov študijski program 3. stopnje Edukacijske vede.

Program IP se je nato dopolnjeval, nekoliko spreminjal vsebino učnih predmetov ter nosilce in sodelavce ter večal nabor izbirnih predmetov.

Sklepna misel

Naj zaključim zapis še z eno mislijo iz omenjene knjige Marlo Morgan, da preizkus opraviš le tako, da se ga lotiš. Upam, da je bil začetek dobra osnova za nadaljevanje razvoja študijskega programa IP. Želim pa, da bi se program še naprej razvijal in prilagajal potrebam prakse ter da bi ga še naprej vodili zagnani in predani izvajalci, udeleževali pa da bi se ga zvedavi in ustvarjalni študenti, ki so pripravljeni sprejemati vedno nove izzive in se stalno učiti, čeprav je nek ravnatelj izjavil, da bi bilo študente bolje navdušiti za njihovo delo in manj učiti.

Prve profesorice razrednega pouka na Tržaškem

Majda Mihačič, Tiziana Križmančič in Kristina Kovačič

Italijanska vlada je 26. julija 1996 sprejela odlok o uvedbi univerzitetne izobrazbe učiteljev. S tem ukrepom je v bistvu izpolnila določila zakona iz leta 1990. Ta je namreč predvideval, da bi morala vlada uvesti nove didaktične prijeme v roku dveh let, vendar se je ta zavlekel še za štiri leta.

Medtem pa šolniki na šolah s slovenskim učnim jezikom rok nismo držali križem. Sindikat slovenske šole v Italiji je že pred sprejetjem odloka spodbujal učitelje slovenskih šol, da se univerzitetno izobražujejo.

V 80. letih je v Novi Gorici za izobraževanje učiteljev skrbela Pedagoška akademija ljubljanske univerze z oddelkom triletnega študija ob delu. Sindikat slovenske šole v Gorici je sprožil pobudo za študij goriških slovenskih učiteljev na Pedagoški akademiji, saj vsem, ki nam je slovenska šola pri srcu, ni bilo vseeno, na kateri stopnji kakovostne lestvice se nahaja naše šolstvo. Sindikat je tako stopil v stik z novogoriško enoto Zavoda za šolstvo, v marcu 1984 obiskal Pedagoško akademijo v Ljubljani in v naslednjem šolskem letu je stekel študij za zamejske učitelje.

Leta 1986 sta pedagoški svetovalec za slovenske šole na Tržaškem prof. Silvo Fatur in koprski enota Pedagoške akademije enako pobudo sprožila pri tržaškem tajništvu Sindikata slovenske šole. Skupina 35 učiteljic in vzgojiteljic je z navdušenjem sprejela izziv in se tako vpisala na višješolski študij ob delu na Pedagoški akademiji – smer Razredni pouk. S tem je slovenska narodna skupnost v Italiji prehitela prizadevanja Italije, da se vključi v evropski koncept izobraževanja učiteljev.

Študij je za študentke ob delu predstavljal nemalo težav in naporov. Vrstila so se številna predavanja, seveda v popoldanskem času, po večurnem delu z učenci. Enako so potekale številne vaje, prakse in izpiti. Na začetku so bila predavanja organizirana na Učiteljišču A. M. Slomška v Trstu. V naslednjih letih pa slovenska univerza ni dobila več dovoljenja za delovanje na Tržaškem. Tako je študentke čakala dodatna obremenitev s tem, da so se predavanja premaknila v prostore Pedagoške akademije v Koper. Tudi vaje in izpiti so bili v prostorih akademije, hospitacije in delovna praksa pa na šolah koprskega območja. Študentke smo sledile mnogim inovativnim pedagoškim vsebinam in se strokovno usposablale na vseh področjih, ki jih zahteva delo

Ekскурzija zamejskih študentk ob delu koprskega oddelka RP v Celovec iz leta 1989 (osebni arhiv)

z učenci. Znanje se nam je kakovostno razširilo tudi glede same didaktike, saj smo se z njo intenzivno srečevale prav pri vsakem predmetu in jo udeleževale pri hospitacijah ter praktičnih nastopih v razredu. Poseben poudarek je študij namenjal učenju in poučevanju ter razvijanju jezikovnih zmožnosti, kar je ključnega pomena za narodnostno mešano okolje, kjer prevladuje večinski jezik. Predavatelji so bili med drugim ugledni avtorji sodobnih učnih gradiv in razprav, ki smo jih suvereno uvajali v svoje šolsko delo in okolje. Pri tem pa moramo tudi povedati, da je imela veliko zaslug za uspešnost študija predstojnica oddelka Pedagoške akademije dr. Lucija Čok, ki nas je spodbujala in bila izjemno razumevala za naše specifične potrebe.

Čeprav je bil študij ob delu zahteven, nam je nudil nova znanja in nas seznanjal z novimi poklicnimi veščinami, ki smo jih z zadoščenjem in navdušenjem vnašale v svoje vsakodnevno delo. Na šolah, kjer smo in še poučujemo, smo nedvomno prispevale k njihovi kakovostni rasti.

V teku študija smo se udeležile številnih zanimivih, tudi dvodnevni študijskih ekskurzij po Sloveniji, ki so jih vodili sami profesorji in drugi strokovnjaki različnih področij.

Po triletnem študiju, opravljenih izpitih ter zagovoru diplomske naloge nas je do leta 1991 dvanajst študentk uspešno zaključilo prvostopenjski univerzitetni študij na Pedagoški akademiji.

Ker je z letom 1989 v Sloveniji stekla preobrazba Pedagoške akademije v Pedagoško fakulteto, nam je bila dana možnost izobraževanja še na visokošolskem programu Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani – smer Razredni pouk. Devet tržaških učiteljic in ena vzgojiteljica, ki smo že dosegle diplomu

Postanek v Trojanah na izletu v Prekmurje v letu 1988 s tajnico Miro Šuštar in predstojnico kopskega oddelka dr. Lucijo Čok (osebni arhiv)

Pedagoške akademije, smo se vpisale na drugo stopnjo študija ob delu. S šolnicami z obalno-kraškega območja smo dodatna tri leta skupaj obiskovale predavanja in opravljale izpite v Ljubljani. Med nami so se razvile prijateljske vezi, ki trajajo še danes.

Dolgoletni študij ob delu med Trstom, Koprom ter Ljubljano in zagovor dveh diplomskih nalog sta poleg delovnih obveznosti ter družinskih potreb, tudi ob nerazumevanju okolja, zahtevala mnogo vztrajnosti in vsakodnevnega odpovedovanja. Iskreno hvaležni smo prof. Živki Marc, tajnici Sindikata slovenske šole, ki je vseskozi podpirala naša prizadevanja. Vseh deset študentk smo zaključile študij in pridobile naziv profesor razrednega pouka. To smo (v oklepajih so navedeni naslovi drugostopenjskih diplomskih nalog):

- Tiziana Križmančič (»Skladenjske zmožnosti učencev 5. razreda OŠ s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem«),
- Kristina Kovačič (»Novinarski žanri v 5. razredu OŠ«),
- Elena Škabar (»Barve in barvila«),
- Nadja Škabar (»Histogrami in grafi«),
- Lučka Križmančič (»Uporaba astrologije za pedagoško delo v razredu«),
- Elizabeta Prašelj (»Geometrija na začetku šolanja«),
- Tatjana Cibic (»Otrok in geometrija«),
- Majda Mihačič (»Bralno razumevanje na jezikovno mešanem področju«),
- Sara Burolo (»Prehod iz otroškega vrtca v osnovno šolo glede na osvajanje jezika«),
- Danjela Slapnik (»Projektna metoda dela«).

Vesela družba pred zidanico
na študijskem izletu
v Prekmurju v letu 1988
(osebni arhiv)

Prva je zagovarjala diplomsko nalogo že novembra 1992, ostale v kasnejših letih v Ljubljani. Dve sta bili tudi nagrajeni s Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani.

Leta 1996 je ena izmed diplomantk vložila prošnjo za priznavanje univerzitetne diplome, da bi izkoristila možnost, ki jo slovenskim učiteljem in profesorjem nudi zakon. Istega leta ji je na podlagi mnenja Vsedržavnega šolskega sveta italijanski minister za izobraževanje priznal enakovrednost univerzitetnega naslova, doseženega v Sloveniji – ekvivalenco (fakulteta za izobraževalne vede v Italiji namreč ni še obstajala). Ta ji je omogočala poučevanje na slovenskih šolah z vsemi prednostmi in dolžnostmi, ki jih diploma prinaša. S tem se je odprla pot priznanja tega študija tudi ostalim. Slovenska šola je tako dobila prve profesorice razrednega pouka v Italiji.

Večina izmed desetih diplomantk nas je nadaljevala z delom na stopnji razrednega pouka. Naše delo je vsebovalo odgovorne zadolžitve, vodenje tudi mednarodnih projektov, sodelovanje pri pripravi učnih gradiv in raznovrstnih publikacij. Dve izmed nas sta čez nekaj let postali ravnateljici.

Na obdobje študija nas vežejo prijetni in dragoceni spomini. Aprila 1988 smo se udeležile dvodnevne študijskega izleta v Prekmurje, med katerim smo študentke pobliže spoznale model dvojezičnega šolstva. V spremstvu predstojnice Pedagoške akademije in pedagoškega svetovalca za dvojezične šole v Prekmurju smo si ogledale osnovno šolo v Lendavi in prisostvovala učnima urama. Poleg šole smo obiskale še zidanico, kjer smo lahko uživale ob pogledu na terase vinogradov in degustirale vrhunsko kapljico, ki jo tu

pridelujejo. Doživetje ob veseli in razposajeni družbi je nepozabno. V lepem spominu nam je ostal tudi izlet na Pohorje in na avstrijsko Koroško.

Čeprav smo vse imele za seboj več ali manj dela v razredu, nas je vendarle plašila bojazen pred nastopi v razredih na Koprskem in pred tamkajšnjimi učiteljicami, posebej pa nas je skrbel potek analize opravljenega praktičnega dela. Tako smo se nekatere bale izpita iz slovenskega jezika, druge so se tresle pred izpitom glasbe ali matematike. Tudi spopad s klavirjem ni bil od muh, ampak – zmogle smo z dobro voljo in s spodbudami nekaterih profesorjev, za kar smo jim iskreno hvaležne.

Predvsem pa se nam zdi primerno, da se zahvalimo Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani oziroma Univerze na Primorskem, ki nam je sploh omogočila študij, predvsem zaradi tega, ker smo se izobraževale v slovenskem jeziku. Za nami so se in se še na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem usposabljaajo še druge študentke iz Trsta. Žal imajo tudi one težave s priznanjem študijskega naslova v Italiji. Želimo jim, da bi se te težave čim prej uredile, zato jim svetujemo, da pri študiju vztrajajo, ker se zadeve prej ali slej rešijo.

Sodelovanje z okoljem

Centri in inštitut

Dr. Nina Krmac, dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič in vodje centrov

Na Pedagoški fakulteti ne skrbimo zgolj za izobraževalno dejavnost na vseh treh stopnjah študija, temveč opravljamo tudi znanstvenoraziskovalno in umetniško delo na področju edukacijskih znanosti ter umetnosti.

Poleg študijskih programov UP PEF izvaja tudi študijske programe za izpopolnjevanje, programe profesionalnega usposabljanja za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju, tečaje, seminarje, konference in druge oblike izobraževanja.

Zaradi širokega opusa številnih dejavnosti smo ustanovili tudi nekatere centre in inštitut, ki plemenitijo naše pedagoško ter znanstvenoraziskovalno delo in sodelovanje z okoljem na lokalni, nacionalni ter mednarodni ravni:

- *Center za vseživljenjsko učenje UP PEF (CVŽU UP PEF)* je bil ustanovljen z namenom širitve znanja. Visokošolski učitelji, zaposleni na UP PEF, namreč pokrivajo raznovrstna znanstvena področja in lahko s svojimi kompetencami pomembno prispevajo k razvoju družbe znanja tako na regionalni kot tudi nacionalni ravni. CVŽU UP PEF ponuja izobraževanja različnim ciljnim skupinam (učenci, dijaki, študenti, diplomanti, zaposleni, starostniki), na katere se lahko prijavijo posamezniki ali vzgojno-izobraževalni zavodi. Center predstavlja pomembno stičišče med visokošolskimi profesorji in (strokovno) javnostjo. Omogoča pridobivanje znanja lokalnemu prebivalstvu in prebivalcem iz celotne Slovenije vseh starostnih obdobj, in to na sproščen način. Predstojnik CVŽU: dr. Dejan Hozjan.
- *Center za umetnost UP PEF (CU UP PEF)* v skladu s poslanstvom in z vizijo UP PEF soustvarja okolje, ki je ugodno tako za umetniško produkcijo kot tudi za raziskovanje umetniških jezikov in pedagoško udejstvovanje na širšem področju umetnosti, vključujoč vizualno in performativno umetnost, film, glasbeno umetnost, plesno umetnost, književnost ter integracijo različnih umetniških zvrsti. Posebna pozornost je namenjena pogosto zapostavljenemu polju na preseku pedagoške znanosti in različnih umetniških disciplin, ki ga raziskujejo gledališka, filmska, glasbena, plesna in likovna pedagogika. CU UP PEF si aktivno prizadeva za svobodo in avtonomijo umetniškega ustvarjanja, spod-

buja medkulturno sodelovanje, obenem pa skrbi tudi za negovanje kulturne zavesti v obalno-kraškem in širšem prostoru ter za ohranjanje kulturno-umetniške dediščine kot pomembnega sestavnega dela identitete posameznika in širše skupnosti. Predstojnica CU UP PEF: dr. Irina Lešnik Jeras.

- *Center za jezike in medkulturnost UP PEF*. Primarna poslanstva centra so sistematična skrb za jezikovno ozaveščanje, zagotavljanje ustreznih pogojev dela, skrb za usklajeno in primerno zunanjo jezikovno podobo, skrb za večjezičnost in medkulturnost, ki je že vzpostavljena (jezikovna ponudba v študijskih programih v dvo- in večjezičnem okolju, v katerem UP PEF deluje, raziskovalna dejavnost na področju večjezičnosti, sodelovanje s šolami in z vrtci ter s strokovnimi in z raziskovalnimi institucijami v slovenskem prostoru in v tujini), raziskovanje, načrtovanje in izvedba jezikovne didaktike. Prvenstvene naloge centra so tudi izobraževanje in usmerjanje strokovnih delavcev na področjih jezikov, jezikovne didaktike, spremljanja novih spoznanj in posredovanja le-teh kakor tudi sodelovanje z Alumni klubom, kar je v strokovnem prostoru, kjer je kader učiteljev jezikov precej razpršen, dodatna priložnost za refleksijo o študiju in potrebah prakse ter dragoceno izmenjavo izkušenj. Potreba po centru je izkazana tudi z vpetostjo jezikov in medkulturnosti v različne študijske programe na UP PEF kakor tudi z možnostjo večje razpoznavnosti in afirmacije fakultete ter odpiranja ali podpore morebitnim novim delovnim mestom. Center za jezike in medkulturnost UP PEF sledi viziji Univerze na Primorskem, ki deluje v okolju, zaznamovanem z medkulturnimi stiki. Center izhaja iz tradicije in potreb neposrednega okolja, zato se prvenstveno usmerja v razvoj poučevanja jezikov in spodbujanje medkulturnega dialoga. Predstojnica: dr. Barbara Baloh.
- *Center ustvarjalnosti in nadarjenosti UP PEF (CUN UP PEF)* je bil ustanovljen z namenom oblikovanja podpornega okolja, ki omogoča nadaljnji razvoj kompetenc nadarjenih in talentiranih posameznikov. Sočasno pa želimo tudi ustrezno opolnomočiti pedagoške in druge strokovne delavce pri delu s tovrstno skupino oseb. Pri tem stremimo predvsem k izmenjavi primerov dobre prakse na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja: izmenjava, obseg in vsebina ponudbe ustreznih organizacijskih oblik vzgojno-izobraževalnega dela, didaktičnih strategij ter učnih oblik in metod dela na vseh stopnjah izobraževanja; izmenjava strateških načrtov – programov vzgojno-izobraževalnega dela za spodbujanje razvoja nadarjenih na vseh stopnjah izobraževanja; izmenjava obo-

gativnih programov za nadarjene ter objava slednjih na spletu; primeri dobre prakse izvajanja koncepta vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi; spremljanje in evalvacija programa za delo z nadarjenimi ter stalno strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje pedagoških delavcev – sodelovanje s tujimi eksperti in programi. Predstojnica: dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič.

- *Inštitut za edukacijske vede*. V okviru fakultete deluje tudi Inštitut za edukacijske vede z Raziskovalno skupino za edukacijske vede. Vsi visokošolski učitelji in sodelavci so vključeni v raziskovalno delo v okviru UP PEF ali pa v okviru drugih slovenskih raziskovalnih institucij. Področji raziskovanja inštituta po klasifikaciji raziskovalne dejavnosti ARRS sta: 5.00.00 (družboslovje) in 6.00.00 (humanistika).
- *Center raziskovalno-razvojne enote predšolske vzgoje UP PEF (RA-RA PV UP PEF)* je enota Vrtca Koper, ki deluje v sodelovanju z Univerzo na Primorskem, Pedagoško fakulteto in Občino Koper. Namen RA-RA PV UP PEF je povezovanje visokošolskega izobraževanja, raziskovanja in vzgojno-izobraževalne dejavnosti, povezovanje univerzitetnega in lokalnega okolja ter zagotavljanje dostopa do teoretičnih in empiričnih spoznanj pri razvoju strategij ter odločitev na področju predšolske vzgoje v lokalnem, nacionalnem in mednarodnem okolju.

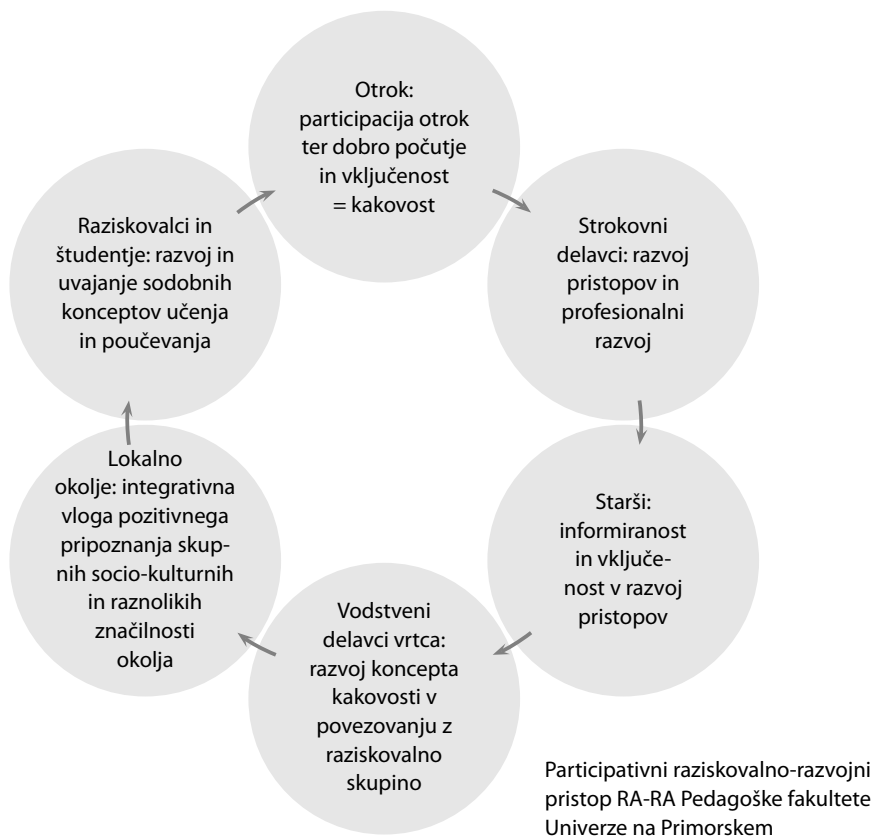
RA-RA – Raziskovalno-razvojna enota predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem v sodelovanju z lokalnim okoljem

Dr. Sonja Rutar, dr. Mojca Žefran in dr. Silva Bratož

V jubilejnem študijskem letu, ob petdesetletnici pedagoškega visokošolskega izobraževanja v Kopru, je bila ustanovljena Raziskovalno-razvojna enota predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem (RA-RA). S tem so se povezala ključna področja družbenega delovanja: razvoj novega znanja – raziskovanje; predšolska vzgoja in izobraževanje; izobraževanje bodočih učiteljev, vzgojiteljev; usposabljanje strokovnih delavcev; družbena dejavnost lokalnega okolja.

Čeprav so na fakulteti že potekali projekti z namenom razvoja in zagotavljanja partnerskega sodelovanja z vrtci in s šolami, je RA-RA v svoji organizacijski in vsebinski obliki prva tovrstna oblika integriranega delovanja treh ključnih deležnikov: lokalnega okolja (Mestna občina Koper), organizirane predšolske vzgoje in izobraževanja (Vrtec Koper) in univerzitetnega okolja, odgovornega za razvoj novega znanja (Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem). S to obliko povezovanja visokošolskega izobraževanja, raziskovanja in predšolske vzgojno-izobraževalne dejavnosti ter lokalnega okolja bo Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem lahko v prihodnje zagotavljala neposreden dostop do teoretičnih in empiričnih spoznanj vsem zainteresiranim že v času razvoja strategij ter raziskovalnega procesa.

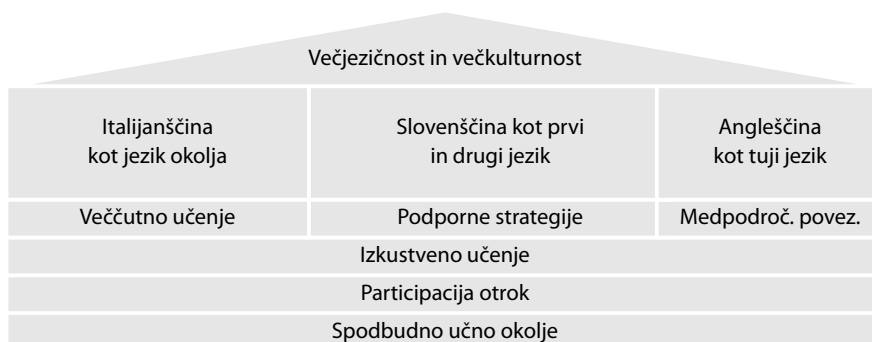
Tako univerza, vrtci, kot tudi lokalno okolje delujejo v prizadevanju za zagotavljanje kakovostnih strukturnih pogojev in kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa. Ključni pogoji za to pa so ustrezni pedagoški in raziskovalni pristopi ter raziskovanje o otrocih in z otroki na področju predšolske vzgoje, zgodnjega učenja ter poučevanja. V RA-RA smo z akcijskim raziskovalnim pristopom, vključevanjem raziskovalcev, strokovnih in vodstvenih delavcev vrtca, ustanoviteljev, staršev in otrok zagotovili participativen pristop vključevanja vseh deležnikov pri razvoju ter uvajanju pedagoških in raziskovalnih pristopov kot podpore strokovnim, svetovalnim in vodstvenim delavcem vrtcev pri zagotavljanju kakovosti ter razvoja predšolske vzgoje in

izobraževanja. RA-RA pa bo lahko z namenom zagotavljanja kakovostnega vzgojno-izobraževalnega procesa ekspertno podpirala tudi razvoj politike na področju izobraževanja na nacionalni in mednarodni ravni, kar je mogoče ustrezno izpeljati predvsem s teoretično in empirično utemeljenimi spoznanji.

Enota RA-RA je zasnovana kot večjezični vrtec, saj izhajamo iz predpostavke, da večjezičnost ni zgolj ena od kompetenc, ki naj bi jih razvijali vsi državljani EU, pač pa gre predvsem za vrednoto, ki v ospredje postavlja pozitivna stališča do vseh jezikov in kultur, obenem pa spodbuja kulturo sobivanja in spoštljivosti. Model večjezičnosti po eni strani poudarja danes pogosto spregledane prednosti našega dvojezičnega slovensko-italijanskega okolja, po drugi strani pa uvaja angleščino kot tuji jezik in večjezičnost kot podlago za splošno jezikovno zavedanje.

Model večjezičnega vrtca sloni na izvirnem konceptu treh stebrov. Prvi in

Model večjezičnosti enote RA-RA

temeljni steber predstavlja slovenščino kot prvi jezik, vzgojiteljica in vzgojiteljica – pomočnica vzgojiteljice govorita slovensko ter komunikacija pri vseh kurikularnih dejavnostih poteka v slovenščini. V temeljnem stebru pa je lahko slovenščina tudi drugi jezik, v okviru katerega lahko vzgojiteljice s podpornimi strategijami in z občutljivostjo za jezik pomembno pripevajo k uspešni integraciji predšolskih otrok priseljencev.

Drugi steber vključuje italijanščino kot jezik okolja, ki se uvaja po načelu »en jezik en učitelj«. To pomeni, da dodatna vzgojiteljica govori samo italijansko, komunikacija z otroki poteka v italijanščini skozi vse dejavnosti in dnevne rutine. Uvajanje italijanščine poteka postopoma, z upoštevanjem starosti in razvojnih značilnosti otrok ter s sistematično rabo ustreznih podpornih strategij in tehnik.

Tretji steber predstavlja angleščino kot tuji jezik in večjezičnost. Dejavnosti, v katere se aktivno vključujejo študenti Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, temeljijo na načelih zgodnjega učenja in usvajanja tujega jezika, ki poudarjajo veččutno in izkustveno učenje, pomen spodbudnega učnega okolja in participacije otrok, medpodročnega poučevanja ter pluralističnih pristopov k učenju jezika.

Otroci so večjezičnosti izpostavljeni preko t.i. jezikovnega vlaka. Gre za model, ki združuje šest osnovnih dimenzij, in sicer metaforo potovanja, izpostavljenost jezikovni raznolikosti, izpostavljenost kulturni raznolikosti, prehod s konkretne na simbolno raven, ustrezne pristope k poučevanju jezika in otrokovo participacijo. Dejavnosti temeljijo na metafori, v okviru katere je razvijanje večjezičnosti konceptualizirano kot potovanje. Gre za pomemben vidik modela, saj otrokom ponuja pojmovni okvir, s pomočjo katerega lahko sistematično vizualizirajo svojo učno pot in s tem zavedanje raznolikosti. S tem ko otroci potujejo v različne države z domišljjskim vlakom, lahko jezike

in kulture izkusijo preko veččutnega zaznavanja (gibanja, petja, preizkušanja hrane, umetniškega izražanja ipd.).

Po letu dni od ustanovitve je evalvacija dela v enoti RA-RA pokazala zelo pozitivne učinke implementacije modela. Na osnovi povratne informacije, ki smo jo pridobili od vzgojiteljic in staršev, lahko sklepamo, da so načrtovane in izvedene dejavnosti dosegle in celo presegle pričakovane rezultate, pozitivna povratna informacija otrok, ki so bili vključeni v enoto, pa nam zagotavlja, da gre za uspešen in učinkovit model zagotavljanja večjezičnega učnega okolja. RA-RA je tako že v prvem letu delovanja zagotovila participacijo otrok, ki je osrednje načelo demokratičnih procesov, participacijo staršev, strokovnih delavcev, vodstvenih delavcev vrtca, lokalne skupnosti, študentov in raziskovalcev pri razvoju pristopov, obenem pa kakovost pedagoškega procesa, ki je temeljno izhodišče njenega delovanja. Vsebinsko je v prvem letu delovanja RA-RA zagotovil model večjezičnega vrtca, v nadaljevanju pa bo potekal tudi razvoj didaktičnih pristopov na področju narovoslovja, družboslovja, gibanja, matematike in umetnosti.

Ob dejstvu, da se kakovost pedagoškega procesa povezuje tudi s sistemskimi značilnostmi vzgoje in izobraževanja, bo RA-RA pri svojem delovanju skrbela za ohranjanje in razvoj organiziranosti predšolske vzgoje v slovenskih vrtcih kot celovitega (povezanost skrbi/varstva, vzgoje in izobraževanja) in enovitega (povezanost vzgoje in izobraževanja v prvem in drugem starostnem obdobju) sistema predšolske vzgoje. Teoretična izhodišča razvoja novih pristopov na področju predšolske vzgoje pa izhajajo iz značilnosti otrokovega razvoja, načinov učenja ter občutljivosti za sociokulturni kontekst otrokovega razvoja in učenja. Zato Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem pri razvijanju jezikovnih zmožnosti upošteva tudi značilnosti dvo-/večjezičnega okolja in zagotavlja medkulturne ter večjezične vzgojno-izobraževalne interakcije z okoljem. Obenem pa je zagotovljena tudi skladnost dela z nacionalno zakonodajo, s predpisi in standardi, ki določajo organizacijo in izvedbo predšolske vzgoje v vrtcih, ter z etičnimi pravili in raziskovalnimi standardi Univerze na Primorskem.

RA-RA, Raziskovalno-razvojna enota predšolske vzgoje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, je tako primer sinergičnega povezovanja znanstvenega raziskovanja in s tem razvoja novega znanja, izobraževanja kot dejavnosti ter prispevka vseh vključenih k pozitivnemu pripoznavanju skupnih značilnosti in specifičnosti večjezičnega ter večkulturnega okolja in s tem primer prispevka k dobrobiti celotne skupnosti.

Pogovori

Prva in druga generacija študentk Pedagoške fakultete v Kopru

**Pogovorni večer ob 50-letnici Pedagoške fakultete v Kopru
v znamenju pristnih osebnih zgodb
Lovrenc Habe in dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič**

Ob jubilejnem letu, 50-letnici fakultete, je Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem pripravila nemalo dogodkov, s katero smo obeležili polstoletno zgodovino. Izpostaviti velja organizacijo posebnega pogovornega večera, na katerem so sodelovali študenti prve in druge generacije – torej študenti, ki so s študijem pričeli v letih 1974 in 1975. Dogodek, ki je na dvorišču fakultete združil nekdanje študente in sedanje zaposlene ter študente, je bil priložnost za obujanje spominov na začetke fakultete in razpravo o njenem razvoju skozi desetletja.

Pozdravni nagovor je imel dr. Tomaž Grušovnik, ki je poudaril pomen vztrajnosti in trdega dela prvih generacij študentov, ki so postavili temelje današnje fakultete. V razpravi se mu je pridružila tudi Orjana Gregorič, strokovna delavka z najdaljšim stažem na Univerzi na Primorskem, ki je delila svoje spomine na razvoj fakultete.

Program je vodila upokojena profesorica, pesnica in pisateljica dr. Aksinja Kermauner, ki je s svojim značilnim navdihujočim vodenjem poskrbela za sproščeno in prijetno vzdušje, v uvodu pa sta za glasbo in pesem poskrbeli študentka Ana Porok ter desetletna Nami, hčerka visokošolske učiteljice UP PEF in vnukinja upokojene učiteljice, ene izmed študentov druge generacije.

Aksinja Kermauner je na začetku opomnila na pomembnost zgodovinskega konteksta in dolge tradicije izobraževanja učiteljev na Primorskem, ki sega več kot 150 let nazaj. Leta 1974 je bil v Kopru ustanovljen dislocirani oddelk Pedagoške akademije iz Ljubljane, ki je kasneje postal temelj današnje Pedagoške fakultete.

Spomini na študentska leta

V pogovornem večeru so se študenti prve in druge generacije, ki so s študijem pričeli v letih 1974 in 1975, spominjali svojih prvih dni na takratni akademiji. Gosti so odgovarjali na različna vprašanja in se sinhrono tudi dopolnjevali z osebnimi izkušnjami.

Gosti so z občinstvom delili svoje prve vtise o študiju v Kopru, pri čemer so

Pogovorni večer
ob 50-letnici Pedagoške
fakultete Koper

mnogi izpostavili, da je bila fakulteta že od samega začetka prostor inovativnosti in predanosti pedagoškemu poklicu.

Edelman Jurinčič, Tatjana Kukanja, Nada Vehovec, Biserka Jeras, Nadja Mislej Božič, Sonja Cergol Viler, Lidija Humar, Irena Ivančič in Marta Vrčon Komel so z občinstvom delili svoje najljubše spomine, zanimive prigode in izzive, s katerimi so se soočali kot študenti. Jurinčič je na ogled prinesel celo svoj odlično ohranjen indeks. Gostje so razpravljali tudi o tem, kako se je študij na fakulteti spremenil v preteklih 50 letih. Medtem ko so se številni spominjali svojih profesorjev, ki so jim pustili neizbrisen pečat, so izpostavili tudi različne spremembe v študijskem sistemu in vzdušju med študenti ter kasneje zaposlenimi.

Nadja Mislej Božič je obujala spomine na profesorje, ki so ji ostali v spominu. Izpostavila je profesorico Bertok, ki je »bodрила in spodbujala vse študente«, svetovala in pomagala v človeškem duhu, ki ga premore le izvrsten učitelj. Prisotni smo se nasmejali v povezavi s spomini na profesorja glasbene vzgoje, ki je študentom predstavljal velik izziv.

Lidija Humar je prav tako izpostavila težave s profesorjem glasbene vzgoje in s svojim nerodnim igranjem klavirja. Izpostavila je izjemno sodelovalno vzdušje med študenti, ki ga je potrdila tudi Irena Ivančič. Povedala je, da so bili študentje kot »ena velika družina«.

Sonja Cergol Viler je srčno pripovedovala, kaj ji je študij na Pedagoški akademiji dal za življenje. Izpostavila je pomembno vlogo in poslanstvo poklica učitelja, ki ga je s ponosom opravljala v Koštaboni. Biserka Jeras je opozorila na zahtevno delo učitelja ter obudila spomin na nastop, ki ga je imela pri spoznavanju okolja v 1. razredu. Tatjana Kukanja je obujala spomine na svoje učne nastope, kjer si je izbrala glasbo, čeprav je imela s slednjo največ težav.

Dr. Aksinja Kermauner
z vnukom, Edelman Jurinčič,
dr. Tomaž Grušovnik, Irena
Ivančič, Sonja Cergol Viler,
Biserka Jeras, Tatjana
Kukanja, Marta Vrčon
Komel, Nada Vehovec
in Lidija Humar

Obenem je povedala zgodbo o drugačni zaznavi človeške plati ravnatelja, profesorja Marušiča.

Nada Vehovec je s študijskimi kolegi delila svojo prigodo na račun prof. Stepančič in njenega zelenega avtomobila. Nasvet, ki ga je dala študentom Pedagoške fakultete, je šel v smeri tesnega osebnega sodelovanja in komunikacije z mentorjem na praksi, njene besede, »Ni vse na internetu, pogovarjajte se in sodelujte v pristnem osebnem stiku«, pa so še dolgo odmevale v mislih prisotnih. Marta Vrčon Komel je opozorila na spremembe v časovni dimenziji, ki jih je doživela v času dveh obdobj študija na Pedagoški fakulteti. Od akademije do fakultete je doživela velike spremembe, ki zajemajo sprotno delo, sodelovanje, osebni stik ... Opozorila je na veliko večje zahteve in na praktično udejstvovanje, ki so ga bili deležni v preteklosti.

Edelman Jurinčič, kot edini moški predstavnik, je obudil spomine na svojo izjemno voljo, da bi zaključil študij. Svoja doživljanja ob srečanju s študijem je opisal kot izjemen »strah«, a ga je »istrska trma« gnala naprej, da je uspešno zaključil študij.

Nasveti za prihodnje generacije

Dogodek se je zaključil z nasveti gostov za današnje študente Pedagoške fakultete. Poudarili so pomen vztrajnosti, strasti do poklica in nenehnega učenja ter avtonomnega delovanja. Gostje so študente spodbudili, naj izkoristijo vse priložnosti, ki jih ponuja študij na Pedagoški fakulteti, in naj se zavedajo pomembne vloge, ki jo imajo kot bodoči učitelji.

Pogovorni večer ob 50. obletnici Pedagoške fakultete v Kopru je bil čudovita priložnost za obujanje spominov in razpravo o prihodnosti izobraževanja. Dogodek je pokazal, kako pomembna je preteklost za oblikovanje pri-

hodnosti in kako so prve generacije študentov postavile trdne temelje, na katerih fakulteta gradi še danes. Celotnemu pogovoru lahko prisluhnete preko spodnje QR-kode oziroma na YouTubovem kanalu Univerze na Primorskem, Pedagoške fakultete (https://youtu.be/l1tF-meN_RM)

O pedagoškem in raziskovalnem prispevku dr. Tatjane Vonta na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem

Z dr. Tatjano Vonta se je pogovarjala dr. Sonja Rutar

Spoštovana gospa profesorica in raziskovalka dr. Tatjana Vonta, že pred ustanovitvijo Univerze na Primorskem ste se zaposlili na Pedagoški fakulteti v Kopru. Kdaj ste začeli predavati?

Okrog leta 1994 me je kolegica mag. Majda Plestenjak s Pedagoške fakultete v Ljubljani povprašala, če sem pripravljena prevzeti njene predmete na takratni dislocirani enoti Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani v Kopru. Ponudbo sem sprejela predvsem zato, ker sem v sredini 70. let učila na Srednji vzgojiteljski šoli v Idriji in imela nekajletne izkušnje v poučevanju in ker sem se kot raziskovalka, zaposlena na Pedagoškem inštitutu, ukvarjala s predšolsko vzgojo. Prav v tistem času sem prevzela tudi zelo kompleksen in obsežen mednarodni program Korak za korakom, v okviru Zavoda za odprto družbo. Program smo kasneje prenesli na Pedagoški inštitut, kjer me je spremljal do upokojitve, na mednarodnem nivoju pa vse doslej. Tako sem obveznosti v Kopru najprej prevzela le honorarno, nato pa v obliki polovične ali tretjinske zaposlitve, odvisno od drugih zadolžitev, vse do leta 2012.

Katere predmete ste izvajali? Veliko pozornosti ste posvečali tudi načinom poučevanja.

Prevzela sem temeljne predmete s področja pedagogike oziroma teorije vzgoje in predšolske pedagogike, ki so uvajali študentke in študente v osnovne pedagoške pojme, njihovo spreminjanje skozi čas, soodvisnost od družbenih pogojev in sprememb, v sistem vzgoje in izobraževanja in posebej predšolske vzgoje in njenih posebnosti. Predmetnik je bil seveda določen, vendar sem vedno imela dovolj akademske svobode, da sem ga prilagajala takratnim premikom na področju vzgoje in izobraževanja. Ne gre pozabiti, da je bila prav v devetdesetih letih vsled socialnih in političnih sprememb pa tudi znanstvenih spoznanj na področju razvoja in učenja potreba po spreminjanju pedagoške paradigme zelo prisotna tudi na področju dodiplomskega izobraževanja vzgojiteljic. Moj privilegij v teh procesih je bilo prav dejstvo,

da sem bila, preko svoje dejavnosti na Pedagoškem inštitutu, intenzivno vpeta v mednarodna dogajanja. Poznavanje, razvijanje in raziskovanje novih pristopov so mi omogočili njihovo uvajanje v študijske procese. Izžvali pa so seveda tudi vprašanja o tem, kako, na kakšen način to storiti. Eno od osnovnih vodil v iskanju teh odgovorov mi je predstavljalo omogočanje aktivne interakcije študentov s snovjo ali pa z izkušnjami iz prakse (predvsem pri izrednem študiju) in z drugimi študentkami/študenti. Z interaktivnimi metodami in tehnikami sem želela doseči kritično razumevanje snovi v procesu učenja, v sodelovanju z drugimi. Čeprav si poklic vzgojiteljice največkrat predstavljamo kot odraslega v oddelku z otroki, je njeno delo še kako povezano tudi z odraslimi. Ta ista vzgojiteljica je prav s sodelovanjem z odraslimi mnogo bolj uspešna pri delu v oddelku, če zna sodelovati in se učiti skupaj z drugimi sodelavci, s starši, z drugimi ljudmi v laični in profesionalni skupnosti. Gre torej za oblikovanje nekaterih socialnih spretnosti, ki jih poklic zahteva.

Sicer pa menim, da poklic visokošolskega učitelja zahteva ne le dobro poznavanje snovi predmeta v teoriji in praksi, ampak tudi razmišljanje in stalno preizkušanje pristopov, ki prispevajo k temu, da študentke in študenti snov razumejo in so do nje kritični, stopijo z njo v neposreden stik. Ob soočanju z drugimi in ob kritični samorefleksiji jim to omogoča, da nova spoznanja umešijo v svoje že oblikovane koncepte in razumevanja. Poleg tega tudi menim, da sta sposobnost kritičnega razmišljanja in sposobnost sodelovanja med temeljnimi značilnostmi profesionalca. Tem vprašanjem sem posvečala ogromno strokovne pozornosti v okviru programa Korak za korakom, kjer smo zelo uspešno usposabljali na tisoče pedagoških delavcev. Zelo veliko izkušenj pa sem si pridobila tudi v okviru svojega mentorskega dela v drugih državah, pri izvajanju seminarjev v tujini in celo pri koncipiranju in izvedbi magistrskega študija o vodenju v predšolski vzgoji na Moscow School of Economic and Social Study.

Na Univerzi na Primorskem je pogoj za drugo izvolitev v naziv asistent oziroma naziv docent opravljeno pedagoško-andragoško usposabljanje s področja visokošolske didaktike. Tudi na tem področju je viden vaš prispevek.

Leta 2010 smo na nivoju Univerze na Primorskem, s podporo takratnega rektorja, dr. Rada Bohinca, in prorektorja, dr. Rada Pišota, uspeli razviti koncept in začeli izvajati usposabljanje visokošolskih učiteljev za vključevanje interaktivnih pristopov pri učenju in poučevanju. Pedagoška fakulteta se v to iniciativa na začetku ni vključila, ker naj bi njihovi predavatelji že izkazovali svojo pedagoško kompetentnost z nastopnim predavanjem. No, nekaj izjem se

Dr. Tatjana Vonta
na podelitev nagrad UP PEF
leta 2013

nam je v naše in njihovo zadovoljstvo vseeno prostovoljno pridružilo, predvsem pa v korist bodočim diplomantkam in diplomantom.

Bili ste pobudnica za razvoj magistrskega študijskega programa Zgodnje učenje. Kaj vas je vodilo v to pobudo? Ta program je bil namreč prvi magistrski študijski program s področja predšolske vzgoje v Sloveniji.

Bolonjska reforma visokošolskega študija je bila idealna prilika za uresničitev ideje o pomembni in potrebni profesionalizaciji področja. Področje je postajalo vse bolj kompleksno in zapleteno z neštetimi spremembami. V svetu se je že dokazalo in utrdilo prepričanje o pomenu kakovostne predšolske vzgoje za zagotavljanje enakih možnosti za otrokov razvoj in učenje v obdobju pred šolo in na začetku šolanja. Ob tem je bilo prisotno tudi spoznanje, da ima le kvalitetna predšolska vzgoja dolgoročne učinke ne le na nivoju posameznika, ampak tudi na nivoju družbe kot celote. Zato seveda ni vseeno, kako so usposobljeni izvajalci predšolskih programov. Poklic vzgojiteljice je bil dotlej eden redkih, ki ni nudil možnosti nadaljevanja izobraževanja na višjem akademskem nivoju na njihovem področju. Področje je v tistem času postalo zanimivo tudi za vse, ki ponujajo različne izobraževalne, rekreativne, športne, umetniške, počitniške in podobne programe, kajti ni vseeno, ali se v interakciji s predšolskimi otroki upoštevajo specifične značilnosti spodbujanja razvoja otrok v tej starosti ali ne. Prav zato smo program poimenovali Zgodnje učenje in s tem poudarili njegovo specifičnost. Menim, da teh ambicij program še ni v celoti izkoristil. In končno smo lahko ugotovili tudi to, da vse več evropskih držav dviguje oziroma uravnava raven zahtevanega študija za poklic vzgojiteljice s poklicem učiteljice. Prisotnih je bilo torej kar nekaj de-

javnikov, ki so klicali po novem programu, hkrati pa smo imeli vso podporo tudi v tedanjem dekanu fakultete dr. Radu Pišotu.

Sam program smo koncipirali na treh vsebinskih stebrih, in sicer: (1) otrok in njegova družina; (2) otrok in institucije; in (3) otrok, skupnost ter širša družba. Okrog teh vsebinskih stebrov smo potem nizali predmete in tako otroka, njegov razvoj in dobrobit postavili v središče pozornosti, kar je ena od značilnosti sodobnih demokratičnih pristopov v vzgoji in izobraževanju.

Na kaj je treba biti torej pozoren pri razvoju študijskih programov?

Sama lahko razmišljam le o pedagoških študijskih programih, ker sem pri njih sodelovala v domačem okolju in v drugih državah. Menim, da je treba zelo dobro analizirati in identificirati ključne probleme, s katerimi se sooča današnji svet, preden se sploh začnemo pogovarjati o tem, kaj naj bi vsebovali študijski programi. To še kako velja tudi za vse pedagoške programe. Poslanstvo vrtca in šole se spreminja v skladu s spremembami v družbi in prav ta segment bi veljalo mnogo bolj upoštevati pri vseh »reformah« in posodobitvah. Upoštevanje otrokovih pravic, ki je bilo eno temeljnih vodil prenove šolstva v devetdesetih letih, tudi še zdaleč ni doseženo za vse otroke. Okrepiti bi veljalo razmišljanja o tem, kako prispevati k oblikovanju odgovornega profesionalca in na katerih vodilih oziroma načelih bodo programi temeljili. Vsekakor bi veljalo pogledati tudi v prihodnost, torej anticipirati, kam bo šel razvoj. K temu pa bi veljalo pristopiti interdisciplinarno, saj so tudi problemi vse bolj kompleksni in jih ne moremo osvetliti le z enega vidika ali celo samo z vidika tega, ker že »deluje in imamo pogoje zanj«. Zdi se, da se prav tej fazi ne posveča dovolj pozornosti, ker se danes pričakuje rešitve čez noč, zato so površinske, kratkoročne in celo neustrezne. Ko gre za izobraževanje bodočih pedagogov, ki bodo aktivno vključeni v vzgojo in izobraževanje mnogih prihodnjih generacij otrok v naši družbi, ne moremo biti površni. Prav ti otroci bodo namreč v prihodnje, v odraslosti, usodno sooblikovali našo družbo.

Takoj po ustanovitvi Univerze na Primorskem so se na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem začeli tudi raziskovanje na področju predšolske pedagogike, sistematičen razvoj praktičnega usposabljanja, mentorstvo študentom na praktičnem usposabljanju, vzpostavljanje partnerstev vrtcev in šol. Kako je danes po vašem mnenju treba raziskovati vzgojo zgodnjega otroštva?

Tematika raziskovanja v tistem času je bila na Pedagoški fakulteti v Kopru vezana na proces usposabljanja bodočih pedagogov, kar je bilo zelo smotno. Raziskovanje je do določene mere povežalo nekaj visokošolskih učiteljev pri

iskanju odgovorov na vprašanja, ki smo si jih zastavljali. Poleg tega smo se raziskovalci povezovali s prakso. V določenih segmentih smo vsebino skušali obogatiti tudi z orodji, ki so bila oblikovana na mednarodni ravni v okviru programa Korak za korakom. Hkrati pa smo v to raziskovalno dejavnost vključili tudi že oblikovano Mrežo vrtcev in šol Korak za korakom na Pedagoškem inštitutu. Prav v teh procesih povezovanja vidim vrednost in pomen. Seveda bi veljalo bolj aktivno vključevati tudi druge deležnike, ki lahko pripomorejo k iskanju odgovorov na raziskovalna vprašanja. Vsebinsko gledano pa menim, da smo načeloma v raziskovanju prehitro zadovoljni in ne nadgrajujemo določene tematike skozi bolj dolgoročen in kontinuiran raziskovalni proces, kjer je mogoče rešitve kontinuirano preverjati v praksi in v sodelovanju z različnimi deležniki.

In nenazadnje, kakšno vlogo imajo po vašem mnenju vrtci v družbi danes?

Na vlogo vrtca v današnji družbi ne moremo gledati ločeno od sistema predšolske vzgoje. Kako uspešen je vrtec v svojih vlogah, je odvisno od različnih segmentov sistema, ki ga pri tem podpirajo ali pa celo zavirajo. Vrtec še vedno v veliki meri omogoča aktivno zaposlovanje staršev otrok. Ta vloga je pomembna zlasti z vidika enakih možnosti žensk. S tem te institucije močno podpirajo tudi gospodarstvo in ekonomsko rast družbe. Zelo dobro novodobno lekcijo o vlogi vrtca v družbi smo dobili v času epidemije covid. Družba brez nekaterih, četudi omejenih dejavnosti, ki jih izvajajo npr. zdravstvene institucije, trgovina, policija, ne more funkcionirati. Zaposleni v teh dejavnostih morajo še vedno poskrbeti za svoje otroke v času odsotnosti. Tako vrtci padejo v kategorijo institucij, ki morajo delovati v kriznih obdobjih. Tudi naši vrtci, vzgojiteljice in pomočnice so to vlogo opravili. Še bolje bi jo seveda, če bi imeli boljše prostorske in kadrovske pogoje. Druga naloga vrtca je usmerjena v podpiranje celostnega razvoja otrok. Tu lahko še marsikaj postorimo na nivoju zagotavljanja kvalitetnega procesa in pogojev, v katerih ta proces uresničujemo. Začnemo lahko kar pri vprašanju, kako danes pojmujeemo kvaliteten proces vzgoje in izobraževanja. Večkrat slišimo, da so naši vrtci najboljši. Takšno trditev lahko zagovarjamo na določenih segmentih sistema predšolske vzgoje, medtem ko je vpogled v procesne dimenzije kakovosti v resnici bolj zamegljen in so razlike v kakovosti vzgojnega procesa v praksi močno prisotne. Te razlike pa ponovno niso odvisne le od vzgojiteljic, ampak od cele vrste dejavnikov na nivoju vrtca in v drugih segmentih sistema. Končno pa ima vrtec izjemno pomembno vlogo pri zagotavljanju enakih možnosti za razvoj vseh otrok, seveda, ob sodelovanju z drugimi deležniki. V sodobnem svetu, ki ga zaznamujejo številne spremembe, vrtec

poleg varstvene, zdravstvene, vzgojno-izobraževalne vloge spet pridobiva na vrsti socialnih vlog, ki omogočajo zaposlovanje, blažijo socialne razlike, omogočajo socialno integracijo, inkluzivno družbo, participacijo v družbenem življenju in demokratizacijo odnosov v družbi.

Kako pa je po vašem mnenju mednarodno sodelovanje prispevalo k razvoju predšolske pedagogike in predšolske vzgoje?

Danes je tudi področje predšolske vzgoje globalizirano. Ne moremo razvijati področja doma, če ne pogledamo »čez planke«, če nismo vpeti v dogajanja na področju, ki ga razvijajo drugod po svetu. Ne le da si na ta način pridobimo informacije in različna koristna orodja; aktivno sodelovanje v mednarodnih iniciativah nudi kontinuirane možnosti za učenje in spreminjanje. Ni pa vseeno, za kakšno sodelovanje gre. Enkratni obiski ne prinašajo veliko koristi niti za udeležence teh obiskov niti za področje samo. Na mednarodno sodelovanje tudi ne gre gledati kot na dobro možnost za pridobivanje ustreznih referenc, ker to ni. Prispeva pa predvsem k razvoju sposobnosti analiziranja dogajanja in stanja določenega pojava doma ter izziva k delovanju na lokalnem nivoju. Osebnostno si ne znam več predstavljati razvoja tega področja brez vpetosti v mednarodna dogajanja.

Ste soavtorica znanstvene monografije, ki je ravnokar izšla pri založbi Bloomsbury Academic. Kaj je temeljno sporočilo monografije?

Ja, tudi ta študija je plod mednarodnega sodelovanja. Po več kot treh letih trdega dela smo dočakali izid publikacije z originalnim naslovom *Early Childhood Education in Social and Political Transition*, v kateri smo skupaj z dr. Sarah Klaus iz ZDA in dr. Janom Peetersom iz Belgije dokumentirali in analizirali program Korak za korakom, namenjen otrokom in njihovim družinam. Program je zaživel pred 30 leti v državah vzhodne, centralne, jugovzhodne Evrope in centralne Azije kot odziv na socialne in politične spremembe. V začetku je bil podprt z donacijo Open Society Foundation, kasneje pa so izvajalci morali iskati druge možnosti financiranja. Študija je zanimiva, saj prinaša kar nekaj novega uvida v analizo konteksta, v katerem je program nastajal in se uresničeval, ter o programskem, teoretskem in organizacijskem okvirju. Analizira demokratične pristope na področju vzgoje in izobraževanja na različnih nivojih sistema, ki jih je program razvil v različnih državah. Vse to pa ilustrira z že objavljenimi in neobjavljenimi viri. Metodološko zanimivo pa v opis in kritično analizo vključuje tudi originalne izjave strokovnjakov, politikov, vzgojiteljev in vodij programa, ki smo jih izluščili z intervjuji. Po mnenju recenzentov je knjiga obvezno branje za vse, ki so vključeni v prenavljanje in re-

formo tega področja izobraževanja, in tiste, ki izobražujejo vzgojitelje in učitelje ali jih želijo navdušiti za spremembe, ter končno politike in donatorje. Zahvaljujoč fundaciji Open Society je knjigo mogoče prebirati v angleščini in prenesti s spletne strani Bloomsbury Academic v PDF-formatu z naslova <https://www.bloomsburycollections.com/monograph?docid=b-9781350257849>

Zahvaljujem se vam za pogovor in za vaš prispevek k razvoju teorije vzgoje, predšolske pedagogike in visokošolske didaktike na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem.

Pogovor z Orijano Gregorič, strokovno sodelavko z najdaljšim stažem dela na fakulteti

Z Orijano Gregorič se je pogovarjal Lovrenc Habe

Orijana Gregorič, vodja službe za splošne zadeve, je bila na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem zaposlena še pred njenim nastankom. Leta 1987 se je namreč zaposlila na koprskem dislociranem oddelku Pedagoške akademije, ki je takrat sodil pod okrilje Univerze v Ljubljani.

V majhnem kolektivu je skrbela predvsem za to, da je delo potekalo nemoteno. Vrsto let je kot edina strokovna delavka na dislocirani enoti poprijela za marsikatero administrativno, a tudi tehnično opravilo. Nanjo so se ob predavanjih, vajah in izpitih s svojimi prošnjami ter željami obračali visokošolski učitelji in sodelavci, večino odgovorov na svoja vprašanja pa so vselej dobili tudi študenti, saj so bila vrata njene pisarne vedno odprta. Vsak študent je ve-

Orijana Gregorič

Edelman Jurinčič,
Orijana Gregorič,
dr. Silva Bratož
in dr. Tomaž Grušovnik

del, da bo pri njej sprejet in da bo poskušala najti pravo rešitev. In še danes, po 36 letih, je tako.

Gospa Orijana, ko danes študentje potrkaajo na vaša vrata in potrebujejo pomoč – kaj vam gre najprej po glavi?

Všeč mi je to vprašanje in rada odgovorim nanj. Danes študentje bolj poredko pridejo k meni, ker je sedaj moje področje dela bolj usmerjeno v reševanje zadev, povezanih z upravljanjem prostorskih kapacitet, torej povečini tehnične narave. Ko zberejo pogum in pridejo, jim rade volje prisluhnem. Že po prvih besedah mi je jasno, kaj želijo ali kje se skriva problem. Na začetku so nekoliko zadržani, a z malo spodbude prebijemo led in beseda steče. Lep je občutek, ko se ob nasmeihu in drobnih šali sprostijo in odprejo. Kljub veliki razliki v letih se vselej »najdemo« in to me neizmerno veseli.

Letos UP PEF praznuje 50 let. Vi ste tu že od leta 1987, celo delovno dobo boste preživeli tukaj. Kako gledate na razvoj fakultete?

Ravno v teh dneh sem močno vpeta v projekt zbiranja arhivskega gradiva o ustanavljanju Univerze na Primorskem in njenih ustanovnih članic. Gre za pregledovanje, zbiranje in popisovanje dokumentov od prvih korakov Oddelka za razredni pouk v Kopru do odcepitve od Ljubljanske Pedagoške fakultete in vstopa v novoustanovljeno Univerzo na Primorskem, ki vzbuja posebne občutke. Ob listanju porumenelih papirjev iz leta 1974 spomini privrejo v ospredje, občutki se prepletajo, misli pa odtavajo. Hodim skozi čas in se skušam spomniti generacije študentov, vsako ime dobi obraz in vsak obraz določeno značilnost – neprecenljiv občutek.

Prijateljska odbojbarska tekma zaposlenih na UL PEF – LJ proti KP v letu 2000; stojijo: Mojca Pečar, Orijana Gregorič, dr. Vesna Štemberger, Maja Burian, Vesna Mitrovič, Anja Zorman, čepijo: Tomaž Vec, Aleš Omahen, dr. Rado Pišot, Janez Gartner, Bojan Šturm, Franc Krpač

Glede na to, da sem na Cankarjevi 5 od leta 1987, gledam na razvoj in rast fakultete z odobravanjem in velikimi pričakovanji, a tudi kritično. Včasih se mi zazdi, če povem preprosto, da nas razvoj nekoliko prehiteva in da je korak pred nami, zaposlenim pa nam ne uspe dohajati in predelati vseh novosti. Aktivnosti ne pojenjajo, birokracija nas duši, kvaliteta dela trpi. Zase lahko trdim, da velikokrat hrepenim po občutku biti na zeleni veji, se pa tehcnica vsekakor vedno prevesi v prid novostim, inovacijam, rasti in razvoju.

Kakšne spomine imate na Pedagoško akademijo in sodelovanje z Univerzo v Ljubljani?

Vezi, ki se stkejo med ljudmi, se težko pretrgajo. Čeprav so sodelavci iz Ljubljane včasih »pozabili« na koprski oddelek, smo imeli skupne cilje, povezoval nas je entuziazem, znali smo biti ekipa in na ta način smo uspešno sodelovati vrsto let. Priznati moram, da so mi nekateri sodelavci in sodelavke s Pedagoške fakultete v Ljubljani še vedno blizu. Žal trenutkov, ko se z njimi srečam in poklepetam, ni veliko, so pa zato ponovna snidenja zelo prisrčna.

Leta 2003 se je Pedagoška fakulteta priključila na novo ustanovljeni Univerzi na Primorskem in od takrat doživlja pravi razcvet. Kako ste občutili ta preskok?

Ko se ozrem nazaj, priznam, da je bilo burno. Čeprav smo bili na enoti v Kopru na ta korak pripravljeni, sem prepričana, da marsikdo od nas ni vedel, v kaj točno se spuščamo in kaj nas čaka na novi poti. Z gotovostjo povem, da ni možno prešteti vseh oddelanih ur ob prehodu na novo univerzo. Zjutraj smo začeli z delom brez prestanka do ure kosila, kar v pisarni smo vase vrgli sendvič ter nadaljevali z delom še pozno popoldan. Velikokrat smo si fasci-

kle nosili domov, da smo delo dokončevali v nočnih urah. Zato tisti, ki smo ta proces doživeli, dobro vemo, kaj pomeni biti pripaden. Spomnim se, da ni bilo malo tistih, ki so bili prepričani, da nam ne bo uspelo brez Ljubljane, in so zatrjevali, da smo se v Kopru napačno odločili. Številčno skromna skupina ljudi je na srečo dokazala, da ni tako, in dokaz je danes vsem dobro viden.

Spomnimo bralce, da je bil vaš prvi delovni dan zelo nenavaden – prišli ste na razgovor za delo in takoj začeli z njim, vse torej v istem dnevu. Novim kolegicam in kolegom se danes ob prvem pozdravu navadno predstavite kot oseba z najdaljšim stažem na univerzi, kljub temu pa še vedno delate z zanosom in veseljem. Kaj vas v službi navdihuje?

Spomini so še živi in sedaj mi gre na smeh, ko pomislim, kolikokrat sem to zgodbo ponovila vsem novim kolegicam in kolegom. Prišla, videla, začela! Očitno sem imela tisto »nekaj«, kar je prepričalo moje takratne nadrejene, da sem bila dobra izbira za delovno mesto tajnice oddelka. Svojo dogodivščino sem začela podkovana zgolj s teoretičnim znanjem in brez delovnih izkušenj, a polna mladostne energije in želje po dokazovanju. Danes, starejša in izkušenejša, sem še vedno tu. Zavedam se, da sem pomemben in spoštovan člen skupnosti in upam, da bom z istimi občutki tudi zaključila svojo poklicno pot.

Kaj pogrešate?

Bom direktna. Pogrešam več zavedanja, da obstajajo vrednote tudi znotraj delovnega okolja, ki jih noben zaposleni ne bi smel ignorirati. Kaj nas stane, če se trudimo pri realizaciji dodeljenih nalog, če pazimo in vzdržujemo pozitiven nivo komuniciranja, če krepimo medsebojno sodelovanje in razumevanje? Še bi lahko naštevala, a bistvo sem zadela.

Po naravi ste pozitivna oseba, vedno si raje vzamete čas za lepe spomine in dobre izkušnje, negativnim pa pustite, da gredo svojo pot. Pa vendar – bi nam zaupali kaj zanimivega iz svojega poklicnega življenja?

Vselej rada izpostavim in poudarim, da sem oseba s predznakom + in moji ključni motivatorji so ljudje, ne glede na to, ali so mi podobni ali razmišljajo drugače. Navdihuje me tudi vse tisto, s čimer se ujemajo pridevniki, kot so: svetlo, toplo, jasno, pravično ... Zgodi se, da včasih tudi sama podvomim o sebi in izgubim fokus, a se znam, zahvaljujoč letom in izkušnjam, hitro spraviti nazaj v prave tire.

Ljudje, ki poznajo mene in mojo zgodbo, pravijo, da imam srečo v življenju. Strinjam se in dodajam, da ni bilo vedno vse lepo in super. Zame je bil vrsto let največji izziv usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja. S podporo

Atrij prve stavbe fakultete
v letu 1997

družine in nekaj zelo dragih sodelavcev mi je uspelo. Izziv sem spremenila v lepo zgodbo in dragoceno življenjsko izkušnjo. Ta zgodba je sedaj že povsem polna dogodkov, srečanj, anekdot. Je zelo zanimiva in ima prav posebno mesto v mojih spominih.

Kakšni so današnji študentje v primerjavi s tistimi, ki so študij zaključili pred 15 in več leti?

Razlike so, veliko jih je in prav je, da so. Mladi se spreminjajo skozi generacije, imajo različne interese in poglede, drugačne želje in pričakovanja, različni so njihovi cilji, a vsi morajo svojo pot začeti z neke »štartne črte«. Štart je lahko vpis na fakulteto, prva zaposlitev ali potovanje na drugo stran sveta. Pomembno je, da se zavedajo, da je izbira njihova in da, preden naredijo korak, dobro premislijo, kaj si res želijo početi v življenju.

Mislim, da je danes mladim najtežje sprejemati odgovornost za svoja dejanja. In prav tega – odgovornosti in samostojnosti – imajo tudi naši študenti premalo. Še pred dobrim desetletjem so študentje sami hodili na informativne dneve, sami so spraševali za informacije v zvezi s študijem, sami so reševali problematiko bivanja in prehrane, danes ni več tako. Starši in drugi bližnji so njihovi stalni spremljevalci, so dobesedno njihove sence tudi na študentski poti. Na fakulteti skušamo spremeniti to mišljenje, trudimo se dopovedati staršem, da so njihovi otroci polnoletni in da znajo in zmorejo sami, a smo v večini primerov neuspešni.

Zagotovo so ključ do uspeha visokošolskega zavoda tudi strokovni delavci. Vaš prispevek in podporo je fakulteta prepoznala že leta 2006, saj vas je nagradila z zlato plaketo Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem.

Leta 2018 ste prejeli tudi zahvalo strokovnemu delavcu Univerze na Primorskem. Katera je tista izkušnja oz. znanje, ki vam je pri vašem delu najbolj pomagalo?

Res je. Za uspešno delovanje fakultete je poleg zadostnega števila študentov pomembno dobro vodstvo, ki zna sprejemati prave odločitve, drugi pomemben dejavnik je kompetenten pedagoški kader, uspešen trojček pa zaključuje usklajen tim strokovnih delavcev. Če k naštetemu dodamo še optimalne materialne pogoje, imamo zgodbo o uspehu na dlani. Pisanje uspešne zgodbe naše fakultete v zadnjih letih nekoliko prekinja pereča prostorska problematika, a upam, da je rešitev blizu. Znanje in izkušnje pridobivamo skozi leta dela. Kljub težavam, s katerimi se srečujem na svoji poklicni poti, se nalog vedno lotim preudarno. Ključ do uspeha je vsekakor dobra organizacija dela in ustrezna komunikacija. »Recept«, ki ga skrbno hranim, rada delim, najraje s tistimi, ki šele zbirajo delovne izkušnje.

Ste »vladarka« inventarja v naši hiši – vsako cev, ograjo, stopnico imate v mislih. Stavbo zagotovo vidite drugače od ostalih, ki tukaj delamo ali študiramo. Če bi imeli čarobno palčko, kaj bi spremenili v naši matični hiši, palači Corner?

V več kot tridesetih letih sem res dodobra spoznala vsak centimeter palače Corner. Večkrat se pošalim, da sem že sama inventar, in resnica ni prav daleč. Verjamem, da marsikdo, ki prvič vstopi v naš atrij, ne more skriti navdušenja nad ambientom in težko razume, da se tisti, ki tu preživimo pretežni del dneva, počutimo utesnjeni in težko funkcioniramo. Stavba je lepa, a za naše potrebe občutno premajhna. Včasih si res zaželim, da bi imela čarobno palico. Z enim samim zamahom bi ob bok stare in utrujene lepote z dušo postavila novo, sodobno stavbo, ki bi zadostila zdajšnjim potrebam.

Leta 1974 je bilo na dislociranem oddelku Pedagoške akademije Univerze v Ljubljani vpisanih 16 študentov, 15 let kasneje je oddelek imel že več kot 200 diplomantov, danes na UP PEF študira skoraj 1.700 študentov. Bodiva malo izzivalna ali kreativna. Kakšna bo Pedagoška fakulteta čez 50 let?

... Torej takrat, ko mene več ne bo? Če na tem mestu pustimo ob strani vse dobro in slabo, kar prinaša tehnološki napredek, srčno upam, da bo ostal učitelj, vzgojitelj, pedagog tudi čez petdeset let človek v pravem pomenu besede.

Hvala za vaš dragocen čas in odgovore.

Dovolite mi, da zaključim z zahvalo. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so vame verjeli, mi zaupali in spoznali, da sem v palači Corner pustila del sebe. Delo

Del Službe za splošne
zadeve UP PEF v letu 2023:
Remzija Mašinović, Orijana
Gregorič in Božica Španić

z mladimi in med njimi je namreč neprecenljiva priložnost, ki mi je bila ponujena, in jaz sem jo, na srečo, znala izkoristiti. V tem trenutku so sicer moje prioritete malce premešane, a še vedno mi delo pomeni veliko, me izpolnjuje in mi je v veselje.

Alja Polanec, prejemnica Priznanja Univerze na Primorskem za študente Univerze na Primorskem

Z Aljo Polanec se je pogovarjal Lovrenc Habe

V obrazložitvi za prejem priznanja za leto 2023 so predlagatelji zapisali:

Alja Polanec nenehno izkazuje predanost in angažiranost pri različnih dejavnostih tako na fakultetni kot univerzitetni ravni. Po prvih aktivnostih, povezanih s prevzemanjem organizacije dogodkov za študente, je njeno delo preraslo v aktivno sodelovanje tako v okviru Študentskega sveta kot Tutorjev. Kot koordinatorka Tutorjev UP PEF je prevzela spremljanje in svetovanje tako študentom kot novim tutorjem, izkušnje pa prenesla tudi na univerzitetni sistem tutorstva, ki je z njenim angažmajem dobil nove razsežnosti, uspehe in zagon. S tem je pokazala tako vsestranskost kot sposobnost obvladovanja širokega obsega odgovornih nalog, kar počne z veseljem, izjemno energijo in vestnostjo.

Alja, po vseh tvojih številnih izkušnjah ... Kako gledaš na prehojeno pot?

Moja pot je bila resnično pestra in polna novih izkušenj, izzivov ter srečanj in sodelovanja z različnimi ljudmi. Iskreno sem zelo ponosna na vse, kar smo skupaj dosegli – ne samo jaz, ampak tudi vsi študenti, s katerimi smo v zadnjih letih delali na izboljšanju obštudijskega življenja in pomoči študentom. Osebno mi je vsaka nova aktivnost prinesla nove veščine in znanja, iz vsake izkušnje sem se ogromno naučila, pogosto sem se morala postaviti izven svoje cone udobja, kar mi je pomagalo rasti tudi osebnostno.

Kaj si želiš za fakulteto in Univerzo na Primorskem?

Za fakulteto in Univerzo na Primorskem si želim, da bi kljub rastočemu številu študentov ohranili občutek domačnosti in dobre odnose. Želim si tudi, da bi na fakulteto in tudi na univerzo prihajalo čim več ambicioznih študentov, ki bi želeli prispevati k obštudijskemu življenju in prinašati nove ideje ter delovati v prid izboljšanja položaja študentov.

Kakšna je bila tvoja motivacija za vključitev v dejavnosti študentskega sveta in tutorstva na Univerzi na Primorskem?

V tretjem letniku študija na UP PEF sem se odločila, da stopim izven svoje cone udobja in postanem tutorica. Videla sem, s kakšnimi težavami se srečujejo mlajši kolegi, in želela sem jim pomagati. Naslednje leto sem se vključila še v Študentski svet UP PEF in Študentski svet UP. Stvari so se nato preprosto odvijale same od sebe. Vključena sem bila v vedno več aktivnosti, dobivala sem vedno več nalog ... in zdaj sem, kjer sem. Je bila pa moja glavna želja že od samega začetka biti v podporo in pomoč študentom ter delovati kot motivator, hkrati pa prispevati k popestritvi njihovega študijskega življenja. Poleg tega me je vedno veselilo sodelovanje pri organizaciji dogodkov in ustvarjanju priložnosti, kjer se študenti lahko družijo, učijo in razvijajo.

Zakaj si se poleg študija andragogike odločila še za študij biospihologije?

Iskreno me je že od nekdaj zanimala psihologija, vendar se na prvi stopnji nisem odločila za ta študij, ker nisem želela ves dan presedeti za knjigam, pa sem se potem odločila za pedagogiko, ki je imela v predmetniku tudi nekaj predmetov iz psihologije. Nato pa sem med prvim letnikom Andragogike ugotovila, da imam možnost dodatnega študija, zato sem začela opravljati diferencialne izpite in se v naslednjem letu vzporedno vpisala tudi na Biopsihologijo na UP FAMNIT. Aja, pa še, da mi ne bi bilo dolgčas.

Kako si usklajevala svoje obveznosti kot študentka andragogike na UP PEF in biopsihologije na UP Famnit z aktivnim sodelovanjem na področju obštudijskih dejavnosti?

Iskreno, včasih je bilo res težko oziroma pravi izziv, kako si organizirati dan, da sem uspela narediti vse za faks, biti prisotna na predavanjih in hkrati sodelovati v različnih obštudijskih dejavnostih. Tisti, ki me dobro poznajo, vedo, da imam vedno s sabo svoj planer, v katerem imam zapisane vse obveznosti. Brez njega bi se verjetno izgubila že v prvem tednu oktobra. Pogosto sem se morala zelo dobro organizirati in si postavljati prioritete. To je pomenilo, da sem morala izbirati, katere obveznosti bom obiskovala na enem faksu in katere na drugem. Zaradi številnih obštudijskih dejavnosti sem pogosto manjkala na predavanjih, zato sem morala veliko snovi predelati samostojno doma, kar je pogosto pomenilo neprespane noči. Kljub vsem izzivom pa sem vedno videla, koliko lahko dosežemo z našimi aktivnostmi in koliko to pomeni za druge študente, kar me je še dodatno motiviralo za nadaljnje delo.

Prodekanja dr. Silva Bratož,
študentka in nagrajenka
Alja Polanec ter rektorica
dr. Klavdija Kutnar

Kateri trenutek ali dogodek v tvojem delu kot koordinatorke Tutorjev UP PEF in UP šteješ za najbolj zadovoljivega ali pomembnega?

Težko izpostavim en sam dogodek, saj menim, da je bilo celotno lansko leto izjemno pomembno. V tem obdobju smo tutorstvo dvignili na višjo raven. Fakultete so začele bolje sodelovati, uvedli smo tutorske srede in postali bolj aktivni na različnih dogodkih na ravni UP. Poleg tega smo izvedli tudi prvo uradno podelitev za tutorje, kar je pripomoglo k večji prepoznavnosti in opaznemu napredku. Oblikovala se je močna tutorska skupnost, kar je bil velik dosežek. Zelo sem ponosna, da smo uspeli ustvariti okolje, kjer se tutorji počutijo podprte in motivirane, da prispevajo po svojih najboljših močeh.

Kako ocenjuješ pomen tutorstva za študente na Univerzi na Primorskem in kako si prispevala k razvoju tega področja? Vemo, pred tvojim prihodom je bilo tutorstvo zelo šibko.

Tutorstvo je ključno, čeprav tega pogosto ne opazimo dovolj. Velikokrat si ljudje ne upamo priznati, da bi potrebovali pomoč, čeprav bi nam le-ta zelo koristila. Prav zato je pomembno, da študenti vedo, da smo tukaj zanje. Na UP je verjetno le manjkala oseba, ki bi to področje razvijala naprej. Skupaj z ekipo koordinatorjev in tutorjev smo uspeli dvigniti nivo tutorstva. Ustvarili smo okolje, kjer se študenti počutijo podprte in vedo, da se lahko na nas zanesejo. Uvedli smo redna srečanja in dogodke za medsebojno podporo in izmenjavo izkušenj. Vesela sem, da smo lahko študentom resnično v oporo in prispevamo k njihovem uspehu. Naša prizadevanja niso le izboljšala izkuš-

nje trenutnih študentov, temveč so postavila tudi trdne temelje za prihodnje generacije.

Kako bi opisala svoj pristop k delu z novimi tutorji in kako si jim pomagala pri vključevanju v to vlogo?

Veliko novih tutorjev sprva ne ve natančno, kakšne so njihove naloge. Tudi sama sem bila na začetku zmedena glede pričakovanj. Zato jim najprej razložim, kaj tutorstvo vključuje in kaj ne ter na katerih dogodkih bi bilo koristno, da sodelujejo, in kakšna usposabljanja so na voljo. Spodbujam jih, naj se sami javijo, če imajo kakšne ideje, in predvsem, naj povedo, na katerem področju bi radi sodelovali (na primer pri upravljanju socialnih omrežij ali organizaciji dogodkov). Menim, da je zelo pomembno, da se tutorji počutijo dobro v skupini in da opravljajo svoje naloge z veseljem in zagnanostjo, ne zato, da na koncu prejmejo poročilo.

Si podpredsednica univerzitetnega študentskega sveta in članica študentskega sveta Transform4Europe. Kaj so trenutno glavne problematike?

Trenutno je eden izmed največjih izzivov finančna stiska, s katero se soočajo številni študenti. Stroški bivanja in vsakodnevnega življenja nenehno rastejo, kar predstavlja velik pritisk. Prav tako imamo težave s pomanjkanjem študentskih postelj, kar otežuje življenje študentom, ki prihajajo iz drugih krajev. Prizadevamo si izboljšati komunikacijo med fakultetami in študenti, da bi njihove potrebe bile slišane in ustrezno obravnavane. Duševno zdravje je še ena pomembna tema; prizadevamo si zagotoviti večjo podporo in dostop do psiholoških storitev za študente, da bi zmanjšali osamljenost, izboljšali njihovo splošno počutje in jim pomagali pri spopadanju z izzivi.

Kako si se vključevala v mednarodno sodelovanje in kako to vpliva na vaše delo in razumevanje študentskih potreb?

Mednarodno sem se vključevala predvsem preko evropske mreže Transform4Europe (T4EU), ki povezuje evropske univerze za spodbujanje internacionalizacije, sodelovanja in inovacij v izobraževanju. Aktivno sem sodelovala v projektih in izmenjavah znotraj T4EU, kar mi je omogočilo povezovanje s študenti in profesorji iz različnih držav. Mednarodne izkušnje so mi pomagale razumeti pomen medkulturnega sodelovanja in prilagajanja dela potrebam različnih študentov. Sodelovanje v T4EU me je navdihnilo z novimi idejami in pristopi, ki sem jih uporabila pri organizaciji dogodkov in projektov na Univerzi na Primorskem. Te izkušnje so mi pokazale, kako pomembno je pridobivanje različnih perspektiv za osebno in profesionalno rast študentov, ter mi omogočile širši vpogled v njihove potrebe in izzive po vsej Evropi.

Je mednarodno povezovanje nujno?

Absolutno, mednarodno povezovanje je nujno. V današnjem globaliziranem svetu je izmenjava idej, znanj in izkušenj med študenti iz različnih držav ključna za osebni in strokovni razvoj. Mednarodne povezave omogočajo širjenje obzorij, spodbujajo kreativno razmišljanje in inovativnost ter pripravljajo študente na delovanje v mednarodnem okolju. Poleg tega mednarodno sodelovanje prispeva k boljšemu razumevanju in spoštovanju različnih kultur, kar je v današnjem svetu izjemno pomembno.

Kaj si pogrešala med študijem?

Med študijem sem pogrešala več praktičnih izkušenj in možnosti za povezovanje teorije s prakso. Menim, da bi morali imeti več priložnosti za praktično delo, kot so delavnice, prakse in sodelovanje z različnimi organizacijami. Prav tako bi bilo zelo koristno, da bi se študenti lahko več vključevali v projekte in sodelovali s profesorji na različnih delavnicah. Fakulteta bi lahko bolj spodbujala udeležbo študentov na konferencah, kjer bi lahko predstavili svoje raziskave in se povezovali z drugimi strokovnjaki na svojem področju. Pogrešala sem tudi boljše povezave med študenti različnih študijskih programov, saj bi medsebojno sodelovanje in izmenjava izkušenj lahko dodatno obogatila naše izobraževanje.

Kako gledaš na mlade danes – na svojo generacijo?

Mladi danes smo zelo prilagodljivi, inovativni in pripravljeni na nove izzive. Naša generacija se sooča z velikimi spremembami in s hitrim razvojem tehnologije, kar nas spodbuja k stalnemu učenju in prilagajanju. Zelo smo osveščeni glede družbenih in okoljskih vprašanj ter si prizadevamo aktivno prispevati k pozitivnim spremembam v svetu. Vendar se pogosto srečujemo s pritiskom in z visokimi pričakovanji, kar lahko povzroča stres in negotovost. Mladi iščemo ravnovesje med poklicnim in osebnim življenjem ter si prizadevamo za smiselno delo, ki nas izpolnjuje. Verjamem, da imamo veliko potenciala in moči za oblikovanje boljše prihodnosti. Potrebujemo pa podporo, priložnosti za razvoj svojih sposobnosti in veščin ter ustrezno mentorstvo.

S katerimi izzivi si se soočala pri vodenju in organizaciji študentskih dogodkov ter kako si jih premagovala?

Pri vodenju in organizaciji študentskih dogodkov sem se soočala z izzivi, kot so izbira vrste dogodkov, določanje primerne časa in pogostosti dogodkov ter privabljanje čim večjega števila študentov. Pomembno je bilo tudi, kako dogodke promovirati, da bi študenti zanje vedeli. Ključno je bilo poslušati študente, jih vprašati, kaj si želijo, kaj jih zanima in kaj ne. Tako smo lahko

organizirali dogodke, ki so bili zanimivi in dobro obiskani. S tem pristopom smo dosegali, da smo stvari lahko izpeljali v najboljši meri.

Koliko mirnih nedelj si imela v zadnjem letu?

Mirnih nedelj? Mislim, da jih lahko preštejem na prste ene roke! Če nisem ravno lovila zadnjih rokov za oddajo naloge na enem ali drugem faksu ali se ukvarjala z obštudijskimi dejavnostmi, se je morda le našla kakšna prosta.

Kako vidiš prihodnost tutorstva, študentskega sveta in nasploh Univerze na Primorskem?

Prihodnost tutorstva, študentskega sveta in Univerze na Primorskem vidim zelo svetlo. Verjamem, da bodo naši nasledniki še naprej gradili na dosežkih in izboljševali podporo študentom. Tutorstvo bo še naprej ključnega pomena za pomoč novim študentom pri prilagajanju na univerzitetno življenje in premagovanju izzivov. Študentski svet bo še naprej zastopal interese študentov in si prizadeval za izboljšanje njihovega položaja. Univerza na Primorskem ima velik potencial za rast in razvoj, tako na akademskem kot tudi na obštudijskem področju. Pomembno je, da ostanemo zavezani sodelovanju, inovacijam in ustvarjanju pozitivnega okolja za vse študente.

*Spomini zaposlenih,
študentov
in diplomantov
Pedagoške fakultete
v Kopru*

Dr. Beno Arnejčič (visokošolski učitelj)

Draga moja Pedagoška fakulteta! Tako si dobra, da bi ti spekel torto ... In sem jo spekel, veliko, okusno, čokoladno, za mojo drago Pedagoško fakulteto v Kopru. Sprejela si me kot dobrotljiva gospa v srednjih štiridesetih. Torte pečem od študentskih let svojim dragim ljudem. Draga Fakulteta je sladka kot vse moje torte. Njene plasti so odnosi, prav posebna harmonija študentov in nas učiteljev. Pravzaprav gre za edinstven slovenski akademski multikulti – študentke in študentje od prekmurskih in štajerskih ravníc, notranjskih in dolenskih gričev, gorenjskih hribov pa vse tja do ljube nam Primorske. Njen hram kljubuje burji in vročim pripekam sonca. Odpira se širini morja Adrijanskega. Še zmeraj je tako slastna in enkratna kot vsaka moja torta, ki jo leto za leto pečem dragim ljudem. Vse najboljše za te, moja draga Pedagoška fakulteta! Čas je, da ti spet spečem torto, tako Abrahamovo, torto, skozi katere plasti bo čutili tovariško povezanost, solidarnost in vzajemnost odnosov med profesorji in študenti.

Dr. Silva Bratož (visokošolska učiteljica)

V dveh desetletjih dela na Pedagoški fakulteti se je nabrala že polna malha lepih spominov. Med njimi me eden prvih, pred skoraj 20 leti, še vedno nasmee. Takrat sem na Pedagoški fakulteti delala samo polovično in sem komaj koga poznala. Iz tajništva me je Orijana poklicala, če pridem na akademski zbor, in sem odgovorila, da pridem, a z zamudo, ker sem imela ravno takrat predavanja. Ko sem prišla do P2, kjer je potekal akademski zbor, sem pred vrati doživela neverjetno topel sprejem kolegov. Mara, Darjo, Vida in še kdo so me res pristrčno pozdravili in izrazili navdušenje, da sem prišla. Pomislila sem, da je pa na tej fakulteti res prijetno vzdušje, če vsakega tako lepo sprejmejo. Čez nekaj minut sem sicer ugotovila, da so me vsi čakali, ker je bila moja prisotnost nujna za sklepčnost akademskega zbora, a občutek topline in prijetnega vzdušja je ostal do danes.

Dr. Majda Cencič (visokošolska učiteljica)

Ko sem prekinila zaposlitev na Univerzi v Ljubljani, Pedagoški fakulteti in se jeseni leta 2005 za polni delovni čas zaposlila le na Univerzi na Primorskem, Pedagoški fakulteti, sem domačim rekla, da sem prišla za nižji osebni dohodek na isto delovno mesto, da imam več pedagoškega in drugega dela, a da sem bolj zadovoljna. Odgovor moža je bil: »Najvažnejše je, da si bolj zadovoljna.«

Dr. Nastja Cotič (visokošolska učiteljica)

Prvič, ko sem vstopila na fakulteto, je bilo zame vse tuje in neznano. Prostorji so se mi zdeli majhni in niso nič kaj dosti spominjali na fakulteto, ki sem jo pred tem obiskovala. Poleg tega je bila predavalnica za naravoslovje in tehniko (PNT) zelo majhna. Vendar so se skozi leta stvari in predstave spremenile. Fakulteta je zame postala prostor, kjer sem se in se še odlično počutila, saj po njenih majhnih hodnikih prevladuje dobra volja, pozdravi in nasmehi. Zjutraj, ko vstopim v prostore fakultete, me vedno pritegne vonj po kavi, ki se kuha v čajni kuhinji, ter glasovi sodelavcev po hodnikih, kar me obdaja s toplino. Velikokrat na hodnikih slišim študente, ki posedajo v atriju ali na stopnicah, med seboj se pogovarjajo, smejiijo, gledajo v telefončke ali pišejo priprave na svojih računalnikih. Tudi predavalnica za naravoslovje in tehniko je v mojih očeh postala »velika«, v njej je toliko stvari, da lahko vsak najde nekaj zase. Kar pa je še najpomembnejše, v njej so sodelavci, ki me podpirajo in z menoj delijo dobre in slabe trenutke dneva. Vse naštetost se lahko zdi nepomembno, ampak je postalo del mojega vsakdana in je »majhna« fakulteta zrasla v »veliko«, saj je to prostor, kjer se počutim sprejeto in prijetno. Prostor, kjer so kljub današnjim negotovim časom dobri medosebni odnosi še vedno v ospredju, ravno zato lahko *naši fakulteti* rečemo, da je velika.

Nemanja Cvijanović (visokošolski učitelj)

Naj se sliši nenavadno, a proces snovanja, ustvarjanja in razvoja Oddelka za vizualno umetnost in oblikovanje Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem spremljam neprekinjeno od dne, ko mi je moj dolgoletni prijatelj, soštudent in kolega Tilen Žbona v pogovoru omenil, da se načrtuje ustanovitev novega oddelka za umetnost in oblikovanje v Kopru. Z veseljem sem sprejel sodelovanje pri oblikovanju učnega načrta novega oddelka kakor tudi pedagoško delo od vpisa prve generacije vizualnih umetnikov in oblikovalcev do danes. V nadvse konstruktivnem sodelovanju našega delovnega kolektiva s poudarkom na umetnikih Sapanjos, Jeranko-Marconi in Mavric (in seveda tudi na drugih dragih tovariših in tovarišicah) so bili doseženi odlični rezultati, tako da lahko danes, po le treh letih obstoja oddelka, varno trdimo, da je VUO s svojim programom uspel ustvariti temelje za nastanek nove mlade slovenske in mednarodne likovne scene v Primorju. Če upoštevamo razvit lokalni strokovni institucionalni kontekst, bi potencial te mlade kulturne scene in njena umetniška produkcija lahko močno vplivala na decentralizacijo sodobne umetniške produkcije in njeno distribucijo tako v Sloveniji kot v regiji nasploh. Samo naprej, VUO in PEF!!!

Indeksi in zbirnik študijskih obveznosti na Pedagoški fakulteti v Kopru

Mape s potrdilom o zaključku študija

Dr. Petra Furlan (visokošolska učiteljica)

Imam čudovito zbirko indeksov (ja, kar štirje so se nabrali v fizični obliki in eden v elektronski obliki) in 3 diplome. Zbirati sem jih začela 2002, ko je bila Pedagoška fakulteta še del Univerze v Ljubljani. Sledil je začasni indeks – zbirnik študijskih obveznosti (iz leta 2003) v času osamosvojitve in nato še čisto nov indeks UP PEF (sprva v fizični obliki, nato še v elektronski obliki). Na vse sem izjemno ponosna. Čas, ki sem ga kot študentka preživela na fakulteti, na Cankarjevi 5, je bil neprecenljiv. Še bolj pa sem ponosna na to, da sem del te zgodbe še danes. Veselim se vseh novih izzivov, ki jih prinaša novo poglavje. Vse najboljše, PEF, za Abrahama!

Eva Gabrijelčič (diplomantka in študentka magistrskega študijskega programa Razredni pouk)

Čas, preživet na Pedagoški fakulteti, so poleg študija zame zaznamovale predvsem obštudijske dejavnosti. Če sedaj, ob koncu študija, pogledam nazaj, opažam, da sem osebe, s katerimi sem stkala najtesnejša prijateljstva,

pridobila prav tam. V osebni arhivu nagrado za naj obširnejšo dejavnost absolutno prejme naš predragi PEF teater, katerega del sem bila kar šest let. Skozi različne vloge, od igralko do vodje štirih let, mi je nudil varen prostor za eksperimentiranje in spoznavanje različnih žanrov, stilov, estetik, igre senc in svetlobe, tonov in besed, predvsem pa likov, skozi katere sem večkrat spoznala skrite delčke sebe in ostalih. S številnimi ponovitvami, tako na domačem koprskem terenu kot po ostali Sloveniji, smo se, upam, dotaknili čim več src in spodbudili razmišljanje ter solze tako smeha kot ganjenosti. Fascinantne občutke odra in zaodrja bi le s težavo opisala in zreducirala na ta kratek sestavek, a vseeno verjamem, da jih bom skupaj z izkušnjami s seboj nosila celo življenje.

Lučka Gregorič Bolje (strokovna sodelavka)

Še dandanes se zelo dobro spomnim, ko sem v poletnem času leta 2007, takrat še dijakinja, stopila v prostore Pedagoške fakultete, in sicer z nekoliko mešanimi občutki. Dogovorjena sem bila namreč s prof. dr. Maro Cotič, da mi pojasni in obrazloži določeno snov, ki smo jo takrat obravnavali pri pouku matematike v 3. letniku gimnazije in mi nikakor ni šla. Matematika mi sicer nikoli ni bila prav všeč, moram priznati. Dr. Mara Cotič je takrat imela svoj kabinet v drugem nadstropju fakultete, skupaj z drugimi profesorji didaktike tehnike in didaktike matematike. Hitro sva se ujeli, delo je takoj steklo in snov, ki se mi je še nekaj dni nazaj zdela nedosegljiva, je bila takoj zanimiva in enostavna za razumeti. Ta prvi, prijeten spomin na Pedagoško fakulteto ne bo pri meni nikoli pozabljen, tako kot tudi ne moj prvi delovni dan na naši fakulteti, leta 2011.

Giuliana Jelovčan (visokošolska učiteljica) in Andreja Perčič (strokovna sodelavka)

31. avgust–2. september 2019. Študentski svet UP PEF je v študijskem letu 2018/2019 organiziral prvi pohod na Triglav, ki ga je organiziral takratni študent Lovrenc Habe. »Projekt« Od PEF-a do Triglava je vključeval veliko študentov in tudi zaposlene na fakulteti. Med študijskim letom smo se teoretično in praktično pripravljali na glavni vzpon. Prehodili smo veliko slovenskih vrhov, kot sta Nanos (1.313 m) in Storžič (2.132 m). Vsak udeleženec je moral še dodatno poskrbeti za telesno pripravljenost. Zbor pohodnikov je bil 30. avgusta zvečer pred Vojaškim objektom Rudolfa Badjura na Pokljuki, kjer smo prenočili. Na Dom Planika pod Triglavom (2.401 m) smo se odpravili 1. septembra zgodaj zjutraj. Pot nas je vodila preko Vodnikovega doma na Velem polju, po strmih skalnatih pobočjih. Pred vrhom nas je pozdravila

Vzpon študentov
in zaposlenih na Triglav

sodra in popoldansko slabo vreme nam je preprečilo vzpon na Triglav. Bo pa prijetno druženje v prostorih koče in popoldansko spanje na skupnih ležiščih ostalo v lepem spominu. Naslednji dan smo se v zgodnjih jutranjih urah podali na najvišji slovenski vrh (2.864 m). Spremljalo nas je oblačno vreme in veliko dobre volje. Po osvojitvi Triglava je sledilo skupno fotografiranje in hiter sestop, saj je bila vremenska napoved mokra. Tudi vrnitev v dolino je bila deževna, vendar varna. Življenje gre naprej, spomini postanejo večni.

Matjaž Juhart (visokošolski učitelj)

Pred več kot 15 leti sem začel sodelovanje s Pedagoško fakulteto, in sicer na povabilo dr. Opare. Prvi akademski strokovnjak, ki je odprl vrata univerze predmetu Znakovni jezik na univerzitetni ravni, in prva fakulteta, ki je v svoj program umestila predmet Znakovni jezik. Pionirsko delo pred več kot 15 leti je obrodilo vpis znakovnega jezika in jezika gluhoslepih v Ustavo Republike Slovenije v 62.a člen. Hvala Pedagoški fakulteti Koper in Univerzi na Primorskem, ki sta orali ledino na akademskem področju in s tem odprla vrata tudi ostalim univerzam v Republiki Sloveniji. Ste vedeli, da je Slovenija prva država na svetu, ki ima v svoji ustavi vpisan jezik gluhoslepih, in peta država v Evropi in dvanaajsta na svetu, ki ima v ustavo zapisan znakovni jezik?

Dr. Andreja Klančar (visokošolska učiteljica)

Že kot študentko doktorskega študija me je navdušil odnos do študentov tako s strani profesorjev kot tudi zaposlenih v strokovnih službah. Vesela sem, da sem danes del tega kolektiva.

Jiri Kočica (visokošolski učitelj)

Zdaj bo že vsaj šest let od tega, kar me je slikar in profesor Tilen Žbona povabil, da sodelujem v snovanju nekaterih predmetov za takrat še niti ne potrjen program za nov študij vizualnih umetnosti in oblikovanja, kar sem seveda z veseljem sprejel. Sodelovanje in kreiranje vsebin je bilo zame zelo zanimiva naloga, imel sem nekaj izkušenj iz srednješolskih prenov in tudi iz »bolonjske preнове«, ki sem jo pomagal snovati na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Toda za PEF VUO je bil to bistveno drugačen pristop, kajti program sam je že imel multidisciplinarno zasnovo in način razmišljanja v tako zasnovani strukturi je zahteval veliko bolj odprte in divergentne zamisli, ki so se morale na koncu zlit v skupno celoto. Prehod na VUO, ko smo začeli s predavanji prvim generacijam študentov, je bil zame res nekaj posebnega v vseh pogledih. Ne samo z vidikov, ki se tičejo mojega poklicnega, umetniškega sveta, temveč tudi z vidika pedagoga, ki se lahko končno posveti vsebini, ki jo goji kot umetnik in kot učitelj že vse svoje življenje. Prav tako tudi v strogo umetniškem, profesionalnem smislu in smislu novih mednarodnih sodelovanj je bilo zame bistveno drugače vse: z entuziazmom in s podporo sodelavcev, z institucionalno podporo, ki je odraz prijaznega vodstva PEF in se pozna skoraj na vsakem koraku, je bilo sploh možno, da sem danes začuden nad tem, kako sem v dobrih dveh letih ob normalnem učiteljskem delu sploh lahko vzpostavil stike z madžarskimi kolegi, belgijsko umetniško akademijo iz Genta, soorganiziral in soustvaril kar nekaj razstav s profesorji iz VUO, nekateri s(m)o sodelovali tudi v enih prvih knjig, ki so bile napisane v Sloveniji na tematiko znanost – umetnost v sodelovanju s Kemijskim inštitutom, pravkar vzpostavljamo sodelovanje z novosadsko akademijo in avstrijskimi kolegi iz Tehniške univerze na Dunaju ... In ob tem smo v okviru UP celo spisali prijavo za projekt Crea-Cult Europe. In tudi s študenti sodelujemo v projektu AshCycle z Zavodom za gradbeništvo. Pravzaprav se mi zdi skoraj neverjetno, kaj vse se je dogajalo v tako kratkem času ob tem, ko poleg vsega dobesedno še vedno sooblikujemo nek nov umetniški študijski program, nov ritem dogajanja na PEF vsaj z vidika določenega umetniškega področja, iščemo nove možne povezave in tudi sproti, s povezovanji z lokalno skupnostjo soustvarjamo kulturno življenje na Obali. Pri tem moram še enkrat omeniti študente in njihovo zagnanost, njihove ideje ter njihov prispevek k temu vzdušju, ki je dejanski navdih vsaj zame, a verjamem, da tudi za vse druge zaposlene v tem res prijaznem in vzpodbudnem okolju.

Dr. Barbara Kopačin (visokošolska učiteljica)

Jeseni 1994 sem se vpisala na Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani, enoto v Kopru. Na prvih predavanjih nam je takoj po predstavitvi profesor Mirko

Dr. Mirko Slosar
in Dekliški pevski zbor UP
PEF na podelitvi diplomskih
listin leta 2009

Slosar prinesel tri notne partiture. Spomnim se pesmi »Po vodi plava« in »Čez tri gore«, naslova tretje pesmi se ne morem spomniti. Dobili smo navodilo, da se moramo do naslednjega srečanja naučiti svoj glas, svojo »štimo«. Od približno 35 študentk smo ob predstavitvi tega, kar smo se doma ob klavirju naučile, le tri intonirale in zapele drugi glas. Nekaj sošolk, vključno z nami tremi, ki smo pele drugi glas, je Mirko povabil v priložnostni pevski zbor, ki bi nastopil ob proslavi 25. obletnice enote Pedagoške fakultete v Kopru. Imeli smo morda štiri pevske vaje, nato smo šli na oder. Težko je opisati, kako je bilo peti pod njegovim vodstvom. Ko se je postavil pred zbor, je iz nas izvlekel le najboljše. Z vsakim zamahom je zbor potegnil za sabo in z nami je na nastopu lahko delal, kar je želel. Vse smo mu sledile kot v transu. Kot pevka sem se pod njegovim vodstvom počutila zelo varno, začarana nad njegovim znanjem in karizmo. Pevke smo Mirka prosile, da bi zbor še naprej obstajal, vendar nam te želje iz razloga, ki se ga ne spomnim, ni izpolnil. Čez deset let sem se na fakulteti zaposlila kot njegova asistentka. Na pevskih vajah, ki jih je imel z dekliškim zborom, so se študentke pritoževale, da ne morejo priti na izredne vaje naslednji dan zaradi drugih študijskih obveznosti. Za vsako si je vzel čas, da je pojasnila, zakaj je ne bo na omenjene dodatne vaje pred enim nastopom. Študentke so se opravičevale, da jim profesorica športne vzgoje ne bo opravičila izostanka, ker se na vajah zahteva stoodstotna prisotnost. Drugi letnik je imel obvezne terenske vaje iz naravoslovja, kjer res niso smeli manjkati. Drugi so imeli zadnja predavanja iz družboslovja pred kolokvijem, na katerih jim bo profesor pojasnil, kako bo potekal izpit, zato je bila njihova prisotnost na predavanjih družboslovja nujna. Ko so končale z opravičili, je Mirko mirno rekel: »Verjamem vam, na tej fakulteti res vsak profesor misli, in kar je najhuje, je v to tudi prepričan, da je njegov predmet najpomembnejši ...« Študentke so mu vseprek pritrjevale: »Res je, tako je, točno, ja ...« Mirko je mirno počakal, da so se umi-

rile, in nato mirno nadaljeval: »Vendar se motijo ... ker najpomembnejša je glasba.«

Dr. Nives Kovač (visokošolska učiteljica)

Čeprav sem večino svoje karijerne poti preživela v pretežno raziskovalni sferi ter raziskavam morja in okolja posvetila več kot 30 let, sem si vedno želela in tudi bila vključena v poučevanje, kar sem predhodno izkazala z vpisom na pedagoško smer študija. S svojo pridružitvijo Pedagoški fakulteti UP sem tako sklenila poln krog in tudi upam, da sem in bom prispevala k oblikovanju nove generacije prosvetnih delavcev, ki bodo učečim se lahko pomagali kritično razbirati informacije, kar je v času lažnih novic, inflacije informacij in antiintelektualizma pomemben prispevek k ohranitvi demokracije. Posebej je to pomenljivo za Slovence, saj smo se kot majhen narod znali zoperstaviti toku zgodovine predvsem s pomočjo prosvete.

Dr. Mitja Krajncan (visokošolski učitelj)

Moj prihod na fakulteto je bil povezan z žal pokojnim profesorjem Škoflekom, ki je zaradi zdravstvenih težav predlagal mene kot zamenjavo. Prvič sem prišel na fakulteto, in to neposredno na predavanja. Koper, sonce, morje, kako nepozabno! Že svojo prvo službo sem si iskal na Obali, ampak me je zapeljal Vzgojni zavod Logatec s svojo zahtevnostjo in ambicioznostjo. Prvi kontakti z vodstvom, s študenti, vse se mi je zdelo veliko bolj sproščeno, človeško, neposredno in predvidljivo. Navdušen nad prvim letom predavanj sem začel iskati možnosti, da bi se veliko raje kot v megli kopal v soncu. Dinamika dialogov, prijetni odnosi, dogovori so botrovali tako mojemu prihodu na fakulteto kot kasnejši ustanovitvi programa Socialna pedagogika. Soba dekanje je pravzaprav srčika vseh odločitev in vesel ter hvaležen sem, da imamo danes v slovenskem prostoru dve socialni pedagogiki. »Ob petdesetletnici Pedagoške fakultete se je treba spomniti, da je izobraževanje ne le prenos znanja, ampak tudi vžig plamena, ki osvetljuje pot k modrosti in sočutju.« – Navdihnjeno z besedami Plutarha, grškega filozofa.

Katja Krč (predsednica Študentskega sveta UP PEF in študentka razrednega pouka)

Vrata Pedagoške fakultete v Kopru sem prvič prestopila kot dijakinja, ki upa, da bo na informativnih dnevih dobila odgovore, ki ji bodo pomagali pri odločitvi o tem, kje bo nadaljevala s šolanjem. Manj kot ura je bila potrebna, da sem vedela, da je to fakulteta zame. Odnosi med študenti in profesorji me vedno znova spomnijo, zakaj sem pred leti sprejela to odločitev in zakaj bi se

ponovno odločila enako. Ponosna sem, da sem del te fakultete in da lahko dober glas o njej širim naprej med dijake, ki, tako kot sem jaz, iščejo fakulteto zase, ter opominjam študente, zakaj so se odločili pravilno, ko so se vpisali na UP PEF.

Lara Krmac (strokovna sodelavka)

Prihajam iz gospodarstva, kjer človek pogosto ni bil deležen zadostne pozornosti in priznanja. Delo na Pedagoški fakulteti pa je korenito spremenilo moj pogled na vrednost vsakega posameznika. Spoznala sem, da je naš skupni uspeh v veliki meri odvisen od zavzetosti, empatije in medsebojnega spoštovanja vseh zaposlenih. Ta preobrazba v mojem razmišljanju je mogoča predvsem zaradi vodstva oz. dekanje prof. dr. Mare Cotič in sodelavcev na fakulteti, ki vsakodnevno dokazujejo, kako pomembno je ceniti in podpirati vsakogar. Njihov trud za ustvarjanje inkluzivnega in spodbudnega delovnega okolja me je naučil, da je prav vsak posameznik neprecenljiv člen v naši skupnosti. Iskrena hvala vodstvu in sodelavcem, ker ste mi pokazali, kaj pomeni resnično ceniti ljudi in njihov prispevek.

Dr. Nina Krmac (visokošolska učiteljica)

Ko sem pred leti stopila skozi vrata Pedagoške fakultete kot študentka, si nikoli ne bi mislila, da bo ta ustanova postala tako pomemben del mojega življenja. Spominjam se svojega brucovanja leta 2006, ko sem s ponosom nosila majico, ki sem jo nedavno ponovno našla doma. Ob njenem odkritju so me preplavili čudoviti spomini in toplina, ki me je spomnila na začetke moje poti. Danes imam privilegij ne le, da sem zaposlena na tej fakulteti, temveč

Brucovanje UP PEF,
16. november 2006

tudi, da vodim uredniški odbor ob njenem 50. jubileju. To je čast, ki si je kot študentka nikoli ne bi mogla predstavljati. Pedagoška fakulteta mi je dala ogromno – znanje, izkušnje, prijatelje in nešteto lepih spominov. Sedaj imam priložnost, da s svojim delom vrnem nekaj tega, kar sem prejela, in prispevam k nadaljnjemu uspehu in razvoju naše ljubljene fakultete. Ponosna sem, da sem diplomantka te fakultete!

Dr. Mojca Kukanja Gabrijelčič (visokošolska učiteljica)

Odraščala sem med učiteljicami, pokojno nono, pokojno teto in mamó. Čeprav pravijo, da je to poslanstvo za izbrance, tiste, ki jim je bilo »položeno v zibelko«, menim, da je delo učitelja povezano s temeljno ljubeznijo do otrok in mladih, svetom vrednot in veliko mero odgovornosti. Pedagoško fakulteto sem v času gimnazijskega izobraževanja dnevno opazovala z druge strani Cankarjeve ulice. Posebne želje, da bi študij nadaljevala v Kopru, nisem imela, ker sem z revolucionarno željo, da bom spremenila svet, odločno stremela k temu, da bom postala pedagoginja, svetovalna delavka. V času mojega študija pa te smeri v Kopru ni bilo. Med doktorskim študijem v Belgiji sem se prvič povezala s Pedagoško fakulteto v želji, da bi kot zunanja sodelavka sodelovala pri razvoju in delu z nadarjenimi v MOK. In tako se je moja pot leta 2009 nepričakovano pričela na Pedagoški fakulteti. Hvaležna sem za številne izjemne sodelavce, učitelje in študente, ki plemenitijo moje poklicno in zasebno življenje. Revolucionarno idejo, da bom spremenila svet, sem sicer opustila, čeprav vedno znova upam in si želim, da sem s svojim pedagoškim erosom morda vplivala na življenje katerega izmed naših študentov ...

Dr. Jurka Lepičnik Vodopivec (visokošolska učiteljica)

Več kot desetletje prihajam na Pedagoško fakulteto na Cankarjevo 5 v Koper. Pred tem sem pedagoške in raziskovalne izkušnje pridobivala na Pedagoški fakulteti v Mariboru, še prej pa na Zavodu za šolstvo in v neposredni pedagoški praksi, od vrtcev do izobraževanja odraslih. Če pogledam nazaj, ugotavljam, da se je na fakulteti marsikaj spremenilo. Nenazadnje je fakulteta prerasla iz lokalne v eno od pomembnejših in prepoznanih na področju vzgoje in izobraževanja v slovenskem in širšem regijskem ter mednarodnem prostoru. Izpostavila bi druženja, tako formalna kot neformalna. Formalna družena na različnih sestankih delovnih teles in druga so bila vedno skrbno načrtovana, izjemno strukturirana, vsebinsko bogata in pomembna za delovanje fakultete kot celote, za študente in za vsakega od nas. Poleg tega je pomembno mesto pripadalo tudi neformalnemu, vsakodnevnu druženju ob kavi, soku, piškotih ali »čokolatinih«, kjer smo se pogosto soočali z izzivi

na pedagoškem in raziskovalnem področju pa tudi s povsem običajnimi človeškim izzivi vsakega od nas. Delo v dinamičnem okolju naše fakultete, ki je hkrati tudi spodbudno, kjer se je treba nenehno učiti, se prilagajati, se poslušati in argumentirati, kjer se prepletajo predanost delu, doslednost, medsebojno zaupanje, spoštovanje drug drugega na eni strani ter krepitev samozaupanja, samospoštovanja in empatije na drugi strani, so le nekateri od mnogih elementov, ki so pomembno prispevali v mozaik moje profesionalne in osebne drže. Taki in podobni utrinki so del nas in naše identitete, ki ostaja.

Tine Mezgec (diplomant študijskega programa Matematika in računalništvo – prva generacija)

Prva generacija študentov smeri Matematika in računalništvo na Pedagoški fakulteti v Kopru smo imeli edinstveno priložnost, da se medsebojno spoznamo, tako med študenti kot tudi s profesorji. Te začetne dni so zaznamovali posebni trenutki in dogodki, ki so prispevali k oblikovanju močnih vezi med nami. Eden izmed nepozabnih trenutkov je bil, ko smo večkrat vzeli prenosno tablo in vaje iz algebre izvajali kar na plaži. Sproščeno vzdušje in neformalno okolje sta omogočila, da smo snov dojemali na drugačen, bolj sproščen način. Prav tako je bilo nekaj povsem običajnega, da so nam profesorji dali svoje mobilne številke, da smo jih lahko kontaktirali v primeru kakršnih koli vprašanj ali težav. Takšne izkušnje in spomini na to obdobje bodo za vedno ostali nekaj posebnega v naših srcih. Bili smo kot velika družina, ki je skupaj preživela neprecenljive trenutke, polne učenja, smeha in prijateljstva.

Dr. Sonja Rutar (visokošolska učiteljica)

V pedagoški proces sem se začela vključevati ob ustanovitvi univerze, leta 2003. Natančno se spominjam, da sem doživela našo fakulteto kot okolje, ki je zmožno podpiranja razvoja zelo različnih področij. Na fakulteti je bila jasno izražena vrednota umetniških izkušenj, doživljanja in izražanja, čeprav je takrat v svetu prevladovala kognicija in spoznavni del izobraževanja. Še bolj me je presenetilo neposredno in naravno povezovanje s področjem športa in predvsem z gibanjem. Na področju raziskovalne dejavnosti smo začeli razvijati partnersko sodelovanje z vrtci in s šolami in prvi v Sloveniji razvijati inkluzivno pedagogiko ter magistrski in doktorski študij za področje zgodnjega učenja. Za vsa leta od ustanovitve univerze do danes bi lahko trdila, da so to bila leta, ki so mnogim na Pedagoški fakulteti UP omogočila razvoj in tveganje – študentom in zaposlenim. Dvajset let je kratko obdobje za razvoj, v katerem smo lahko sodelovali, vendar je vsebina postala del osebnih priza-

devanj in povezovanj v akademsko skupnost. Zato je pedagoško in raziskovalno poslanstvo vedno bolj uzaveščeno. To pa vodi v dejstvo, da zmoremo v vsakemu študentu videti tudi pot do boljšega življenja zanj in do boljšega sveta. Srečno univerzi, fakulteti, vsem zaposlenim in vsem študentom!

Dr. Tina Štemberger (visokošolska učiteljica)

Prag UP PEF sem prvič prestopila leta 2008, ko sem prišla na razgovor za službo. Sprejela sta me takratni prodekan dr. Darjo Felda in moja poznejša mentorica dr. Majda Cencič. Spomnim se svoje zadrege in zavedanja svoje majhnosti ter nastopnega predavanja na temo preizkušanja hipoteze neodvisnosti. Pred tem dnem si nikoli ne bi upala niti pomisliti, da bom nekoč zaposlena na fakulteti. Prvo leto mi je bilo zelo težko, saj nisem poznala praktično nikogar. A kmalu sem se znašla in danes je ta hiša tudi v mojem srcu moj drugi dom. Imela sem to srečo, da sem spletla izjemno dobre vezi s sodelavci, ki so še danes moja varnostna mreža. Ko delamo, delamo zelo intenzivno in zavzeto, a se znamo tudi zelo nasmejati, največkrat na svoj račun. Na svoji dosednji poti na UP PEF sem srečala tudi mnoge študente, ki so me s svojimi izjavami nemalokrat spravili v smeh. Tako je, denimo, študent (še vedno vem, v kateri učilnici in kje je sedel) na moje vprašanje, kako bomo interpretirali rezultate statističnega preizkusa, odgovoril: »Po vašem nareku.« Neka študentka se je ob moji razlagi razhudila in rekla: »Ma dobro profesorica, mi razumemo, da ste vi zaljubljeni v statistiko, ma večina ljudi ne mara statistike«. Posebno pa mi je pri srcu tudi izjava študentke tik pred izpitom: »Profesorica, ma vi sploh ne pašete k temu predmetu.« Skratka, UP PEF mi je tako profesionalno kot tudi osebno dala mnogo, me oblikovala, včasih tudi prisolila kako zaušnico 😊, a vendarle sem ponosna na to, da sem del te akademske skupnosti, in sem prepričana, da bomo skupaj zapisali še mnoge velike zgodbe.

Dr. Vladka Tucovič Sturman (visokošolska učiteljica)

»V petek, 3. junija, smo se z vlakom peljali na izlet v Koper. Ko smo izstopili, so nas učenci OŠ Antona Ukmarja že pričakovali. Naša tovarišica in njihova sta se poznali. Odpeljali so nas k ohranjenemu vhodu v mesto in obzidju. Potem smo šli k palači, kjer se je delila pravica. Tam smo videli tudi stolp od cerkve, ki je zelo visok. Videli smo tudi zelo veliko drevo platano, ki je imelo tako velike veje in korenine kot eno drevo. Zapeli smo Janji in Jasni, ki sta imeli rojstni dan. Prespali smo v dijaškem domu. Drugo jutro smo šli na plažo in v luko.« Te vrstice je med drugimi v šolskem spisu leta 1988 napisala učenka 2. razreda OŠ Majšperk, ki je od leta 2017 zaposlena na UP PEF, to sem jaz. Sošolka Janja,

ki je s svojo sestro dvojčico takrat praznovala rojstni dan, pa je vzgojiteljica Janja Marčič, ki deluje v raziskovalno-razvojnem oddelku UP (RA-RA) v Vrtcu Koper in je na UP PEF diplomirala leta 2002. Nekdanji učenki štajerske podeželske osnovne šole sva tako v primorskem mestu Koper, ki sva ga najprej obiskali na šolskem izletu, uresničili svoje strokovne cilje, in to prav na UP PEF. S hvaležnostjo se spominjava svoje učiteljice Martine Kitak (roj. 1937), ki nas je takrat popeljala v Koper – prav zato, ker se je v 50. letih prejšnjega stoletja, čeprav Štajerka, tudi sama izobraževala na koprskem učiteljskišči, neformalnem predhodniku UP PEF.

Inja Valant (diplomantka in študentka magistrskega študijskega programa Inkluzivna pedagogika)

V letu 2020 sem prvič stopila skozi vrata Pedagoške fakultete. Razmišljala sem predvsem o tem, kako hitro je minil čas srednje šole in kako sem ponosna sama nase, da sem se lahko vpisala na fakulteto. Imela sem jasen cilj, in sicer da nadgradim svoje znanje, kar mi bo omogočilo zaposlitev in me opremilo s kompetencami za kakovostno delo z otroki. Žal je veselje trajalo slab teden, saj nas je doletelo zaprtje in študij od doma. V času koronavirusa je študij potekal naprej, profesorji in študenti smo se trudili, da bi si ta čas kar se da olajšali in si prišli »naproti«. Kljub temu sem pred dokončanjem prvega letnika razmišljala o prenehanju študija, vendar sem se le odločila in dokončala prvi letnik. Ko smo se v drugem letniku, sicer z veliko omejitvami, vrnili na fakulteto, mi je bilo veliko lažje. Hvaležna sem za vse teoretično znanje kot tudi možnost aktivnega udejstvovanja, mreženja in praktičnih izkušenj. Nisem si mislila, da bo Pedagoška fakulteta in vsi, ki so del nje, tako pomembno vplivala na mojo akademsko pot in življenje samo.

Dr. Marina Volk (visokošolska učiteljica)

Do koder seže moj spomin v otroštvo, sem čutila, kaj je moje življenjsko poslanstvo – učiteljica bom, vendar se kot otrok nisem spraševala, katero predmetno področje bom poučevala, samo vedela sem, kaj želim postati. Učila sem medvedke, nato mlajše sestre in sosedove otroke. Ko je prišel trenutek o poklicni odločitvi, sem sklenila, da začnem s študijem razrednega pouka na Pedagoški fakulteti v Kopru, čeprav me je profesorica v gimnaziji usmerjala v pedagoški študij slovenščine. Pravilnost odločitve se mi je potrdila že takoj prvo leto. Na fakulteti so predavali srčni ljudje, ki jim je bilo mar, kakšne učitelje bodo poslali med najmlajše šolarje. Nato smo v 3. letniku začeli s predmetom Didaktika matematike, ki ga je predavala dr. Mara Cotič. Preko njenih predavanj in predanosti tej znanosti sem spoznala vso lepoto pouče-

vanja matematike in prišla do spoznanja, da je matematika tisto področje, za katero lahko ure in ure iščem nove ideje in pristope, kako jo približati učečim in deliti navdušenje nad njo. Moja nadaljnja poklicna pot je povezana tako s Pedagoško fakulteto kot s poučevanjem matematike, ki starogrško pomeni »ljubezen do učenja«. Vsak dan se rada učim o matematiki in rada poučujem didaktiko matematike.

Dr. Barbara Zorman (visokošolska učiteljica)

Smetanasto rumena stavba naše »mame fakultete« je bila v mojem zaznavnem polju dolgo nekaj takega kot zrak – vselej tu, neizogibna. Mimo nje sem se vlekla v šolo, mimo nje sem hitela v Bošadrago, kjer smo se v Istranki skrivali pred ocenami, tu je začejala študij moja ljuba srednješolska prijateljica, ko sem leta 1991 zapuščala Koper (so long, backwater, see ya never!), mimo nje sem preskakovala stopnice do očeta, ko je delal na Zavodu ... Od nek-daj tu, neizogibna, v svoji smetanasti ali morda zavajon rumenini zlita s stavbami na Cankarjevi ... a v svoji neizogibnosti nevidna ... dokler ni nekega dne izstopila iz ozadja in mi ponudila zavetje. Po sedmih letih poučevanja na neki drugi fakulteti leta 2011 tam nenadoma ni bilo več prostora zame. Svojo stisko sem zaupala Vidi Medved Udovič in zaradi njenega truda oziroma po nekakšnem čudnem presečišču silnic sem bila kmalu zaposlena na PEF-u. Adijo, prekarnost, adijo, neprespane noči, dober dan, piškoti v sejni sobi! Dober dan, glasba, ki sili iz vsake niše v stavbi, dober dan, veseli študentje (no, večinoma), dober dan, kolegi, s katerimi lahko vedno poklepetaš in se nasmejiš, dober dan, šefica, ki išče najboljše v tebi. Saj ni vedno vse tako lepo, kot zdaj zapisujem, in sentimentalna sem, vem, a ne morem si pomagati: rada te imam, PEF!

Dr. Mojca Žefran (visokošolska učiteljica)

Ko sem pred štirinajstimi leti prišla na Pedagoško fakulteto kot asistentka, me je preplavljala mešanica občutkov – od navdušenja, da mi je uspelo dobiti zaposlitev, ki sem si jo od vedno želela, do negotovosti, ali bom sploh zmogla uspešno opravljati vse naloge. Priznati moram, da sem se najprej kar lovila, ampak v kolektivu sem že od vsega začetka prejela toliko podpore in spodbude, da sem hitro videla, da sem prišla na pravo mesto. Sedaj se s ponosom ozrem nazaj, ko vidim, koliko smo s kolegicami na našem področju dosegle, najbolj od vsega pa še danes najbolj cenim vezi, ki smo jih v teh letih stkale, saj nismo le sodelavke, ampak dobre prijateljice. Veliko mi pomeni tudi to, da se dobro razumem tudi z ostalimi sodelavci in sodelavkami in nenazadnje tudi s študenti in študentkami – vse to me vedno napolni s pozitivno ener-

gijo, zaradi česar vselej z veseljem prihajam na fakulteto. Ponosna sem, da sem del te zgodbe, in veselim se vseh novih podvigov, ki nas še čakajo.

Polona Žorž (diplomantka magistrskega študijskega programa Razredni pouk)

Moji spomini na študiranje v Kopru so preprosto nepozabni. Fakulteta mi je še vedno tako pri srcu, da se vedno sprehodim mimo nje, ko sem v Kopru. Z veseljem bi še kakšen dan odšla med študijske klopi. Spomnim se, kako smo bili vsi zelo povezani, se družili in se razumeli. Poznali smo se in družili tudi med generacijami. Razumeli smo se tudi s profesorji, ki smo jih lahko brez težav kaj vprašali in se z njimi odprto pogovarjali. Včasih smo rekli, da smo kot velika družina. Veliko zanimivega in lepega je sigurno pustilo tudi moje sodelovanje v študentskem svetu. Takrat sem bolje spoznala uslužbenke, vodstvo fakultete ter tudi funkcioniranje fakultete. Bilo je zanimiva in nepozabna izkušnja. PEF-ovci smo bili vedno ustvarjalni, veseli in družabni. Mislim, da je še vedno tako in da študentje na fakulteti dobijo tisto, kar za svojo kariero potrebujejo. Bravo za super organiziran program in odlične profesorje!

Na poti v prihodnost

O pomenu pedagoškega poklica v 21. stoletju

Dr. Tomaž Grušovnik

Bodoči dekan Pedagoške fakultete
Univerze na Primorskem (2025–)

Zdravnik je zelo pomemben poklic, saj pomaga lajšati trpljenje in reševati življenja. Enako velja za gasilca in tudi policista ter še marsikateri drug poklic. Tudi pravniki so pomemben sestavni del življenja, pa čeprav ima ta poklic včasih negativno konotacijo zaradi kočljivosti zadev in neprijetnosti posledic, s katerimi se ukvarja. A dejstvo je, da brez pravno urejene družbe kompleksni odnosi ne bi bili mogoči, in spoštovanje dogovorov je zadnja ter najpomembnejša varovalka pred vladavino gole, brutalne sile. Pomembni poklici so tudi avtoprevozniki, strojevodje, ladjarji in piloti, brez katerih bi bilo naše premikanje po svetu okrnjeno, prekinile pa bi se tudi pomembne dobavne verige. Še bi lahko naštevali različne poklice, ki so tako ali drugače nepogrešljivi in pomembni. Vendar pa me kljub temu, da priznavam nujnost vseh teh poklicev na javnih nastopih, pogosto slišite reči, da je med vsemi najpomembnejši vendarle pedagog. Zakaj? Zaradi tega, ker so ravno vzgojitelji, učitelji in pozneje v življenju predavatelji tisti, ki naredijo vse ostale poklice. Če so torej ti drugi poklici pomembni, so še toliko pomembnejši oni, ki prispevajo k temu, da zdravniki, gasilci, pravniki, piloti in vsi ostali sploh obstajajo.

Še več: lahko bi rekli, da pedagog ne naredi le vseh ostalih poklicev, pač pa tudi človeka. Beseda »pedagogika«, ki izvira iz stare grščine, namreč označuje veščino vodenja otroka. In kam otroka vodimo? Seveda v odraslost, v njegovo avtonomnost, v sposobnost samostojnega življenja in preživetja, do samouresničenja oz. realizacije vseh njegovih potencialov človeškega bitja. Izobrazba je natanko to: »iz-obrazba«, nekaj, kar nam »podeli obraz«, kar nas torej naredi za to, kar smo. Ni presenetljivo, da je John Locke, britanski filozof, trdil, da ljudje postanemo to, kar smo, ravno na podlagi vzgoje, ki smo je deležni.

Pedagoška fakulteta ima zaradi tega posebno in osrednjo vlogo v sklopu univerze. Ne le, da tako kot predavatelji na drugih članicah skrbi za profesionalno izobraževanje kadrov, povezanih s svojimi študijskimi programi, pač pa skrbi tudi za kakovostno visokošolsko didaktiko prečno čez vse študijske

programe univerze. Pedagoška fakulteta tako bistveno prispeva k vsem fakultetam in je zaradi tega srce vsake univerze. Zato ni presenetljivo, da je bila med prvimi visokošolskimi ustanovami na Obali prav Pedagoška akademija.

Kot taka mora torej pedagoška fakulteta gledati naprej in poskusiti odgovoriti na izzive, s katerimi se bo družba šele ukvarjala. Šolstvo, vključno z vzgojo in izobraževanjem, je namreč v temelju usmerjeno v prihodnost. Zakaj? Zaradi tega, ker vzgajamo in izobražujemo vedno za naprej, otroke, učence, dijake in študente vedno usposabljammo za bodoče faze njihovih življenj. Posledično mora torej biti pedagoška fakulteta daljnovidna in poskusiti nekoliko predvideti vnaprej, kakšne bodo potrebe družbe in posameznikov.

Danes lahko z gotovostjo rečemo, da se bodo te potrebe v bližnji in srednji prihodnosti vrtele okoli trajnostnosti in digitalizacije družbe. Človeštvo se sooča s podnebno in okoljsko krizo, ki jo lahko primerjamo z velikimi izumiranjem v preteklih geoloških dobah. Vsak dan namreč izumre na ducate vrst živih bitij in v času, ki ga boste porabili za branje mojega zapisa, bo statistično gledano izumrla ena vrsta živih bitij, ne da bi jo nadomestila nova. Kljub političnim in tehnološkim naporom človeštvo do zdaj žal ni našlo odgovora na to vprašanje in del problema je gotovo hotena nevednost, naše zavestno izmikanje informacijam o resnosti položaja, ki nas spravlja v slabo voljo. Številni znanstveniki so zato prepričani, da zgolj s pomočjo tehnologije ne bomo našli rešitev okoljske krize, pa čeprav bo ta igrala ključno vlogo pri tem. Kar poleg novih načinov izrabe trajnostnih virov nujno potrebujemo, so spremenjene vrednote, tako na ravni posameznikov kot tudi družbe. Prav tukaj pa lahko – in mora – ključno vlogo odigrati vzgoja in izobraževanje.

Digitalizacija prinaša soroden izziv. Različna orodja namreč hkrati olajšujejo naše delo, po drugi strani pa tudi v temelju spreminjajo način našega kognitivnega razvoja, saj so veščine, kot sta branje ali pisanje, čedalje bolj potisnjene v ozadje. Namesto dolgotrajne osredotočenosti v ospredje prihaja večstorilnostna naravnost. Sam rad rečem, da se je človeštvu končno uresničila ena največjih želja: da bi iznašlo igračo, ki se je nikoli ne naveličaš. A takoj ko je bil rešen ta problem, je vzniknil drugi: zasvojenost s to igračo, ki ima škodljive posledice za posameznikov psihični in fizični razvoj. V mislih imam seveda pametni telefon. Edino vzgoja in izobraževanje lahko ponudita odgovor na izziv trajnostne in vzdržne rabe digitalnih tehnologij, ki smo jim doslej na morda prelahek in prenaiven način dopustili vstop v vse pore naših življenj, tudi tja, kamor ne bi bilo nujno treba.

Koper je mesto z eno najodličnejših pedagoških tradicij v Evropi. Tukaj se je namreč rodil Peter Pavel Vergerij starejši, ki je spisal enega prvih pedago-

Dr. Tomaž Grušovnik,
po objavi izida volitev
za dekana UP PEF 2024

ških traktatov v okviru zahodnega civilizacijskega okrožja. V njem na dolgo opisuje primerno vzgojo plemiča, s čemer vsaj posredno postavi svoje rojstno mesto Koper, ki mu je posvetil celo poseben spis, na ugledni zemljevid začetnikov evropske pedagoške misli. Pedagoška fakulteta Koper zato s seboj nosi stoletno poslanstvo velikih humanistov, kar poskuša odražati v svoji viziji, poslanstvu in predvsem v vrednotah, nenazadnje pa to odraža tudi skozi svojo osrednjo stavbo, hišo Corner. Hoditi v službo v renesančno beneško palačo – kakšen privilegij! Ponosen sem na našo veličastno zgodovino, ki jo kot akademski kolektiv poskušamo živeti v prihodnost, saj sem namreč prepričan, da se lahko s prihodnjimi izzivi najuspešneje soočimo ravno na krilih naše slavne preteklosti.

